

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2021

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ฉัตร ชณา เพียรขำ

คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [Health and Physical Education Commons](#)

Recommended Citation

เพียรขำ, ฉัตร ชณา, "การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน" (2021). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 5638.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/5638>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
ของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับ
แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

น.ส.ฉัตรชนา เพร็ดพริ้ง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF CURRICULUM TO ENHANCE THE ABILITY OF COMPETENCY-BASED
LEARNING MANAGEMENT DESIGN FOR HEALTH EDUCATION TEACHERS BY USING PEER
COGNITIVE COACHING WITH BLENDED LEARNING MANAGEMENT APPROACHES

Miss Chatchana Phroedphring

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Health and Physical Education

Department of Curriculum and Instruction

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบ
	การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้
	แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิด
	การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
โดย	น.ส.ฉัตรชนา เพร็ดพริ้ง
สาขาวิชา	สุศึกษาและพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภัทัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะเคื้อ กุลประสูติติลิก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภัทัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรณนะ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สรินญา รอดพิพัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ธานินทร์ บุญญาลงกรณ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะเคื้อ กุลประสูติติลิก)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จจากความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. จินตนา สรายุทธพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ติงศภัทิย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ ความรู้ กำลังใจ ตลอดจนช่วยเหลือ และให้ความเอาใจใส่ แนะนำให้แก้ไขข้อบกพร่องด้วยความปรารถนาดีเสมอมา การดูแลและสนับสนุนอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและได้ตระหนักถึงความเป็นครูผู้ให้ ส่งผลให้ผู้วิจัยได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้วิจัยรู้สึกขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะเคื้อ กุลประสูติติกุล ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา ชลาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรณนะ อาจารย์ ดร. ธานินทร์ บุญญาลงกรณ์ และอาจารย์ ดร.สรินญา รอดพิพัฒน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณามอบทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านความรู้และการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการทดลองการใช้หลักสูตรอบรมจนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้มีส่วนสำคัญที่ทำให้มีทุกอย่างในวันนี้ ตลอดจนญาติ พี่น้องในครอบครัวและในหน่วยงาน ที่ให้กำลังใจในทุก ๆ เรื่อง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ฉัตรชนา เพร็ดพริ้ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรม.....	15
1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรอบรม.....	15
1.2 องค์ประกอบของหลักสูตรอบรม.....	16
1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรอบรม.....	25
1.4 การประเมินหลักสูตรอบรม.....	35
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร.....	40

2. แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	59
2.1 ความหมายของแนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	59
2.2 รูปแบบการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	61
2.3 การโค้ชทางปัญญา.....	65
3. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	77
3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบผสมผสาน	77
3.2 ลักษณะของการเรียนรู้แบบผสมผสาน	78
3.3 องค์ประกอบของการเรียนแบบผสมผสาน	80
4. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	90
4.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	90
4.2 หลักการของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	95
4.3 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	99
5. แนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	113
5.1 ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	113
5.2 ความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	117
5.3 องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	120
5.4 ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา	132
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	147
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	150
ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับ แนวคิด การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	153
ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการ เรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วย เพื่อนร่วมกับแนวการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	163

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	177
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิด การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	178
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อน ช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่พัฒนาขึ้น.....	208
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	212
สรุปผลการวิจัย.....	214
อภิปรายผลการวิจัย	220
ข้อเสนอแนะ	248
บรรณานุกรม.....	251
ภาคผนวก.....	263
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ	264
ภาคผนวก ข ใบรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	267
ประวัติผู้เขียน.....	293

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรอบรม	23
ตารางที่ 2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร	53
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์กิจกรรมจากงานวิจัยที่ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	76
ตารางที่ 4 การวิเคราะห์กิจกรรมจากงานวิจัยที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน	89
ตารางที่ 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้.....	93
ตารางที่ 6 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	131
ตารางที่ 7 การสังเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	143
ตารางที่ 8 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร	159
ตารางที่ 9 ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร	161
ตารางที่ 10 โครงสร้างข้อคำถามแบบวัดความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	164
ตารางที่ 11 โครงสร้างแบบวัดความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ชุดที่ 1.....	168
ตารางที่ 12 โครงสร้างแบบวัดความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ชุดที่ 2.....	169
ตารางที่ 13 โครงสร้างแบบประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชา สุขศึกษา.....	171
ตารางที่ 14 เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะในวิชาสุขศึกษา.....	173
ตารางที่ 15 การสังเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	189
ตารางที่ 16 โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้.....	196
ตารางที่ 17 การกำหนดวัน เวลา และหัวข้อการฝึกอบรมของหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบ เพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	199
ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าอบรม (n = 30)	209

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะของครูสุศึกษา	210
ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะของครูสุศึกษา	211

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1	รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบสามัญ (Smith & Ragan,1999).....	122
แผนภาพที่ 2	องค์ประกอบของ ADDIE model (Richey et al., 2011).....	123
แผนภาพที่ 3	องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Morrison et al., 2013).....	126
แผนภาพที่ 4	กรอบแนวคิดการวิจัย	149
แผนภาพที่ 5	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	152
แผนภาพที่ 6	แบบแผนการทดลอง	176

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายหลักในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมเพื่อสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเยาวชนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามมาตรา 22 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การออกแบบการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 –2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งเป็นแผนแม่บทของการจัดการศึกษาฉบับปัจจุบัน ได้วางกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางสภาพการณ์และบริบทแวดล้อมที่ล้วนมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก ตลอดจนทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคน (Learner Aspirations) มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย ทักษะ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) และทักษะ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross –cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงาน

เรียนรู้ของครูหลังได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง สมรรถนะของครูในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับสูง

นอกจากนี้ ยังพบว่าแนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ผู้เรียนผู้สอนไม่เผชิญหน้ากัน หรือการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลาย กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเกิดขึ้นจากยุทธวิธีที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน (กรวิชญ์ โสภาก, 2561; คุณาพร วรรณศิลป์, 2562; ฤทธิ์ชัย อ่อนมิ่ง, 2558; เลอสันต์ ฤทธิจันทร์, 2561; เศณวิ ฤกษ์มงคล, 2559; สุสัณหา ยิ้มแย้ม, 2558; อรุณรุ่ง โยธสิงห์ และ สำราญ กำจัดภัย, 2559) พบว่าผลของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกอบรมนั้น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียนรู้สูงขึ้น มีสมรรถนะในด้านที่ต้องการส่งเสริมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าใจสิ่งที่ศึกษาอย่างเป็นองค์รวม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ในการพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา รวมทั้งแนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีความเหมาะสมในการนำมาออกแบบหลักสูตรอบรม จึงเป็นที่มาของการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ครูสุศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นสำคัญ

คำถามของการวิจัย

1. หลักสูตรอบรมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีองค์ประกอบใดบ้าง
2. หลักสูตรอบรมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีประสิทธิผลหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ของหลักสูตรอบรม 6) สื่อที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 7) การประเมินผลหลักสูตรอบรม และ 8) แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม ประกอบด้วย 8.1) สารสำคัญ 8.2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์นำทางที่แสดงถึงพฤติกรรมของผู้เข้าฝึกอบรมในแต่ละหน่วยอบรม 8.3) เนื้อหาสาระ 8.4) กิจกรรมการเรียนรู้ 8.5) สื่อประกอบการอบรม และ 8.6) วิธีการวัดประเมินผล

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

1. หลักสูตรอบรมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มี 8 องค์ประกอบของหลักสูตร มีดังนี้ 1) หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรฝึกอบรม 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ปลายทาง 3) หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรอบรม 4) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม 6) สื่อที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 7) การประเมินผลหลักสูตรอบรม และ 8) แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม
2. หลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพให้ครูสุศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ ครูสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ประกอบด้วย 1) ความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา และ 2) การปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา

3. ความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ ได้องค์ประกอบของการออกแบบจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดคำจำกัดความของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาที่ใช้ในการวิจัย หมายถึง ความรู้ และ การปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การ

กำหนดวัตถุประสงค์ 2) การคัดเลือกและกำหนดเนื้อหา 3) การกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน 4) การกำหนดสื่อ / แหล่งการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผล

4. การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษา ในระยะก่อนการทดลองและ หลังการทดลองภายในกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพภายในของผู้เรียน โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอย่างเป็นองค์รวม บูรณาการประสานสัมพันธ์กันเพื่อนำไปใช้ในการงานต่าง ๆ ในสถานการณ์ใหม่ ๆ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่ได้จากการศึกษาความต้องการของผู้เรียนและปัญหาการเรียนการสอน เพื่อนำมากำหนดแนวทางแก้ปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่หรือสร้างสิ่งใหม่โดยนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนมาใช้ในการดำเนินการ เป้าหมายของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนคือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การคัดเลือกและกำหนดเนื้อหา 3) การกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมการเรียนการสอน 4) การกำหนดสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผล

ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา หมายถึง ความรู้และการปฏิบัติของผู้เข้าอบรมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษา เพื่อเตรียมส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะไปใช้ในการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการทำงานและในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นสมรรถนะในระดับที่ต้องการ สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา ใน 2 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ประเมินโดยใช้แบบทดสอบความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาของครูสุขศึกษา และ 2) ด้านการปฏิบัติ ประเมินโดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา โดยแต่ละด้านประเมิน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม 2) การกำหนดสาระเนื้อหา 3) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การกำหนดสื่อ / แหล่งการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตรอบรม หมายถึง การปรับปรุงกระบวนการทางการศึกษาในการกำหนดวัตถุประสงค์ของเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มบุคคล สำหรับในการศึกษานี้ การพัฒนาหลักสูตรอบรม หมายถึง การปรับปรุงกระบวนการทางการศึกษาโดย

ปัญหาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูสุศึกษาที่เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรอบรม ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา การออกแบบกิจกรรม การนำไปใช้ และ 2) การประเมินประสิทธิผลการใช้หลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้ 1) หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรอบรม 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรมซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ปลายทาง 3) หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรอบรม 4) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม 6) สื่อที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 7) การประเมินผลหลักสูตรอบรม โดยการหาประสิทธิผลของหลักสูตรซึ่งพิจารณาจากค่า t -test แบบ Dependent Samples และ 8) แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม ประกอบด้วย 8.1) สารสำคัญ 8.2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์นำทางที่แสดงถึงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมในแต่ละหน่วยอบรม 8.3) เนื้อหาสาระ 8.4) กิจกรรมการเรียนรู้ 8.5) สื่อประกอบการอบรม และ 8.6) วิธีการวัดประเมินผล สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดการประเมินคุณภาพหลักสูตรอบรมด้วยการประเมินความเหมาะสมและค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นประโยชน์สำหรับครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
2. ได้หลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญหาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ ผสมผสาน
3. ครูสุศึกษาที่เข้าร่วมการอบรมมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสูงขึ้น
4. ได้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูที่มีประสิทธิผลเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรอบรมครู

1. ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของหน่วยงาน องค์กรและสังคม โดยทำการศึกษาอย่างกว้างขวางและลึกเพื่อที่จะได้ภาพรวมเกี่ยวกับความหวังของหน่วยงาน องค์กรและสังคมที่จะบ่งชี้การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรอบรม
2. ศึกษากลุ่มเป้าหมายของผู้ที่จะเข้าร่วมการอบรมว่าจะพัฒนาไปในรูปแบบใด เช่น ด้านการปรับตัว ด้านทักษะ ความสามารถ เป็นต้น
3. ใช้วิธีการทางปรัชญา เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางของหลักสูตรและจุดประสงค์ร่วมกันกับผู้บริหาร หัวหน้างาน และผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอบรม
4. เพื่อความชัดเจนของหลักการ จุดประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรจะมีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรดำเนินการกลั่นกรองเพื่อความรอบคอบ
5. ศึกษาวิเคราะห์ถึงความสามารถและความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อความสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร
6. ตรวจสอบเนื้อหาสาระให้มีความสัมพันธ์กันกับผู้เข้ารับการอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น นักวิชาการ นักบริหารงานบุคคล นักจิตวิทยา เป็นต้น เพื่อปรับปรุงแก้ไข
7. วิเคราะห์เนื้อหาสาระเพื่อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม จุดประสงค์ โครงสร้าง และหลักการของหลักสูตร รวมทั้งการจัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ กิจกรรมและประสบการณ์
8. อภิปรายกับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบอีกครั้งในเรื่องความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ลำดับขั้นตอน การเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม
9. แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระยะเวลา เพื่อความสะดวกในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของแต่ละหน่วยได้ชัดเจนและสะดวกในการนำไปปฏิบัติจริง
10. กำหนดจุดประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาของหน่วยการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้ชัดเจน และสามารถบ่งชี้ถึงการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมิน
11. พิจารณาทางเลือกหลาย ๆ แนวทางเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เทคนิค และวิธีการอบรม เพื่อตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีโอกาสจะได้เลือกทำกิจกรรมในหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เข้ารับการอบรมเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเอกสารสื่อและอุปกรณ์การอบรม
12. ทดลองใช้เอกสาร สื่อ และอุปกรณ์ที่พัฒนาขึ้นมาตรวจสอบดูว่าสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน และสอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตรและผู้เข้ารับการอบรม
13. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้เอกสาร สื่อ และอุปกรณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

5. การปรับปรุงหลักสูตร หลังจากการประเมินผลของหลักสูตร จะทำให้เราทราบว่ามีส่วนใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารงานวิจัยเพื่อศึกษาขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอบรมจำนวน 13 แหล่งข้อมูล รายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 ซาลินี เกษรพิกุล (2555) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูภาษาไทยด้านการสอนคิดวิเคราะห์ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) ทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม 4) ติดตามผลจากนักเรียนที่สอนโดยครูที่เข้าอบรม

เรื่องที่ 2 อรุณรุ่ง โยธสิงห์ และ สำราญ กำจัดภัย (2559) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอบรมที่สร้างขึ้นมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็น 3) สร้างหลักสูตรฝึกอบรม และ 4) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เรื่องที่ 3 อนุชิต จันทศิลา (2559) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูระดับประถมศึกษา พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน 2) ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะและตัวบ่งชี้ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน 3) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน และ 4) ทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูระดับประถมศึกษา

เรื่องที่ 4 อุทัย อินทะนาม (2559) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับครูโรงเรียนบ้านพอพนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า มีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2)

สอนแบบเสริมศักยภาพ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประเมินความต้องการจำเป็น 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 และ 3) ประเมินประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

เรื่องที่ 11 ดลยา อินจำปา (2561) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสำหรับผู้ดูแลเด็กศูนย์การศึกษาพิเศษ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตรภาคสนาม และ 4) ติดตามประเมินผลการนำความรู้ไปใช้

เรื่องที่ 12 อรรถกร ชัยมูล (2561) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดวัฒนธรรมการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ 2) การศึกษาสภาพ ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็น 3) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา และ 4) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา

เรื่องที่ 13 โชติกา กุณสิทธิ์ (2563) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์เรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์เรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย และ 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอบรม จำนวน 13 แหล่งข้อมูล พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอบรมนั้น ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรอบรม ประกอบด้วย 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานหรือศึกษาความต้องการจำเป็น 1.2 การออกแบบหลักสูตรอบรม 1.3 การประเมินคุณภาพของหลักสูตรอบรม 2. การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 2.1 การทดลองใช้หลักสูตรอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง 2.2 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรม 2.3 การปรับปรุงหลักสูตรอบรม

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

แหล่งข้อมูล	จุดประสงค์ของการวิจัย	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร	แบบแผนการทดลอง
1. ชาลินี เกษรพิกุล (2555)	1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูภาษาไทยด้านการสอนคิดวิเคราะห์ 2. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรม	1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. สร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3. ทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม 4. ติดตามผลจากนักเรียนที่สอนโดยครูที่เข้ารับการอบรม	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน-หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน 3 วัน
2. อรุณรุ่ง โยธสิงห์ และสำราญ กำจัดภัย (2559)	1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	1. วิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. ศึกษาความต้องการจำเป็น 3. สร้างหลักสูตรฝึกอบรม 4. ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน-หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน 3 วัน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	จุดประสงค์ของการวิจัย	ขั้นตอนการพัฒนา หลักสูตร	แบบแผนการ ทดลอง
3. อนุชิต จันทศิลา (2559)	1. ศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นงานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูระดับประถมศึกษา 2. ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะ 3. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 4. ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม	1. ศึกษาสมรรถนะ 2. ศึกษาปัญหาและความต้องการสมรรถนะ 3. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 4. ทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน-หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 คน 3 วัน
4. อุทัย อินทะนาม (2559)	1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 2. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 3. ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครู	1. สร้างทีมงานวิจัย 2. ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 3. วางแผนออกแบบและยกร่างหลักสูตร 4. ปฏิบัติการนำใช้หลักสูตรฝึกอบรม 5. ประเมินผลหลักสูตร	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน-หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน 22 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	จุดประสงค์ของการวิจัย	ขั้นตอนการพัฒนา หลักสูตร	แบบแผนการ ทดลอง
5. เกียรติศักดิ์ สังข์ด่าง (2560)	1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เสริมสร้างศักยภาพครูในการ ส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและ ชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น 2. เพื่อรับรองหลักสูตร ฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครู ในการส่งเสริมอาชีพของ นักเรียนและชุมชนโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ท้องถิ่น	1. ศึกษาปัญหาและความ ต้องการจำเป็น 3. พัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม 4. ทดลองและศึกษาผล การทดลองใช้หลักสูตร ฝึกอบรม	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 212 คน 20 ชั่วโมง
6. พิชรี ศรีสังข์ (2560)	1. เพื่อพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการวิจัยปฏิบัติการ สำหรับครูศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ 2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของ หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัย ปฏิบัติการสำหรับครูศูนย์ การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	1. ศึกษาปัญหาและความ ต้องการจำเป็น 2. พัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม 3. ศึกษาผลการทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม 4. ศึกษาประสิทธิผลของ หลักสูตร	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน 240 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	จุดประสงค์ของการวิจัย	ขั้นตอนการพัฒนา หลักสูตร	แบบแผนการ ทดลอง
7. วิไลวรรณ สิทธิ และคณะ (2560)	1. ศึกษาสมรรถนะด้านการ จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอน สตรัคติวิสต์ 2. ศึกษาความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับสมรรถนะ 3. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 4. ศึกษาผลการทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม	1. ศึกษาสมรรถนะ 2. ศึกษาความต้องการ จำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะ 3. พัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม 4. ศึกษาผลการทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรม	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน 4 วัน
8. วิทยา ทศมี (2560)	1. ศึกษาสมรรถนะด้านการ จัดการเรียนการสอนที่ เสริมสร้างความสามารถด้าน การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน 2. ศึกษาความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับสมรรถนะ	1. ศึกษาสมรรถนะ 2. ศึกษาสภาพความ คาดหวังและความ ต้องการจำเป็นเกี่ยวกับ สมรรถนะ 3. สร้างหลักสูตร ฝึกอบรม	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน 4 วัน
9. วีระยุทธ ก้อนกั้น และ ภูมิพงศ์ จอม หงส์พิพัฒน์ (2560)	1. ศึกษาสมรรถนะด้านการ จัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ของครูผู้สอนระดับ ประถมศึกษา 2. สร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3. ศึกษาผลการใช้หลักสูตร	1. ศึกษาสมรรถนะ 2. พัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม 3. ทดลองและศึกษาผล ใช้หลักสูตรฝึกอบรม	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน 4 วัน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	จุดประสงค์ของการวิจัย	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร	แบบแผนการทดลอง
10. สาวิตรี สิทธิชัยกานต์ และคณะ (2560)	1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เสริมสร้างความสามารถใน การจัดการเรียนรู้บูรณาการ ธรรมชาติวิทยาศาสตร์สำหรับ ครูระดับมัธยมศึกษา 2. ศึกษาประสิทธิผลของ หลักสูตรฝึกอบรม	1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2. พัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง และตรวจสอบคุณภาพ หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 3. ทดลองใช้หลักสูตร 4. ประเมินประสิทธิผลและ ปรับปรุงหลักสูตร	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน 5 สัปดาห์
11. อัสรี สะอิตี (2562)	1. ประเมินความต้องการ จำเป็น 2. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครู พลศึกษาในศตวรรษที่ 21 3. ประเมินประสิทธิผล หลักสูตรฝึกอบรม	1. ประเมินความต้องการ จำเป็น 2. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครู พลศึกษาในศตวรรษที่ 21 3. ประเมินประสิทธิผล หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 3 วัน
12. อรรถกร ชัยมูล (2561)	1. ศึกษาองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของวัฒนธรรมการวิจัย ในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา 2. ศึกษาสภาพความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นใน การเสริมสร้างวัฒนธรรมการ วิจัยฯ 3. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการ วิจัยฯ 4. ศึกษาผลการทดลองใช้ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น	1. ศึกษาองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของวัฒนธรรมการวิจัย ในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา 2. ศึกษาสภาพ ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็น 3. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการ วิจัยในการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูโรงเรียน ประถมศึกษา 4. ศึกษาผลการทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน 3 วัน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	จุดประสงค์ของการวิจัย	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร	แบบแผนการทดลอง
13. ดลยา อินจำปา (2561)	1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การดูแลเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา 2. ประเมินประสิทธิผลการใช้ หลักสูตรฝึกอบรม 3. ติดตามผลการนำความรู้ไป ใช้ปฏิบัติ	1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2. ออกแบบและพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรม 3. ทดลองใช้หลักสูตร ฝึกอบรม 4. ติดตามประเมินผลการนำ ความรู้ไปใช้	แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน 22 ชั่วโมง
14 โชติกา กฤษสิทธิ์ (2563)	เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการ ทดลองใช้หลักสูตร ฝึกอบรม เสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้ สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย	1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับสมรรถนะ 2. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3. ทดลองและศึกษาผลการ ทดลองใช้หลักสูตร	หนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน- หลัง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน 3 วัน

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร และขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรจากงานวิจัย 14 เรื่อง พบว่า ส่วนใหญ่กำหนดวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาหรือศึกษาความต้องการจำเป็น 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรม สำหรับขั้นตอนที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา หรือศึกษาความต้องการจำเป็น 2) สร้างหลักสูตรอบรมและประเมินคุณภาพหลักสูตรอบรมที่สร้างขึ้น และ 3) ทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ในส่วนของแบบแผนการทดลองนั้น พบว่า ทุกแหล่งข้อมูลใช้แบบแผนการทดลอง แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อน – หลัง (One Group Pretest – Posttest Design) และส่วนใหญ่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 – 30 คน

ดังนั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรม และ 2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรม สำหรับขั้นตอนที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอบรม สำหรับการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรอบรม ประกอบด้วย 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ 1.3 การกำหนดเนื้อหา 1.4 การออกแบบกิจกรรม 1.5 การ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) แนวคิดพื้นฐาน 3) หลักการของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) สมรรถนะที่พึงประสงค์ด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) โครงสร้างหลักสูตร 7) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 8) วิธีการฝึกอบรม 9) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 10) การวัดและประเมินผลการอบรม และ 11) แนวทางการใช้หลักสูตร ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลังการฝึกอบรมครูมีสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความรู้และเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับดีและความพึงพอใจของครูผู้อยู่ในระดับมากที่สุด

เรื่องที่ 4 เสนวิ ฤกษ์มงคล (2559) ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) 2) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่เรียนรายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 35 คน ได้โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) บทเรียนออนไลน์การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่ได้มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก 2) ผลการใช้บทเรียนออนไลน์การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่สร้างขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยวิเคราะห์ด้วยค่า t-test 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ในระดับดีมาก

เรื่องที่ 5 กรวิษฐ์ โสภา (2561) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติคอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติคอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติคอมพิวเตอร์กราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อศึกษาเจตคติในการปฏิบัติคอมพิวเตอร์กราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญ ภาควิทยาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 32 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2)

ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรการฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสาน เรื่อง การทำ วิจัยในชั้นเรียน 2) แบบทดสอบวัดความรู้การทำวิจัยในชั้นเรียน 3) แบบประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสาน เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสานเรื่องการทำ วิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และ Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสาน เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย หลักการวัตถุประสงค์ เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม การจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเป็นแบบผสมผสาน โดยใช้แบบเผชิญหน้าในขณะปฏิบัติงาน สอนปกติผ่านระบบบนเว็บไซต์ ออนไลน์ และการติดต่อสื่อสาร มีการฝึกอบรมเป็น 3 ระยะ ดังนี้ การฝึกอบรม ระยะที่ 1 ใช้เวลา 2 วัน เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เนื้อหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยวิทยากรการฝึกอบรม ระยะที่ 2 ใช้เวลาตลอดปีการศึกษา เป็นการปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน ในสถานศึกษามีการนิเทศ ให้คำปรึกษา เรียนรู้เนื้อหาผ่านทางเว็บไซต์ ออนไลน์ และการติดต่อสื่อสาร และการฝึกอบรม ระยะที่ 3 ใช้เวลา 1 วัน เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยโดยการจัดนิทรรศการเผยแพร่ ผลงาน หลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสาน เรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียน มีคุณภาพเหมาะสมดีมากทุกองค์ประกอบและในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด

2. ผลการใช้หลักสูตร 2.1 ความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2.2. ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85.17 2.3. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสานเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2.4 ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสานเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้ง 7 เรื่อง พบว่า ผลของการรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในการจัดการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมนั้น ช่วยส่งเสริมให้ ผู้เรียนหรือผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียนรู้ สูงมากขึ้น มีสมรรถนะในด้านที่ต้องการส่งเสริมมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าใจสิ่งที่ศึกษาอย่างเป็น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่หรือได้เรียนรู้มาแล้วไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่นในการทำงาน การเรียนรู้ การใช้ชีวิต การแก้ปัญหาได้ดีในระดับใดระดับหนึ่ง หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นหลักสูตรที่มุ่งเป้าหมายการพัฒนาไปที่ทักษะการทำได้ (ในระดับประยุกต์ใช้ได้) มิใช่เพียง การรู้ หรือ การมีความรู้เท่านั้น

สำหรับความหมายของ การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) จากการศึกษา พบว่า นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สุนน อมรวิวัฒน์ (2543 อ้างถึงใน วิทยา พัฒนเมธาดา, 2559) ได้ให้ความหมาย ของการจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่ มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น ระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์และการมีปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินการ ตั้งแต่การวางแผน การจัดการเรียนรู้ จนถึงการประเมินผล

สำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าหมายถึง กิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของ อย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ และมีความสุขดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่ต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดการหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. การจัดการเรียนการสอน (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. การวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้
4. การประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ได้ทั้งหมด

หลักการรู้จักผู้เรียน ถือเป็นสิ่งแรกที่ผู้สอนต้องสามารถวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนได้ว่าเป็นอย่างไร มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างไร มากน้อยเพียงใด ปกติสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มสติปัญญาค่อนข้างอ่อน/เรียนรู้ช้า กลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือหรือสอนจากครูอย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเรียนรู้สำเร็จเป้าหมายการเรียนรู้เพียงช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่นในการดำรงชีวิต

2. กลุ่มสติปัญญาปานกลาง กลุ่มนี้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องได้รับคำชี้แนะ รูปแบบ วิธีการ จากครูผู้สอนภายใต้การให้กำลังใจการเรียนรู้จึงจะประสบผลสำเร็จความต้องการเรียนรู้เพื่อ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเอื้อแก่ผู้อื่นรอบข้างได้

3. กลุ่มสติปัญญาสูง กลุ่มนี้เป็นความหวังของสังคมประเทศชาติในการช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพในอนาคต กลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยต่อยอดจากการเรียนรู้จากครูแต่ต้องการความเป็นอิสระในการเรียนรู้ การใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ จินตนาการ ฉะนั้นจึงต้องการโอกาสและการให้ความสะดวกในการเรียนรู้อย่างหลากหลายรูปแบบไม่มีขีดจำกัด กลุ่มนี้มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดประโยชน์กับตนเองแล้วยังเพื่อผู้อื่นประเทศชาติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อม ใช้องค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นความหวังของทุกสังคม

หลักการวางแผนและเตรียมจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้ กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การที่ครูผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น 1) ต้องการวัดองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นว่ามีเท่าใด ควรใช้รูปแบบการวัด (Test) 2) ต้องการรู้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยแค่ไหนหลังจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมิน (Assessment) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และ 3) ต้องการทราบว่าผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนเกิดประโยชน์ด้วยการประเมินแบบมีส่วนร่วมจากการยอมรับ ชื่นชมและให้รางวัล

ฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 จำนวน 35 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถภาพด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 6 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (2) ความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบของโครงสร้างทางภาษาอังกฤษและมีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ (3) ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) ความศรัทธาในวิชาชีพครู (5) ความรู้ความเข้าใจในด้านจิตวิทยาการเรียนการสอน และ (6) ความสามารถในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) สภาพปัญหาและความจำเป็น เป็นการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาอังกฤษ (2) หลักการเน้นการบูรณาการแนวคิดหลักของการพัฒนาครูภาษาอังกฤษ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์และมาตรฐานวิชาชีพครูภาษาอังกฤษ (3) จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของผู้เข้ารับการอบรมให้มีสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นทั้ง 6 ด้าน (4) เนื้อหา ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ องค์ประกอบของโครงสร้างทางภาษาอังกฤษ ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความศรัทธาในวิชาชีพครู จิตวิทยาการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (5) กิจกรรมการฝึกอบรม แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การฝึกอบรมภาคความรู้ประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นสังเกตอย่างไตร่ตรองและคิดทบทวน ขั้นที่ 3 ขั้นความคิดรวบยอด ขั้นที่ 4 ขั้นการทดลองประยุกต์แนวคิด ระยะที่ 2 การฝึกอบรมภาคสนาม และระยะที่ 3 การศึกษาผลการอบรม (6) สื่อการอบรม เป็นสื่อประสมที่หลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม และ (7) การวัดและประเมินผล เป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับสมรรถภาพทั้ง 6 ด้าน 3) ผู้เข้ารับการอบรมมีสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนรู้ในส่วนของความรู้ความเข้าใจหลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสมรรถภาพในด้านทักษะปฏิบัติผู้เข้ารับการอบรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ และ 4) ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เรื่องที่ 3 บุษราคัม ศรีจันทร์ และสุเทพ อ่วมเจริญ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริม Metacognition ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนารูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครู 6 คน และนักเรียน 168 คน พบว่า ประสิทธิผลของรูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนฯ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม Metacognition ของผู้รับการโค้ช หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 2) ผลการเรียนรู้ Metacognition นักเรียนมีผลการเรียนรู้ และ Metacognition หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ความคิดเห็นของผู้ทำหน้าที่โค้ช และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการนำ PCCEC Model ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

เรื่องที่ 4 ณวิวรรณ ท่าไม้สุข และประเสริฐ มงคล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ศึกษาความคิดเป็นของครูที่มีต่อการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ประเมินทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน และเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ จำนวน 8 คน และนักเรียน จำนวน 291 คน โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยการใช้แผนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับสูง สมรรถนะของครูในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและด้านการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับสูง ครูมีความคิดเห็นต่อการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

เรื่องที่ 5 วิไลวรรณ สิทธิ และคณะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ยังไม่พบว่ามีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยตรง แต่จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน หรือครูประจำการ โดยใช้วิธีการฝึกอบรมเป็นส่วนใหญ่ และรูปแบบของการนิเทศก์ หรือการโค้ช ซึ่งผลให้ครูมีสมรรถนะด้านความรู้และทักษะปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน

นอกจากนี้ คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น นำเสนอแนวทางการใช้กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ทดลองใช้กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการนำกรอบสมรรถนะผู้เรียน สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ซึ่งผลการวิจัยนี้จะสะท้อนให้เห็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาที่ใช้กระบวนการวิจัยแบบพหุวิธี (Multi methods research) ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร (documentary study) การศึกษาภาคสนาม (field study) และการสนทนากลุ่ม (focus group interview) และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย (multi-instrument approach) โดยการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ระยะที่ 2 การทดลองนำกรอบสมรรถนะหลักไปทดลองใช้ในการพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา และระยะที่ 3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการนำกรอบสมรรถนะผู้เรียนสำหรับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างสมรรถนะของผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3) จากสถานศึกษาต่าง ๆ ใน 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 2,337 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratification random sampling) 2. กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้กรอบสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-3) ในสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งครอบคลุมใน 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน และครู 36 คน รวมจำนวนผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งสิ้น 44 คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามตำแหน่งที่ตั้งภูมิภาค โดยมีผลการศึกษาดังนี้

1. กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ และ 10 สมรรถนะหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) ประกอบไปด้วย 4 สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) สมรรถนะด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life) สมรรถนะหลักด้านการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) และสมรรถนะหลักด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)

องค์ประกอบที่ 2 คนไทยที่อยู่ดีมีสุข (Happy Thais) ประกอบไปด้วย 2 สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skill and Personal Growth) และสมรรถนะหลักด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skill and Entrepreneurship)

องค์ประกอบที่ 3 คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) ประกอบไปด้วย 2 สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher Order Thinking Skill and Innovation : HOTS Critical Thinking, Problem Solving, Creative Thinking) และสมรรถนะหลักด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศและดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL)

องค์ประกอบที่ 4 พลเมืองไทยที่ใส่ใจสังคม (Active Thais Citizens) ประกอบไปด้วย 2 สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะหลักด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) และสมรรถนะหลักด้านพลเมืองต้นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active Citizens with Global Mindedness)

2. ผลการทดลองนำกรอบสมรรถนะหลักไปทดลองใช้ในการพัฒนาผู้เรียนระดับชั้น ประถมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา

ด้านการออกแบบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผล พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการวิเคราะห์หลักสูตร ตัวชี้วัดและสมรรถนะที่สอดคล้องกับปรับการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง และกระบวนการกลุ่มมากขึ้น เชื่อมโยงสมรรถนะและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เด็กได้คิด ได้สื่อสาร มีการตรวจสอบว่าทำแล้วเด็กเกิดสมรรถนะหรือไม่ มีการเชื่อมโยงและใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้สมรรถนะที่ต้องการ กระตุ้นให้เด็กได้ใช้สมรรถนะอื่นมากขึ้น และมีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ด้านการประเมินผลตามสมรรถนะ มีการประเมินที่หลากหลายขึ้น โดยมีการประเมินจากผลการปฏิบัติของนักเรียน ประเมินจากผลงานนักเรียนและประเมินจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนมากขึ้น

2542 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทำให้ศาสตร์บางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำศัพท์หรือมโนทัศน์ไปจากเดิม โดยมุ่งเน้นในลักษณะจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนองตอบเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว สำหรับความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปหมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของผู้สอนตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนสิ้นสุดการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและเกิดทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (กุลิสรา จิตรชญาวนิช, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร เวียงะลัย (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นตัวจักรสำคัญในการสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และเกิดทักษะชีวิตตามจุดประสงค์ของการศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดของ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542) ที่ได้สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการที่ดำเนินการก่อนการพัฒนาหรือ สร้างบางสิ่งบางอย่างหรือมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหามีเป้าหมายเฉพาะเจาะจงไม่ใช้การแก้ไขปัญหทั่วไป เมื่อนำการออกแบบมาใช้กับการจัดการเรียนรู้ จึงมีความหมายที่แตกต่างจากการวางแผน การเรียนการสอนทั่วไป โดยการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นเพื่อการแก้ไขปัญหอย่างใดอย่างหนึ่งของนักเรียน การออกแบบทั่วไปเป็นกระบวนการที่รวมถึงการวางแผน การพัฒนาและการประเมินผล ทั้งสามส่วนนี้ล้วนส่งผลต่อจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน เช่นเดียวกับการออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษา ดังนั้น จึงต้องทำด้วยความระมัดระวังและใช้ความชำนาญการ สิ่งนี้นักออกแบบการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงคือด้านประสิทธิภาพหรือผลการเรียนรู้ที่ต้องการประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีนักการศึกษาให้ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หรือ การออกแบบการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

Dick et al. (2005) ให้ความหมาย การออกแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนการสอนที่ต้องการ โดยตอบคำถามให้ได้ว่าจะสอนอะไรและสอนอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมาย และจะทราบได้ อย่างไรว่าบรรลุเป้าหมายแล้ว

Seel and Glasgow (1990) ให้ความหมาย การออกแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบที่นำเอาทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการสอนมาทำให้ การเรียนการสอนมีคุณภาพ

Shambaugh and Magliaro (1997) ให้ความหมายของการออกแบบการเรียนการสอน คือ กระบวนการเชิงระบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เพื่อจัดหาสิ่งที่จะช่วยให้นักออกแบบการเรียนการสอนสร้างสิ่งที่เป็นไปได้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

Smith & Ragan (1999) ให้ความหมาย การออกแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนไปวางแผนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

Gagné et al. (2005) ให้ความหมาย ของการออกแบบการเรียนการสอนว่า เป็นการนำ หลักการเรียนรู้ไปออกแบบเหตุการณ์ ที่ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างมีเป้าประสงค์ ชัดเจน หรือที่เรียกว่า การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง

ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัด กระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วย ทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) การพัฒนาด้านจิตพิสัย (affective domain) การพัฒนาด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) การพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ (process skills) หรือ การบูรณาการ (integration) ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวล้วนเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่ได้จากการศึกษาความต้องการของผู้เรียนและปัญหาการเรียนการสอน เพื่อนำมากำหนดแนวทางแก้ปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่หรือสร้างสิ่งใหม่โดยนำหลักการเรียนรู้และ หลักการสอนมาใช้ในการดำเนินการ เป้าหมายของการออกแบบการเรียนการสอนคือการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การคัดเลือกและกำหนดเนื้อหา 3) การกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมการเรียนการสอน 4) การกำหนดสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผล

การนำสมรรถนะมาเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา ซึ่งทั่วโลกให้ความสนใจและมีแนวโน้มปรับหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะหลักของผู้เรียนมากขึ้น (คณะกรรมการอิสระเพื่อการศึกษา, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาขององค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) (Miho, 2018 อ้างถึงใน เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2562) พบว่า จากการศึกษาหลักสูตรของประเทศต่าง ๆ ต่างให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่จะเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผู้เรียน อันมาจากประสบการณ์ในโรงเรียนและความสัมพันธ์กับโลกภายนอกในช่วงหลังจากผู้เรียนได้ใช้เวลาในโรงเรียนแล้ว การใช้สมรรถนะเป็นฐาน มีข้อค้นพบ 6 ประการ ดังนี้ 1) มีวิสัยทัศน์ร่วมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งที่เป็นเป้าหมายรายบุคคลและรายกลุ่ม มีความชัดเจนมากขึ้น 2) การปรับจุดเน้นในหลักสูตรจากเน้นเนื้อหาไปที่สมรรถนะ และปัจจุบันเน้นการบูรณาการทั้งเนื้อหาและสมรรถนะเข้าด้วยกัน 3) เกิดกระแสของการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับมโนทัศน์ (Key Concept) หรือ แนวคิดหลัก (Big Idea) มากกว่ารายละเอียดของความรู้เชิงเนื้อหา 4) เกิดความต้องการสมรรถนะที่มีลักษณะสหสาขาวิชามากขึ้น 5) ความชัดเจนเกี่ยวกับ “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” ให้ความสำคัญหรือให้คุณค่าผู้เรียนด้วยทัศนคติและทักษะอภิปัญญา (meta-cognition) และ 6) การเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลได้ดีกว่าหลักสูตรเดิม

จากที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มา การนำสมรรถนะมาเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดสมรรถนะหลักของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยรวมได้ และนอกจากนี้การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาที่ดีและถูกต้องมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เพราะนักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ถ้านักเรียนมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ จะทำให้การเรียนไม่ดีเท่าที่ควร การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน มีความเชื่อถือได้มากกว่าความรู้ที่นักเรียนได้รับมาจากแหล่งอื่น ๆ เช่น จากเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นความรู้ที่ไม่มีหลักฐานยืนยัน เป็นความรู้ที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งมีโอกาสผิดพลาดและก่อให้เกิดอันตรายได้ (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2561) ในการสอนสุขศึกษานั้น ควรจะเน้นทั้งความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติไปด้วยพร้อม ๆ กัน

จึงสามารถสรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะวิชาสุขศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะไปใช้ในการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการทำงาน และในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นสมรรถนะในระดับที่ต้องการ ซึ่ง

สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเพื่อนำไปปรับปรุงพฤติกรรมสุขภาพและการปฏิบัติตนให้ดียิ่งขึ้น

5.2 ความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การออกแบบการจัดการเรียนรู้มีจุดเริ่มต้นจากความต้องการในการวิจัยและพัฒนาสื่อที่ใช้สำหรับฝึกอบรมกำลังคนทำงานในด้านต่าง ๆ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง และต่อมามีความตื่นตัวในการพัฒนาบทเรียนแบบโปรแกรม ทำให้งานด้านการออกแบบการเรียนการสอนเป็นงานที่ได้รับความสนใจมากขึ้นผู้ที่ทำงานในด้านการออกแบบการเรียนการสอนในช่วงปี ค.ศ. 1970 ได้แก่ บุคคลที่เรียกตัวเองว่า นักจิตวิทยาการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ หรือนักออกแบบการฝึกอบรม คำว่า “การออกแบบการเรียนการสอน” เพิ่งจะนำมาใช้เมื่อช่วงปี ค.ศ. 1980 และ เริ่มต้นในภาคเอกชนที่อยู่ในสายธุรกิจและอุตสาหกรรมก่อนที่จะเข้ามาสู่ภาครัฐ เช่น ในงานด้านการสาธารณสุขการศึกษาและการทหารสำหรับประเทศไทย คำว่า “การออกแบบการเรียนการสอน” เป็นคำที่มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก (พ.ศ. 2540-2550) และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันโดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556) ได้กำหนดให้การออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็น มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพของครูจะเห็นว่าการออกแบบการเรียนการสอน ได้มีความสำคัญมากขึ้นซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งการศึกษาของไทยและสากล ดังที่ Richey et al. (2011) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนการสอนได้กลายเป็นวิชาชีพหนึ่งเช่นเดียวกับที่เป็นศาสตร์การศึกษา 2 สาขา หนึ่งในฐานะของวิชาชีพการออกแบบการเรียนการสอนผู้ที่ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องมี ความชำนาญในการทำงานหรือมีสมรรถนะของวิชาชีพที่ระบุไว้ชัดเจนในฐานะเป็น ศาสตร์สาขาหนึ่งการออกแบบการเรียนการสอนอาศัยการวิจัยและทฤษฎีเป็นฐานในการ สร้างความรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนทั้งในทางความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Process) เจตคติ (Attitude) และคุณลักษณะ (Attribute) ตลอดจนถึงวิธีการเรียนรู้ทักษะทางสังคม และทักษะการคิด ซึ่งเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จนั้น จะต้องดำเนินการออกแบบจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (System) เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความเชื่อมโยงกัน ทำงานร่วมกัน และจะบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันในที่สุด สำหรับวิธีการเชิงระบบ (System Approach) จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพด้านการออกแบบการเรียนการสอนใน 3 ประการ กล่าวคือ ประการแรกเป็นการเน้นผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุดลง ประการที่สอง เน้นความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบของกระบวนการในระบบโดยเฉพาะความสัมพันธ์ (Learning Outcomes) คือ การเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และประการที่สามเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนโดยนำกระบวนการที่

ออกแบบไว้ไปใช้กับผู้เรียนหลายกลุ่ม โดยประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ดี หรือเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอน (Instructional Innovation) ที่ครูพัฒนาขึ้น (วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560) การเลือกหรือการนำเทคนิควิธีสอนหรือรูปแบบการสอนใด ๆ มาใช้โดยขาดการวิเคราะห์พิจารณา ไตร่ตรองอย่างรอบคอบจะไม่สามารถทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังได้ ปัจจุบันมีรูปแบบการสอนวิธีสอนเทคนิคมากมายให้ครูได้พิจารณาเลือกประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้านำวิธีการเชิงระบบ (System Approach) มาใช้ในการออกแบบก็จะเป็นแนวทางช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

สำหรับการนำหลักสูตรระดับชาติมาสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามความเป็นมาในอดีตทั้งในและต่างประเทศเกิดจากการออกแบบของนักการศึกษาใช้ผลการวิจัย ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะตนเฉพาะกลุ่มทำงานทั้งนี้เกิดจากการออกแบบของนักการศึกษาใช้ผลการวิจัย ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะตนเฉพาะกลุ่มทำงานทั้งนี้ในระยะเวลาราว 30 ปีที่ผ่านมาได้เปลี่ยนแปลงโดยใช้กระบวนการเชิงระบบเพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560; Dick et al., 2005) และมักจะดำเนินการโดยครูเอง เพราะครูคือผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน เป็นผู้รู้จักผู้เรียนของตนเองดีที่สุด ครูจึงเป็นผู้ออกแบบ (Instructional Designer) การเรียนรู้ที่ได้ผล

การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากการสอนจะประสบความสำเร็จด้วยดีหรือไม่ก็น้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ผู้สอนทุกคนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ครูมองเห็นภาพการพัฒนาผู้เรียนได้ตลอดแนว คือมองเห็นตั้งแต่เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะยืนยันได้ว่า ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สามารถเตรียมความพร้อมของสื่ออุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง (เฉลิม พิกอ่อน, 2552) นอกจากนี้ Seel and Glasgow (1990) ได้อธิบายถึงความสำคัญและประโยชน์ของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ 2 ประการ คือ นักออกแบบการศึกษาได้กระบวนการในการตัดสินใจเลือกการจัดการเรียนรู้และขอบเขตเจตนาของการสอน ให้ดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้เห็นวัตถุประสงค์ในการสอนได้อย่างชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างมีลำดับ ทำให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะ

กล่าวโดยสรุป การออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะวิชาสุขศึกษาจึงมุ่งเป้าหมายไปที่ความสามารถในการทำได้โดยการผสมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ ซึ่งก็หมายความว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ / คุณลักษณะ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะนั้น รวมไปถึงการได้รับการฝึกฝนให้นำความรู้ ทักษะ และเจตคติ / คุณลักษณะดังกล่าว ไปใช้หรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต จึงเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ หากครูไม่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละวัยด้วยตนเองล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนรู้ อาจทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการจัดการศึกษา

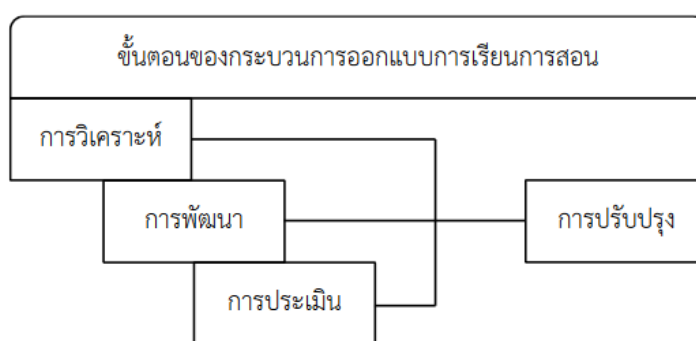
5.3 องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในการออกแบบการเรียนการสอนมีหลักการพื้นฐานที่ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึงเพื่อช่วยให้การออกแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพ ดังนี้ (สราวุธ ชัยยานุกุล, 2563; Gagné et al., 2005; Smith & Ragan, 1999)

1. คำนึงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ การออกแบบการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มากกว่ากระบวนการสอน ผู้ออกแบบการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการเลือก กิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. คำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เวลาที่ใช้ คุณภาพการสอน เจตคติและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการเรียนการสอน
3. รู้จักประยุกต์ใช้หลักการเรียนการสอน วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรเลือกใช้สื่อที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น
5. มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเรียนการสอนที่มีคุณภาพควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการวางแผน การนำไปทดลองใช้จริง และนำผลการทดลองและข้อเสนอแนะจากผู้เรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นนี้จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ

ขั้นที่ 3 การประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อตอบคำถามว่าจะรู้ได้อย่างไรไปถึงเป้าหมาย แล้วขั้นนี้เป็นการประเมินทั้งการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น การประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือการประเมินระหว่างดำเนินการหรือการประเมินความก้าวหน้า(formative evaluation) และการประเมินผลสรุป (summative evaluation) คือ การประเมินหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการ การประเมินความก้าวหน้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผลสรุปมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินผลการดำเนินการและตัดสินผลการเรียนรู้ว่าได้บรรลุเป้าหมายอย่างไร

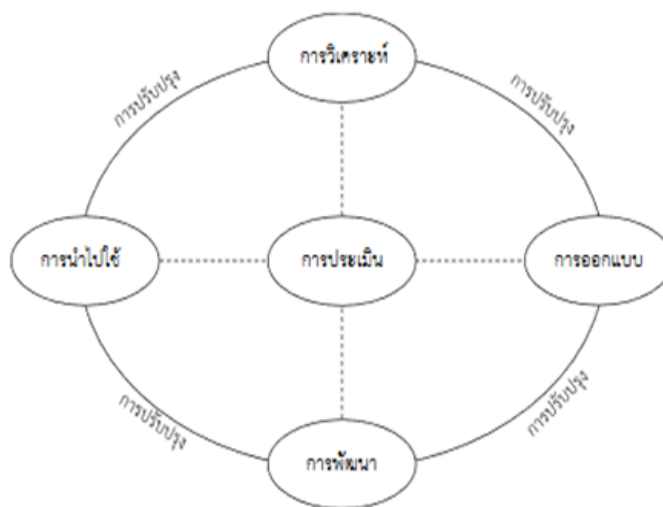
ขั้นตอนการดำเนินการทั้ง 3 มีความสัมพันธ์ ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบสามัญ (Smith & Ragan,1999)

Richey et al. (2011 อ้างถึงใน สราวุธ ชัยยานุกกร, 2563) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบแอตดี (ADDIE model) ประกอบด้วยกิจกรรมในการดำเนินงาน 5 กิจกรรม ได้แก่การวิเคราะห์ (analyze) การออกแบบ (design) การพัฒนา (develop) การนำไปใช้ (implement) และการประเมินผล (evaluate) ซึ่งเมื่อพิจารณาให้ดีแล้วมีลักษณะคล้ายกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา (analyze) การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา (design) การเตรียมการแก้ปัญหา (develop) การทดลองการแก้ปัญหา (implement)และสุดท้ายประเมินแนวทางการแก้ปัญหาว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (evaluate) รูปแบบ ADDIE นี้จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะมีผู้นิยมนำไปใช้ในการออกแบบสื่อ วัสดุการเรียนการสอน เช่น การออกแบบชุดการเรียนการสอนการออกแบบบทเรียนแบบโปรแกรม เป็นต้นตลอดจนนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนในระดับมหภาค คือ ระบบการศึกษาในชุมชนและการออกแบบการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

องค์ประกอบของกิจกรรมทั้ง 5 งานนี้ มีความสัมพันธ์ ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบของ ADDIE model (Richey et al., 2011)

จากแผนภาพที่ 2 กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบของ ADDIE model มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรม
- 2) การวิเคราะห์ระบบ สิ่งแวดล้อม และสภาพขององค์กร เพื่อพิจารณาถึงทรัพยากรและอุปสรรคต่างๆ
- 3) การศึกษาลักษณะของกลุ่มประชากร
- 4) การวิเคราะห์เป้าหมายและจุดประสงค์ว่าเป็นการเรียนรู้ในลักษณะใด เช่น การเรียนรู้เนื้อหา การเรียนรู้ทักษะ หรือการเรียนรู้ที่เป็นความต้องการเฉพาะ

ขั้นที่ 2 การออกแบบ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ที่สามารถสังเกตได้วัดได้
- 2) การจัดลำดับเป้าหมายและจุดประสงค์ให้ง่ายต่อการเรียนและการปฏิบัติ
- 3) การวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้และการปฏิบัติ
- 4) การพิจารณาวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะกับเนื้อหา การจัดกลุ่มการทำกิจกรรม ของผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ ในลักษณะกลุ่มและรายบุคคล
- 5) การคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การพัฒนา กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การสร้างสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนตามที่ได้ออกแบบไว้
- 2) การทดสอบ (try out) สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนกับกลุ่มเป้าหมาย
- 3) การปรับปรุงสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การเผยแพร่สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น เช่น การติดตั้ง การซ่อมบำรุงสื่อ การจัดอบรมให้ครูรู้วิธีการใช้สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น การให้คำแนะนำและนิเทศการใช้สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอน
- 2) การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้ครูยอมรับสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นและนำไปใช้

ขั้นที่ 5 การประเมิน กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
- 2) การทดสอบ (try-out) สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนและเครื่องมือวัดประเมินผลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวินิจฉัยผลการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวในการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์
- 3) การประเมินภายหลังการนำสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนไปใช้กับกลุ่มประชากร

Dick et al., (2005) ได้เสนอรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนของ Dick and Carey's instructional design model (วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560; สมจิต จันทรฉาย, 2557; สราวุธ ชัยยานุก, 2563) ได้เสนอขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเหมาะสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เพราะมีขั้นตอนที่แน่นอน ชัดเจน ในการออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบของ Dick and Carey มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ประเมินความต้องการเพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนแรกของการออกแบบการเรียน การสอนคือการพิจารณาเป้าหมายของการเรียนรู้ ว่าต้องการให้ผู้เรียนทำอะไรได้ภายหลังจากที่ผู้เรียน ได้รับการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้สามารถนำข้อมูลจากการ ประเมินความต้องการของผู้เรียน ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากผู้ทำงานในด้านที่เรียนมา และการวิเคราะห์บทเรียนใหม่ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในด้านใด

9) การปรับปรุงการสอน ข้อมูลจากการประเมินความก้าวหน้ามาใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อมูลเหล่านี้ ทำให้ทราบอุปสรรคของผู้เรียนที่ประสบในระหว่างการเรียนรู้ ซึ่ง ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนำข้อมูลจากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว ข้อมูลดังกล่าวยังช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมีก่อนเริ่มการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุง จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

10) การประเมินผลสรุป หมายถึงการประเมินภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนซึ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพโดยรวมของการเรียนการสอนทั้งหมด การประเมินผลสรุปไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการออกแบบการสอน ขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนจะสิ้นสุดเมื่อได้มีการ พัฒนาปรับปรุงจากผลการประเมินความก้าวหน้า โดยทั่วไปการประเมินผลสรุปนี้มักเป็นการประเมิน จากผู้ประเมินอิสระจากภายนอก ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบการเรียนการสอน

Morrison et al. (2013) ได้เสนอหลักพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยการตอบคำถาม 4 ข้อคือ

- 1) โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้จะใช้สอนใคร หมายถึง ลักษณะของผู้เรียน
- 2) จุดประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้
- 3) วิธีการจัดการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือทักษะได้ดีที่สุด
- 4) แนวทางการวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการที่ทำให้ทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุผลการเรียนแล้ว

องค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Morrison et al., 2013)

ความคิดของตนเอง ขยายความคิด และเรียนรู้จากผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว รับรู้ และเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกด้านสังคมนั้นสามารถใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อยโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม บทบาทสมมุติ ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำกลุ่ม ได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ การทำงานร่วมกันเป็นทีม หรือใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การเรียนรู้แบบสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Model) รูปแบบการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning Model)

การตื่นตัวอารมณ์ (emotionally active) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางอารมณ์ หรือความรู้สึก การเกิดความรู้สึกของผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดควรกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนในทางที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนเพราะความรู้สึกของผู้เรียน จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านอารมณ์ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกที่แท้จริงโดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และปลอดภัย การแสดงความไว้วางใจในตัวผู้เรียน และยอมรับในตัวผู้เรียน ไม่ตัดสินผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสะท้อนคิดเพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น การใช้รูปแบบการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดอารมณ์ความรู้สึกไปในทางที่พึงประสงค์ เช่น กระบวนการกลียานมิตร

ในส่วนของการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) เสนอว่าจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยให้มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. การประเมินผลรวบยอดจะมุ่งวัดสมรรถนะที่เป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ใช่ใช้เวลามากกับการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก
2. วัดจากพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีข้ออิงกลุ่ม และมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ที่ตรวจสอบได้
3. ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance assessment) การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) การประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)
4. ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น เตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

5. ประเมินผู้เรียนไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

6. การรายงานผลโดยการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

กล่าวโดยสรุป การออกแบบการเรียนรู้การสอนฐานสมรรถนะ คือ การวางแผนในการจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบโดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดเนื้อหา สื่อวัสดุ กิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก (active learning) ทั้งทางกาย (physically active) สติปัญญา (intellectually active) สังคม (socially active) และอารมณ์ (emotionally active) ร่วมกับหลักการของการออกแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 1) มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือกระบวนการเรียนรู้มากกว่ากระบวนการสอน 2) คำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ 3) ประยุกต์หลักการเรียนการสอนมาใช้ในการออกแบบ 4) ใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย 5) มีการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 6) มีการประเมินทั้งกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียน 7) องค์ประกอบของการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ดังตารางที่ 6

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า องค์ประกอบของออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่นักวิชาการได้กล่าวถึงตรงกันมากที่สุด คือ การกำหนด กลยุทธ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 9 แหล่งข้อมูล รองลงมา คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ จำนวน 8 แหล่งข้อมูล การคัดเลือกและกำหนดเนื้อหา จำนวน 8 แหล่งข้อมูล การกำหนดหรือการ เลือกใช้สื่อการเรียนรู้ จำนวน 8 แหล่งข้อมูล และการออกแบบและการดำเนินการวัดและประเมินผล จำนวน 5 แหล่งข้อมูล

5.4 ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา

การออกแบบการเรียนรู้เป็นสมรรถนะสำคัญประการหนึ่งที่จำเป็นต้องพัฒนาให้แก่ครูและ บุคลากรทางการศึกษา โดย Gall and Vojtek (1994) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพครูว่า ต้องพัฒนาสมรรถภาพครูใน 8 ด้าน คือ 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) เจตคติ 3) ทักษะและยุทธศาสตร์ในการ จัดการเรียนรู้ 4) ความสามารถในการสะท้อนผลการปฏิบัติงานและการจัดสินใจ 5) ความสามารถในการ แสดงบทบาทเชี่ยวชาญพิเศษ 6) ความสามารถในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 7) ความสามารถในการพัฒนาและดำเนินการใช้หลักสูตร และ 8) ความสามารถในการปรับโครงสร้างของ หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการจัดระบบในองค์กร

นอกจากนี้ จากการศึกษา พบว่า นักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาให้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

เอมอัชมา วัฒนบุรณนธ์ (2550) กล่าวว่ามาตรฐานวิชาชีพครูสุขศึกษาและพลศึกษา เป็น ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม ปรัชญาและแนวคิดหลักทั่วไป ครูสุขศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในการจัดสิ่งแวดล้อมทาง สุขภาพในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา ส่วนครูพลศึกษาควรมีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การจัดแข่งขันกีฬา ระหว่างโรงเรียนการจัดกิจกรรมนันทนาการและการจัดกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษและควรมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งมาตรฐานด้านผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษาทั่วไปในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามรายละเอียดดังนี้ ครูสุขศึกษา จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะ สาขาวิชาหรือมีความรู้ความสามารถใน 3 ด้านดังนี้ 1) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ 2) ด้านการ จัดบริการสุขภาพในโรงเรียน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา

เรื่องที่ 1 สุมาลี เชื้อชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมแบบผสมผสานตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของครูประจำการเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมแบบผสมผสานตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของครูประจำการเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศและการออกแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบเรื่องการเรียนรู้สารสนเทศและการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของโปรแกรมฝึกอบรมฯ ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์การฝึกอบรม 3) เนื้อหาการฝึกอบรม 4) โครงสร้างของโปรแกรมฝึกอบรม 5) แนวทางการจัดกิจกรรม 6) สื่อการอบรม 7) การประเมินผลการฝึกอบรม สำหรับขั้นตอนของการฝึกอบรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศ ดำเนินกิจกรรมในห้องฝึกอบรม ขั้นที่ 2 พัฒนาการเรียนรู้สารสนเทศของครู ดำเนินกิจกรรมในห้องฝึกอบรมและทำกิจกรรมออนไลน์ ขั้นที่ 3 ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน ดำเนินกิจกรรมโดยการศึกษาเนื้อหาผ่านออนไลน์ และฝึกปฏิบัติในห้องอบรม ขั้นที่ 4 ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมโดยการศึกษาเนื้อหาผ่านออนไลน์ และฝึกปฏิบัติในห้องอบรม และขั้นที่ 5 สรุปผลการฝึกอบรมดำเนินกิจกรรมในห้องฝึกอบรม นอกจากนี้ผลการศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมฝึกอบรมฯ กับครูพบว่า หลังฝึกอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สารสนเทศสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

เรื่องที่ 2 อรุณรุ่ง โยธสิงห์ และ สาราญ กำจัดภัย (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักการฝึกอบรม ครูมีสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความรู้และเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับดี และความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ประเมิน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม 2) การกำหนดสาระเนื้อหา 3) การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การกำหนดสื่อ / แหล่งการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เรื่องที่ 1 พุทธ ธรรมสุนา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการออกแบบการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะสำหรับรายวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนรายวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมครูในการออกแบบการเรียนการสอน การสอนแบบฐานสมรรถนะสำหรับรายวิชาชีพ ตามรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะที่พัฒนาขึ้น พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม มีจำนวน 13 หัวข้อเรื่อง และใช้รูปแบบชิป (CIPP Model) ในการประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม ผลการประเมินสภาวะแวดล้อม พบว่า หัวข้อเรื่องในการฝึกอบรมในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หัวข้อเรื่องการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมและหลักสูตรฝึกอบรมโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับหัวข้อเรื่องฝึกอบรมกับหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับหัวข้อเรื่องเนื้อหาและแบบทดสอบ มีความสอดคล้องกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บังคับบัญชาของครูผู้สอนต่อการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะรายวิชาชีพ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และการติดตามผลจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน นักศึกษา พบว่า ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะสำหรับรายวิชาชีพโดยมีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด

เรื่องที่ 2 สุมาลี เชื้อชัย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมแบบผสมผสานตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของครูประจำการเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมแบบผสมผสานตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของครูประจำการเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบเรื่องการรู้สารสนเทศและการออกแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบเรื่อง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา ดำเนินการโดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา ดำเนินการโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรม แนวคิดส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรองค์ประกอบของหลักสูตร และแนวคิดที่นำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างหลักสูตรอบรม

ขั้นที่ 3 การสร้างหลักสูตรอบรม ดำเนินการโดยนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา ในขั้นที่ 1 เป็นข้อมูลร่วมกับผลการศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรม แนวคิดส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา ในขั้นที่ 2

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สมรรถนะของครูสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ชั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและสถิติที่ใช้

ชั้นที่ 4 การสรุปและอภิปรายผลการทดลอง

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 5

ตารางที่ 14 เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษา

องค์ประกอบ ในการประเมิน	ระดับคุณภาพ (คะแนน)			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะอย่างชัดเจน มีการกำหนดเงื่อนไขเกณฑ์หรือระดับการปฏิบัติของผู้เรียน	ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะอย่างชัดเจน แต่ยังขาดการกำหนดเกณฑ์หรือระดับการปฏิบัติของผู้เรียน	ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัดแต่ยังไม่ระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ทั่วไปที่ไม่เน้นฐานสมรรถนะ
2. การกำหนด สาระการเรียนรู้	ระบุสาระการเรียนรู้สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะอย่างครบถ้วน	ระบุสาระการเรียนรู้สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะแต่ไม่ครบถ้วน	ระบุสาระการเรียนรู้ครบถ้วนแต่ไม่สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะ	ระบุสาระการเรียนรู้ไม่ครบถ้วน และไม่สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะ
3. การกำหนด กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน และมีความเหมาะสมครบถ้วนทุกขั้นตอนการสอน	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน และมีความเหมาะสมแต่ไม่ครบทุกขั้นตอนการสอน	จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมแต่ไม่ครบทุกขั้นตอนการสอนขั้นตอนตามที่	กิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีความเหมาะสม และไม่ครบทุกกระบวนการจัดการเรียนรู้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรม แนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย

ส่วนที่ 3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ส่วนที่ 4 ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

สมรรถนะของครูสุศึกษาในชั้นที่ 2 และชั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ และผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรในทุกด้านมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.95 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สมรรถนะของครูสุศึกษา 2 ด้าน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมดังนี้ 1. แบบวัดความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีลักษณะคู่ขนานกัน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ใช้ก่อนการทดลองมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.84 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83 ค่าความยาก – ง่าย อยู่ในช่วง 0.6 – 0.75 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.2 – 0.5 และฉบับที่ 2 ใช้หลังการทดลอง มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.83 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 ค่าความยาก – ง่าย อยู่ในช่วง 0.5 – 0.75 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.2 - 0.5 ผลการตรวจสอบความเป็นคู่ขนานแบบสอบทั้ง 2 ฉบับได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่เท่ากับ 0.88 และตรวจสอบคุณภาพของความเป็นคู่ขนานของแบบสอบความรู้ โดยใช้ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม ซึ่งพิจารณาจาก 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบ t-test for dependent samples สำหรับทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของผู้ที่ทำแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่สังเกตได้จากแบบวัดทั้งสองฉบับมีค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.528, p = .143$) 2) ความแปรปรวนของคะแนนสอบ Levene's test for equality of variances สำหรับทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวนของคะแนนสอบที่ได้จากแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่าความแปรปรวนทั้งสองฉบับมีค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = .751, p = .392$) และ 3) ความเที่ยงของแบบวัด Fisher-Bonett test สำหรับทดสอบความเท่ากันของค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบวัดทั้ง 2 ฉบับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผลการทดสอบพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงมีความเป็นคู่ขนาน ($Z\text{-statistic} = 0.125, p = .550$) โดยผลการทดสอบทั้ง 3 ประเภทข้างต้น พบว่า แบบวัดทั้ง 2 ฉบับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงถือว่าแบบวัดความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้ง 2

ฉบับ มีความเป็นคู่ขนานกัน ทำให้ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ทั้ง 2 ชุด ชุดละ 20 ข้อ และ 2. แบบประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษาโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (Scoring rubric) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 และค่าความเที่ยงระหว่างผู้ตรวจ (Inter – Rater Reliability) นำคะแนนการตรวจของผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญอีก 2 คน มาวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) พบว่ามีความเชื่อมั่นของการตัดสินใจอยู่ระหว่าง 0.932 ถึง 0.986 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .00 สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่ภาคกลาง จำนวน 30 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์พิจารณาการคัดเลือกและคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ เกณฑ์คัดเลือกในการอบรม 1) เป็นครูผู้สอนสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) สนใจเข้าร่วมอบรมหลักสูตรความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา 3) ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 4) สามารถเข้าร่วมรับการอบรมได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของระยะเวลา ส่วนเกณฑ์คัดออกในการอบรม 1) ไม่สามารถหรือไม่สมัครเข้าร่วมรับการอบรมอีกต่อไป 2) เข้าร่วมรับการอบรมไม่ถึงร้อยละ 90 ของระยะเวลา หลักสูตรอบรม กำหนดการของหลักสูตรอบรมเป็นเวลา 3 วัน ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2. การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้ 1.30 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 3. การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 4. การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5. การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย

และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

1.1.1 ผลการทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

1) การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงานการแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเน้นการปฏิบัติโดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะควรเป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) โดยผู้สอนจะต้องสามารถส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ผู้สอนต้องมีเทคนิคหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีการเชื่อมโยงกิจกรรมในห้องมาใช้นำไปปฏิบัตินอกห้องเรียนเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมจริงได้มากขึ้น

2) การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ครูผู้สอนจะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร ตัวชี้วัดและสมรรถนะที่สอดคล้องกัน ปรับการเรียนการสอนที่เป็นการปฏิบัติจริงและกระบวนการกลุ่ม ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการสอนเชิงรุก (Active Learning) โดยมีวิธีการเทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย และต้องอาศัยกระบวนการฝึกอบรมหรือการโค้ชเพื่อให้ครูผู้สอนมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้ดียิ่งขึ้นโดยใช้วิธีการฝึกอบรมเป็นส่วนใหญ่ และรูปแบบของการนิเทศหรือการโค้ช

1.1.2 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา สรุปได้ 5 ประเด็นดังนี้

1) การกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ต้องเน้นให้เห็นถึงทักษะปฏิบัติที่ผู้เรียนต้องทำได้ ระบุพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้ชัดเจน สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ต้องการ ระบุระดับสมรรถนะที่ต้องการอย่างเป็นลำดับ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2) การคัดเลือกและกำหนดเนื้อหา สาระการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สามารถใช้เนื้อหาที่หลากหลาย และใน 1 หน่วยการเรียนรู้ สามารถเลือกได้หลากหลาย เนื้อหาสาระ ในวิชาสุศึกษาสามารถนำไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันได้

3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ จะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การได้รับการปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว และควรเป็นการตื่นตัวที่เป็นไปอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปในลักษณะของ active learning มีการสร้างสถานการณ์ หรือมีการจัดสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ซับซ้อน เพื่อเชื่อมโยงกับความรู้ให้เด็กมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผนด้วย ร่วมกันสรุป ทุกคนจะต้องร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่จะให้เรียนและฝึกทักษะที่จำเป็นและพัฒนาคุณลักษณะ แล้วหลังจากนั้นจึงเป็นกิจกรรมที่เป็นสถานการณ์ให้น่าสนใจที่เป็น K S A ไปใช้อย่างตั้งใจและเห็นคุณค่า โดยครูมีหน้าที่เป็น facilitator และ caching ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะและสร้างแรงบันดาลใจ

4) ด้านการเลือกใช้สื่อการสอน ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น สามารถเลือกใช้ได้หลากหลายรูปแบบ โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวิธีการสอน มีความทันยุค ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์

5) ด้านการวัดประเมินผลในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ให้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ เน้นประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติ โดยการกำหนดเกณฑ์การประเมินในรูปแบบ rubric score และใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง แฟ้มสะสมงาน การสังเกตพฤติกรรม

1.2 ผลการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

1) แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรม หมายถึง การปรับปรุงกระบวนการศึกษาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นของกลุ่มบุคคล สำหรับในการศึกษานี้ การพัฒนาหลักสูตรอบรม โดยหลักสูตรอบรมมี 8 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรอบรม (2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรม (3) โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ (4) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรอบรม (5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม (6) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ (7) กำหนดการของหลักสูตรอบรม / แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม ประกอบด้วย (7.1) สาระสำคัญ (7.2) วัตถุประสงค์ (7.3) ระยะเวลา (7.4) สาระเนื้อหา (7.5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (7.6) สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ประกอบการอบรม (7.7) วิธีวัดและประเมินผล และ (8) การวัด

และประเมินผลของหลักสูตรอบรม สำหรับขั้นตอนที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร มีดังนี้คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหา หรือศึกษาความต้องการจำเป็น 2) สร้างหลักสูตรอบรมและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรอบรมที่สร้างขึ้น และ 3) ทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ส่วนแบบแผนการทดลองนั้น พบว่า ทุกแหล่งข้อมูลใช้แบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อน – หลัง (One Group Pretest–Posttest Design) และส่วนใหญ่ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน การประเมินหลักสูตรอบรม พบว่า การประเมินผลหลักสูตรอบรมนิยมประเมิน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การหาประสิทธิภาพ (Efficiency) ของหลักสูตรอบรมตามเกณฑ์ E1 / E2 2) การหาดัชนีประสิทธิผลการเรียนแต่ละหน่วยอบรม (Efficiency Index : E.I.) และ 3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรมด้วยสถิติทดสอบค่าที (t – test) เพื่อดูว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไม่น้อยกว่า 30 ชุด หรือมีผู้เข้ารับหลักสูตรฝึกอบรม 30 คน

2) แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า การโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง แนวทางพัฒนาวิชาชีพโดยการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู มีการปฏิบัติที่ต่อเนื่องและยอมรับการพึ่งพากันและกันโดยตลอด รูปแบบการโค้ชเน้นความร่วมมือร่วมใจของเพื่อนครูตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่าในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในประเด็นหรือปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเรื่องเดียวกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสะท้อนผล และร่วมกันปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รูปแบบการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การโค้ชด้านเทคนิคเพื่อพัฒนาด้านเทคนิคการสอน (Technical Coaching) 2) การโค้ชแบบเพื่อนร่วมงานเพื่อการพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collegial Coaching) และ 3) การโค้ชเพื่อพัฒนาการด้านการแก้ปัญหาที่ท้าทาย (Challenge Coaching) การวิเคราะห์กิจกรรมจากงานวิจัยที่ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้เสนอแนะกิจกรรมจากแนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน 2) สังเกตการณ์สอนร่วมกัน 3) ปฏิบัติงานร่วมกัน 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5) ให้ความรู้เพิ่มเติม 6) ให้คำปรึกษา ชี้แนะและแนะนำ และ 7) ร่วมกันสรุป ประเมินผล โดยกิจกรรมที่ถูกใช้มากที่สุดคือ 1) กิจกรรมให้คำปรึกษา ชี้แนะ และแนะนำ 2) กิจกรรมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน และ 3) กิจกรรมร่วมกันสรุปประเมินผล ผู้วิจัยจึงได้พิจารณา นำกิจกรรม ทั้ง 3 กิจกรรมที่ถูกใช้มากที่สุดมาใช้ในหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่พัฒนาขึ้น

3) แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบปกติเป็นการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าโดยผ่านการบรรยาย อธิบาย สาธิต กับการจัดการเรียนรู้บนเทคโนโลยีออนไลน์ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการดูสื่อวีดิ

ทัศน์ผ่านออนไลน์ การเสนอความคิดเห็นและพูดคุยผ่านกระดานบอร์ด หรือกล่าวได้ว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการสอนแบบเผชิญหน้ากับการสอนในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์กิจกรรมจากงานวิจัยที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การสอนในห้องเรียน เช่น การสอนแบบบรรยาย สาธิต โครงงาน สถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง การนำเสนองาน และ 2) การสอนออนไลน์ โดยการใช้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E – Learning) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e – book) รวมทั้งสื่อมัลติมีเดีย (VDO สาธิต) ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมเรียนในห้องเรียนปกติและกิจกรรมเรียนออนไลน์ไปใช้ในหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น

1.3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

หลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1) หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรอบรม เป็นหลักสูตรอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ประกอบด้วย ความรู้และการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา และเป็นหลักสูตรที่ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

3) โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (3 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้ (1.30 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (3 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ (3 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (3 ชั่วโมง)

4) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรอบรม ได้แก่ กิจกรรมก่อนการฝึกอบรม ดำเนินการประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม พร้อมทั้งชี้แจงบทบาทหน้าที่และมอบหมายงานที่รับผิดชอบให้แก่แต่ละฝ่าย เพื่อเตรียมการในด้านต่าง ๆ เช่น การเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ในการอบรม การจัดการด้านอุปกรณ์และสถานที่ เป็นต้น ดำเนินการ

ประเมินก่อนการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบความรู้และการปฏิบัติในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ส่วนกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ ประกอบด้วย การบรรยาย และการฝึกปฏิบัติ เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ เนื้อหา รวมทั้งได้รับการฝึกทักษะเชิงปฏิบัติการที่ถูกต้อง โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และมีกระบวนการในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยใช้กิจกรรมการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้แก่ การให้คำปรึกษา ชี้แนะและแนะนำ กิจกรรมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และดำเนินการประเมินผลลัพธ์หลังการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรม

5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม หลักสูตรอบรมใช้เวลา 3 วัน

6) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ประกอบการอบรม ได้แก่ สื่อการนำเสนอของวิทยากร ประกอบด้วย เอกสารประกอบการบรรยายและประกอบกิจกรรมทักษะเชิงปฏิบัติการ เช่น ตัวอย่างคลิปวิดีโอที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อการสอน วิธีการสืบค้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการค้นข้อมูลความรู้ทางอินเทอร์เน็ต วิธีการสร้างแบบประเมินออนไลน์ด้วยแพลตฟอร์มอื่น ๆ เป็นต้น อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี กระดาษแข็ง กระดาษ A4 ปากกา ดินสอ เป็นต้น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องเสียง ไมค์ ลำโพง สมาร์ทโฟน และเครื่องมือวัดและแบบทดสอบประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

7) กำหนดการของหลักสูตรอบรม/แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม ประกอบด้วย 7.1) สารสำคัญ 7.2) วัตถุประสงค์ 7.3) ระยะเวลา 7.4) สารเนื้อหา 7.5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 7.6) สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ประกอบการอบรม 7.7) วิธีวัดและประเมินผล

8) การวัดและประเมินผลของหลักสูตรอบรม หลักสูตรอบรมนี้ จะแบ่งการประเมินผลการอบรม ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การทดสอบความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 2) การประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

1.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.50 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ และผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรในทุกด้าน มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.95 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่พัฒนาขึ้น

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เท่ากับ 10.20 คะแนน โดยมีความรู้ในระดับต่ำ (0 – 11 คะแนน) หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ เท่ากับ 13.08 คะแนน โดยมีความรู้ในระดับปานกลาง (12 – 15 คะแนน)

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาของผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติ เท่ากับ 2.22 คะแนน โดยมีการปฏิบัติในระดับพอใช้ (1.76 – 2.50 คะแนน) หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติ เท่ากับ 3.33 คะแนน โดยมีการปฏิบัติในระดับดีมาก (3.26 – 4.00 คะแนน)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากผลการวิเคราะห์สังเคราะห์หลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรอบรม 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรม 3) โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ 4) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม 6) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ 7) กำหนดการของหลักสูตรอบรม/แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม ประกอบด้วย 7.1) สารระสำคัญ 7.2) วัตถุประสงค์ 7.3) ระยะเวลา 7.4) สารเนื้อหา 7.5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 7.6) สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ประกอบการอบรม 7.7) วิธีวัดและประเมินผล และ 8) การวัดและประเมินผลของหลักสูตรอบรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถนำมาอภิปรายได้ในประเด็นดังนี้

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงานการแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้สุศึกษาของ จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2561) โดยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเน้นการปฏิบัติมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะควรเป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555) และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กล่าวถึง การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พลิกผันและคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว จึงเป็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องสามารถปรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2562) และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการ

ปฏิบัติงานการแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเน้นการปฏิบัติโดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะควรเป็นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) โดยผู้สอนจะต้องสามารถส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ผู้สอนต้องมีเทคนิคหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีการเชื่อมโยงกิจกรรมในห้องมาใช้ในการปฏิบัตินอกห้องเรียน เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมจริงได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความคิดเห็นว่า ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น จะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ต้องเน้นให้เห็นถึงทักษะปฏิบัติที่ผู้เรียนต้องทำได้ ระบุพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้ชัดเจน สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ต้องการระดับสมรรถนะที่ต้องการอย่างเป็นลำดับ โดยใช้ทักษะเป็นตัวนำโดยอาจกำหนดจุดประสงค์หลักและจุดประสงค์รองโดยให้เห็นว่าผู้เรียนต้องทำอะไรได้ ในระดับใด และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถบูรณาการเชื่อมโยงได้หลายวิชา กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปในลักษณะของ active learning มีการสร้างสถานการณ์ หรือมีการจัดสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ซับซ้อน เพื่อเชื่อมโยงกับความรู้ให้เด็กมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผนด้วย ร่วมกันสรุป ทุกคนต้องร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่จะให้เรียนและฝึกทักษะที่จำเป็นและพัฒนาคุณลักษณะ แล้วหลังจากนั้นจึงเป็นกิจกรรมที่เป็นสถานการณ์ให้น่าในสิ่งที่เป็น K S A ไปใช้อย่างตั้งใจและเห็นคุณค่า โดยครูมีหน้าที่เป็น facilitator และ caching ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะและสร้างแรงบันดาลใจ ในการประเมินผลการเรียนรู้ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ให้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ เน้นประเมินพฤติกรรมปฏิบัติ โดยการกำหนดเกณฑ์การประเมินในรูปแบบ rubric score และใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง

ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องมีการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับ แนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาของ จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (2561) และสอดคล้องกับ Morrison et al. (2013) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครู จะช่วยให้ครูมองเห็นภาพการพัฒนาผู้เรียนได้ตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ มองเห็นตั้งแต่วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรม การใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ในการประเมินครูผู้สอนว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียน

บรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สามารถเตรียมความพร้อมของสื่ออุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กล่าวว่าปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในหลายประเทศได้นำการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมาใช้ในการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ คือการพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน / ผู้เรียน สอดคล้องกับอรุณรุ่ง โยธสิงห์ และ สำราญ กำจัดภัย (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม ครูมีสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความรู้และเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับดี และความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ วีระยุทธ ก้อนกั้น และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สร้างหลักสูตรฝึกอบรมและศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนหลังการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับดี ด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา

1) จากผลการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอบรม พบว่า หลักสูตรอบรมจะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์คล้าย ๆ กับหลักสูตรทั่วไป เพียงแต่หลักสูตรอบรมจะมีขอบเขตที่แคบกว่า ทั้งนี้เพราะหลักสูตรอบรมเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาเฉพาะกิจ และนำมาจัดการอบรมให้กับบุคลากรเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และใช้เวลาสั้น ๆ องค์กรประกอบหลักสูตรอบรมจึงคล้ายคลึงกับหลักสูตรทั่ว ๆ

ไป (ยุทธ ไกยวรรณ, 2559) โดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์หลักสูตรอบรม หมายถึง จุดมุ่งหมาย หรือสิ่งที่มุ่งหวังจะให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อได้ผ่านการอบรมใน หัวข้อวิชานั้น ๆ แล้ว 2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยทั่วไปวัตถุประสงค์นี้จะเขียนในรูปของ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพราะทำให้ง่ายต่อการจัดกิจกรรมและการประเมินผล 3) ประเด็นสำคัญ หรือ หน่วยอบรม ได้แก่ เนื้อหาหรือหัวข้อย่อยที่สำคัญ ๆ ในแต่ละวิชา เพื่อให้ทราบในหัวข้อวิชานั้น น่าจะกล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีขอบข่ายครอบคลุมกว้างขวางเพียงใด ซึ่งในแต่ละหลักสูตรจะมีความ แตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าเป็นหลักสูตรอะไร หัวข้อวิชาเหล่านี้ หากเป็นเรื่องลักษณะเดียวกันหรือมีความ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จะจัดไว้เป็นพวกเดียวกัน เรียกว่าหมวดหัวข้อวิชา 4) กิจกรรม เทคนิค และ วิธีการอบรม ที่จะนำมาใช้ในหัวข้อนั้น ๆ ได้แก่ การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง บทบาทสมมติ กรณีศึกษา หรือการสาธิต เป็นต้น 5) ระยะเวลาแต่ละวิชา ได้แก่ กำหนดระยะเวลาที่ จะใช้ในแต่ละหัวข้อนั้น ๆ 6) สื่อการอบรม 7) วิทยากรในแต่ละวิชา ได้แก่ ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ที่ เชิญมาเป็นผู้ถ่ายทอดหรือช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในหัวข้อวิชานั้น ๆ โดยอาจจะบุตำแหน่ง สถานที่ ทำงานของวิทยากรไว้ด้วย 8) กำหนดการอบรม ได้แก่ ตารางเวลาที่บอกว่าจะมีการอบรมหัวข้อวิชา ใดในวันเวลาใด ใช้เวลานานเท่าใด และโดยใคร ซึ่งคล้ายกับตารางสอนเพื่อให้ผู้เข้าอบรม วิทยากร และผู้จัดทราบ 9) การวัดและประเมินผลการอบรม สอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ สังข์ด้วง (2560) ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชน โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) หลักการของการฝึกอบรม 3) จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม 4) เนื้อหาการ ฝึกอบรม 5) กิจกรรมการฝึกอบรม 6) เทคนิคการฝึกอบรม 7) สื่อการฝึกอบรม และ 8) การวัดและ ประเมินผล และ ยังสอดคล้องกับ วิทยา ทศมี (2560) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริม สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน สำหรับครูระดับประถมศึกษา พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมี 8 องค์ประกอบ คือ 1) เหตุผล และความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สมรรถนะสำคัญ 5) โครงสร้างเนื้อหา 6) กิจกรรม 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

2) จากผลการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ ประยุกต์ใช้ในการสร้างหลักสูตรอบรม พบว่า แนวคิดการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อน เป็นแนวคิดที่ เหมาะสมนำมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะ เนื่องจาก แนวทางพัฒนาวิชาชีพโดยการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู มีการปฏิบัติที่ ต่อเนื่องและยอมรับการพึ่งพากันและกันโดยตลอดรูปแบบการโค้ชเน้นความร่วมมือร่วมใจของเพื่อน ครูตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่าในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในประเด็นหรือปัญหาในการ

จัดการเรียนการสอนเรื่องเดียวกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสะท้อนผล และร่วมกันปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ จีวีวรรณ ท่าไม้สุข และประเสริฐ มงคล (2560) ได้ศึกษาการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจการ โค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ อยู่ใน ระดับสูง สมรรถนะของครูในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัย ในชั้นเรียนและด้านการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อยู่ในระดับสูง และคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ทั้งนี้แนวคิดการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนยังมีรูปแบบที่มีความหลากหลายตาม วัตถุประสงค์สอดคล้องกับแนวคิดของ Diaz-Maggioli (2004) Glickman (2010) Gottesman (2000) สุมณ อมรวิวัฒน์ (2547) และ สอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรรา เล่าเรียนดี (2548) พบว่ามี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การโค้ชด้านเทคนิคเพื่อพัฒนาด้านเทคนิคการสอน (Technical Coaching) 2) การโค้ชแบบเพื่อนร่วมงานเพื่อการพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collegial Coaching) และ 3) การโค้ชเพื่อพัฒนาการด้านการแก้ปัญหาที่ท้าทาย (Challenge Coaching) ส่วนผลการวิเคราะห์ กิจกรรมจากงานวิจัยที่ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จากเอกสารงานวิจัย พบว่า นัก การศึกษา (ภิรณา ชันติโกสุม, 2561; จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์, 2556; จีวีวรรณ ท่าไม้สุข และ ประเสริฐ มงคล, 2560; ดวงหทัย โสมไชยวงศ์, 2557; บุษราคัม ศรีจันทร์ และ สุเทพ อ่วมเจริญ, 2560; วัชรรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ, 2562; วารุณี ลัภนโชคดี, 2560) ได้เสนอแนะกิจกรรม จากแนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) วางแผนการปฏิบัติงาน ร่วมกัน 2) สังเกตการณ์สอนร่วมกัน 3) ปฏิบัติงานร่วมกัน 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5) ให้ความรู้ เพิ่มเติม 6) ให้คำปรึกษา ชี้แนะและแนะนำ และ 7) ร่วมกันสรุป ประเมินผล โดยกิจกรรมที่ถูกใช้มาก ที่สุดคือ 1) กิจกรรมให้คำปรึกษา ชี้แนะ และแนะนำ 2) กิจกรรมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน และ 3) กิจกรรมร่วมกันสรุปประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ บุษราคัม ศรีจันทร์ และสุเทพ อ่วมเจริญ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน ของครูที่ส่งเสริม Metacognition ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนารูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนฯ มีชื่อว่า PCCEC Model ซึ่งผ่านการตรวจสอบความ เหมาะสมและความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญทุกองค์ประกอบ PCCEC Model มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) กระบวนการ และ 3) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้โดยมี กระบวนการโค้ช 5 ระยะ ได้แก่การเตรียมการโค้ช (Preparing : P) การวางแผนการปฏิบัติ

(Creating Action Plan : C) การปฏิบัติการโค้ช (Coaching : C) การร่วมกันประเมินผลความสำเร็จ และ ประมวลผลความรู้ (Evaluating of Intended Outcomes and Conceptualizing of Knowledge : E) และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuing Professional Development : C)

3) จากผลการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในการสร้างหลักสูตรอบรม (กรวิชัย โสภ, 2561; คุณพร วรรณศิลป์, 2562; ฤทธิ์ชัย อ่อนมิ่ง, 2558; เลอสันต์ ฤทธิ์จันทร์, 2561; เศณวิ ฤกษ์มงคล, 2559; สุสัณหา ยิ้มแย้ม, 2558; อรุณรุ่ง โยธสิงห์ และ สำราญ กำจัดภัย, 2559; Horn & Staker, 2011) พบว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นอีกหนึ่งแนวคิดที่เหมาะสมนำมาเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบปกติเป็นการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าโดยผ่านการบรรยาย อธิบาย สาธิต กับการจัดการเรียนรู้บนเทคโนโลยีออนไลน์ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการดูสื่อวีดิทัศน์ผ่านออนไลน์ การเสนอความคิดเห็นและพูดคุยผ่านกระดานบอร์ด หรือกล่าวได้ว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการสอนแบบเผชิญหน้ากับการสอนในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์กิจกรรมจากงานวิจัยที่ใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การสอนในห้องเรียน เช่น การสอนแบบบรรยาย สาธิต โครงการ สถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง การนำเสนองาน และ 2) การสอนออนไลน์ โดยการใช้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) รวมทั้งสื่อมัลติมีเดีย (VDO สาธิต) สอดคล้องกับ เศณวิ ฤกษ์มงคล (2559) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่ได้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก 2) ผลการใช้บทเรียนออนไลน์การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่สร้างขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยวิเคราะห์ด้วยค่า t-test 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ในระดับดีมาก และยังสอดคล้องกับเลอสันต์ ฤทธิ์จันทร์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการถ่ายโยงการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยอาศัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ Preparation for Learning Process Evaluation (PLPE Model) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน

เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ศึกษาอย่างเป็นองค์รวม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม หลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการถ่ายโอนการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากผลการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรอบรม สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรอบรมมีดังนี้ 1) หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรอบรม 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรม 3) โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ 4) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม 6) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ 7) กำหนดการของหลักสูตรอบรม/แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม ประกอบด้วย 7.1) สารสำคัญ 7.2) วัตถุประสงค์ 7.3) ระยะเวลา 7.4) สารเนื้อหา 7.5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 7.6) สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ประกอบการอบรม 7.7) วิธีวัดและประเมินผล และ 8) การวัดและประเมินผลของหลักสูตรอบรม สอดคล้องกับ วิไลวรรณ สิทธิ (2560) ได้กล่าวถึง การกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกัน ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เป็นการกำหนดเป้าหมายว่าการฝึกอบรมจะต้องเปลี่ยนแปลงความรู้ทักษะ และเจตคติ ของผู้เข้าฝึกอบรม 2) การกำหนดเนื้อหาหรือหน่วยของการฝึกอบรม เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมคือ สารความรู้ต่าง ๆ ซึ่งผู้เข้าฝึกอบรมควรจะได้เรียนรู้และนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน 3) การสร้างแผนการฝึกอบรมแต่ละหน่วย แผนนี้เป็นแผนการฝึกอบรมแต่ละหน่วย (Lesson Plan) เป็นสิ่งที่บรรยายถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการฝึกอบรม และวิธีการวัดผลและประเมินผล 4) การกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรม 5) การเลือกใช้วิธีการฝึกอบรม 6) การกำหนดวิธีการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูและมีการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมครูที่สอดคล้องกัน ได้แก่ อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559) ที่ทำการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย เนื้อหาการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม ระยะเวลา การฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และการวัด และประเมินผล และอัสรี สะอิดี (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพล

ศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและความเป็นมา 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม 3) หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรมจำนวน 5 หน่วย 4) ระยะเวลาของการฝึกอบรม 5) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม 6) สื่อที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม 7) การประเมินผลหลักสูตร และ 8) แผนการฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้

1.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน 5 ระดับ ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ นอกจากนี้ ยังประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรในทุกด้านมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.95 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมโดยการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอบรม และการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2559) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา 2) ร่างหลักสูตรฝึกอบรม 3) แบบประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม ผลการวิจัย พบว่า การประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น และ สอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ สังข์ด้วง (2560) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครูในการ

ส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและรับรองหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครูในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับได้แก่ แบบทดสอบความรู้แบบวัดเจตคติ และแบบประเมินทักษะ เครื่องมือทั้ง 3 ฉบับมีความตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่นสูง

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่พัฒนาขึ้น

จากผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ทั้งด้านความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา และด้านการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา ในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา และคะแนนการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 สามารถนำมาอภิปรายได้ในประเด็น ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ เท่ากับ 10.20 คะแนน โดยมีความรู้ในระดับต่ำ (0 – 11 คะแนน) หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ เท่ากับ 13.08 คะแนน โดยมีความรู้ในระดับปานกลาง (12 – 15 คะแนน) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการจัดกิจกรรมอบรมนั้น วิทยากรได้มีการบรรยายให้ความรู้และให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมกันวางแผนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ โดยมีวิทยากร คอยให้คำปรึกษา

แนะนำ และผู้เข้าอบรมได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ดังตัวอย่างการดำเนินการอบรมที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ ต่อไปนี้

1) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิทยากรบรรยายให้ความรู้ในเรื่องของการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่งเป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุผล ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ โดยจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องกำหนดมาจากหลักสูตร คือตั้งแต่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของสาขาวิชา มาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชาและสาขางาน จนถึงระดับรายวิชา คือ จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา ที่ต้องการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ระดับหลักสูตร ทั้งนี้ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย พร้อมทั้งยกตัวอย่าง คำที่ระบุถึงพฤติกรรมที่ต้องการในแต่ละด้าน เช่น **ระดับพฤติกรรมความรู้ความจำ** ความสามารถในการจดจำสิ่งที่เรียนมาแล้ว อาจเป็นข้อมูลง่าย ๆ จนถึง ทฤษฎี ตัวอย่างคำกริยาที่ใช้ ได้แก่ บอกคุณสมบัติ จับคู่ เขียนลำดับ อธิบาย บรรยาย ชี้ดเส้นได้ จำแนก ระบุ **ระดับพฤติกรรมความเข้าใจ** ความสามารถในการจับใจความการแปลความหมาย การสรุป หรือขยายความ ตัวอย่างคำกริยาที่ใช้ ได้แก่ แปลความหมาย อธิบาย ขยายความ สรุปความ ยกตัวอย่าง บอกความแตกต่าง เรียบเรียง เปลี่ยน **ระดับพฤติกรรมการนำไปใช้** ความสามารถในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ตัวอย่างคำกริยาที่ใช้ ได้แก่ แก้ปัญหา สาธิต ทำนาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เปลี่ยนแปลง คำนวณ ปรับปรุง ผลิต ซ่อม **ระดับพฤติกรรมการวิเคราะห์** ความสามารถในการแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อยเหล่านั้นได้ ตัวอย่างคำกริยาที่ใช้ ได้แก่ แยกแยะ จัดประเภท จำแนกให้เห็นความแตกต่าง บอกเหตุผล **ระดับพฤติกรรมการประเมินค่า** ความสามารถในการวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ตัวอย่างคำกริยาที่ใช้ ได้แก่ ลงความ คิดเห็น วิचारณ์ เป็นต้น **ระดับพฤติกรรมการสังเคราะห์** ความสามารถในการรวบรวมส่วนย่อย ๆ เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างใหม่ ตัวอย่างคำกริยาที่ใช้ ได้แก่ รวบรวม ออกแบบ จัดระเบียบ สร้าง ประดิษฐ์หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มฝึกเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และจากการสังเกตระหว่างกลุ่มฝึกเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ ข้อความรู้ที่ได้จากการอบรม นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เข้าอบรมได้ซักถามถึง การใช้คำกริยาที่จะระบุระดับพฤติกรรม และสามารถใช้คำกริยาที่แสดงถึงระดับพฤติกรรมขั้นต่าง ๆ ที่แสดงถึงจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ดังตัวอย่างการฝึกปฏิบัติของแต่ละกลุ่ม ต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 “เราต้องใช้คำที่สื่อให้เห็นถึงจุดหมายสุดท้ายว่าเราต้องการให้เด็กทำอะไร ได้ อย่างเช่น ถ้าต้องการให้นักเรียนนำความรู้เรื่องการเลือกรับประทานอาหารไปใช้ อาจจะสามาร

เขียนจุดประสงค์ ว่า นักเรียนสามารถหาวิธีการเลือกซื้ออาหารประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้หรือไม่”

กลุ่มที่ 2 “ถ้าต้องการให้นักเรียนสามารถสังเคราะห์ได้ ควรใช้คำว่า นักเรียนสามารถออกแบบอาหารแต่ละมื้อสำหรับสมาชิกในครอบครัวตนเอง หรือว่า ควรใช้คำว่า นักเรียนสามารถจัดระเบียบอาหารแต่ละมื้อสำหรับสมาชิกในครอบครัวตนเองได้”

กลุ่มที่ 3 “ถ้าเขียนว่า นักเรียนสามารถจำแนกอาหารตามประเภทของสารอาหาร และหาวิธีการทำอาหารที่เหมาะสมกับความต้องการสารอาหารให้กับตนเองได้ เราจะได้พฤติกรรม 2 ระดับ ไข่มุข แล้วในเรื่องการวัดประเมินผลเราก็ต้องหาวิธีการที่จะวัดให้ได้ตรงตามพฤติกรรมที่เราได้กำหนดไว้ด้วยไข่มุข”

กลุ่มที่ 4 “ถ้าแค่ นักเรียนสามารถอธิบาย หรือบรรยาย หมายความว่านักเรียนได้แค่ ความรู้ความจำ เราต้องเขียนระบุให้ได้มากกว่านี้ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่เราให้ไปปฏิบัติต่อไปได้”

ตัวอย่างการทำงานกลุ่มทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าอบรมมีความสนใจและเข้าใจในเรื่องของการกำหนดจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้เป็นอย่างดี และยังสามารถมองภาพของการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้อีกด้วย ในการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่สามารถระบุให้เห็นถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ หรือจุดประสงค์เชิงสมรรถนะที่สะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ปลายทางว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ และสะท้อนถึงสมรรถนะที่ครูได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังสามารถระบุได้ว่า ในการเรียนแต่ละครั้งผู้เรียนจะเรียนรู้อะไร ทำอะไรได้ ในเงื่อนไขใด และในสถานการณ์ใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2564) และ บังอร เสรีรัตน์ (สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2564) และ จินตนา เทียมทิพร (สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์, 2564) ที่กล่าวสอดคล้องกันว่า ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งจะมีจุดประสงค์ 2 ชั้น คือ จุดประสงค์รวม คือ เรามองว่าในท้ายที่สุดของการเรียนครั้งนี้ได้จะทำอะไรได้ อย่างไร ในเงื่อนไขใด ในสถานการณ์ใด ในเกณฑ์ใด ซึ่งหมายถึง เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ เด็กจะทำอะไรได้ แล้วก็คล้อยออกมา ในการคล้อยออกมาสิ่งที่สำคัญเราจะมองว่า เขาทำอะไรได้เป็นหลัก สอดคล้องกับ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้

ประโยชน์ไม่ใช้การเรียนรู้เพื่อรู้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) ที่กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น สอดคล้องกับ วิทยา พัฒนา เมธาดา (2559) ให้ความเห็นว่า ในการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถหลายอย่างในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้สอนจะต้องมีความรู้ในเรื่องหลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ดังนั้น ครูจึงต้องมีความชัดเจนว่าต้องการพัฒนาสมรรถนะอะไรให้กับผู้เรียน

2) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การกำหนดและเลือกสาระการเรียนรู้ ซึ่งในการเลือกสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสุขศึกษา สามารถนำหลาย ๆ เนื้อหาที่มีความเชื่อมโยงกันมาสอนรวมกันและยังนำไปเชื่อมโยงกับรายวิชาอื่น ๆ ได้อีกด้วย วิทยากรจึงให้ผู้เข้าอบรม จบบัตรคำคนละ 1 ใบ แล้วให้ผู้เข้าอบรมไปจับกลุ่มกับผู้เข้าอบรมคนอื่นที่คิดว่าได้คำหรือข้อความที่มีความเชื่อมโยงกัน โดยในแต่ละกลุ่มจะต้องมี 3 - 5 คำ ภายในเวลา 2 นาที เมื่อหมดเวลา ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบการลำดับเนื้อหาในการสอนตามบัตรคำที่ตนและสมาชิกในกลุ่มได้ โดยสามารถใช้สมาร์ทโฟนของตนเองค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติมได้ 1 นาที เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการเรียงลำดับและคัดเลือกเนื้อหาการสอนตามบัตรคำที่ได้ เช่น

กลุ่มที่ 1 ได้คำว่า “อาหาร” “อ้วน” “เบาหวาน” และได้มีการจัดลำดับการสอนโดยการสอนเรื่องโภชนาการ ภาวะโภชนาการเกิน และโรคที่เกี่ยวข้องกับภาวะโภชนาการที่ไม่เหมาะสม

กลุ่มที่ 2 ได้คำว่า “ฟิตเนส” “ขนมขบเคี้ยว” “แปรงสีฟัน” ได้จัดลำดับและเลือกเนื้อหาในการสอนเรื่อง การดูแลสุขภาพ สุขอนามัยของตนเอง และการเลือกรับประทานอาหาร

จากการทำกิจกรรมนี้ ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความสนใจและค้นพบการรวมหลาย ๆ สาระเข้ามาเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของวิชาสุขศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เหมาะที่จะนำมาจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2564) และ บังอร เสรีรัตน์ (สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2564) และ ทิศนา เขมมณี (สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2564) และ จินตนา เทียมทิพร (สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์, 2564) ที่กล่าวสอดคล้องกัน ในประเด็นดังกล่าวว่า ในการเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอนสามารถนำมาสอนได้ทั้งหมดโดยที่สามารถนำมารวมหรือเชื่อมโยงจากเรื่องที่ยาก ใกล้เคียง ไปสู่เรื่องที่ง่ายหรือเข้าใจได้ยาก สอดคล้องกับ

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) กล่าวว่า การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมายคือมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตเป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงเป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการจึงทำให้สามารถลดเวลาเรียนเนื้อหาจำนวนมากที่ไม่จำเป็น เอื้อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญเป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่งจะได้รับการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานการเรียนการสอนเป็นการบูรณาการมากขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปตามความถนัดและความสามารถของตนสามารถไปได้เร็วหรือช้าแตกต่างกันได้ โดยปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประสบความสำเร็จคือการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา ดังนั้น ในเบื้องต้น ผู้เรียนอาจไม่จำเป็นต้องรู้อะไรจำนวนมากในสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องใช้ แต่จะต้องรู้ให้ถ่องแท้ในเรื่องที่จะต้องทำ เพื่อให้สามารถทำงานใช้การให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตในสถานการณ์ที่หลากหลายได้ แล้วจึงจะพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ดีขึ้นยิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับ

3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ หลังจากวิทยากรให้ความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ โดยมีการยกตัวอย่างรูปแบบหรือวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายและออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ทำให้ผู้เข้าอบรมซักถามถึงรูปแบบการสอนต่าง ๆ ดังนี้

“การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน เป็นการเรียนรู้อย่างตื่นตัวครบทั้ง 4 ด้านหรือไม่”

“ถ้าจะให้มีการเรียนรู้อย่างตื่นตัวต้องทำให้ครบทั้ง 4 ด้าน หรือเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ถ้าเราให้นักเรียนเขียนผังความคิดซึ่งเป็นการตื่นตัวเพียงด้านเดียว จะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะได้ไหม”

“การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้

ชีวิต ถ้าเราใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น CIPPA มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของเราได้ หมายความว่าเราสามารถจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้อย่างถูกต้องใช่ไหม”

จากการทำกิจกรรมนี้ ทำให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดสมรรถนะกับผู้เรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2564) และ ทิศนา ขัมมณี (สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2564) และ บังอร เสรีรัตน์ (สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2564) และ ชนิตา ไกรเพชร (สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2564) และ จินตนา เทียมทิพร (สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์, 2564) กล่าวสอดคล้องกันว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนฐานสมรรถนะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ จะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การได้รับการปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง การมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง นอกจากนี้ วิทยา พัฒนเมธาดา (2559) ยังได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่ มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้น ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับสิ่งแวดล้อมความสัมพันธ์และการมีปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้ สอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ (2543) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรจะต้องคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐานและผู้สอนจะต้องหาทวิวิธีที่จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ผู้สอนควรจะต้องฝึกให้มีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนเพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้ และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้เสนอแนะไว้ กล่าวคือ ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกัน และเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้มีประสิทธิภาพและสมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวันเพิ่มขึ้นด้วย เป็นการสอดแทรกสมรรถนะที่ส่งเสริมในการทำกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น เป็นการใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้ว เป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะ ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการแล้วยังช่วยทำให้การทำกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

4) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิทยากรให้ความรู้เรื่องหลักการและวิธีการเลือกใช้สื่อ และการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะกับลีลาการเรียน และยกตัวอย่างคลิปวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับสาระสุขศึกษาจาก Mahidol channel การเรียนผ่านระบบทางไกลวงไกลกังวล YouTube และคลิปวิดีโอ ที่คุณครูสุขศึกษาจัดทำในช่วงการเรียนการสอนออนไลน์ หลังจากนั้นให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันอภิปรายถึงข้อดี – ข้อเสียของสื่อจากแต่ละแหล่ง และให้ผู้เข้าอบรมออกแบบสื่อออนไลน์หรือสื่อการสอนในห้องเรียน พร้อมทั้งนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เข้าอบรมท่านอื่น ๆ ผู้เข้าอบรมได้มีการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“โรงเรียนเราเป็นโรงเรียนที่อยู่ไกล สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยดี ถ้าทำคลิปพวกนี้เด็กจะไม่สามารถดูได้ แต่เราสามารถให้เขาไปเรียนรู้ของจริงจากในหมู่บ้านได้ อย่างเช่นเรื่องของอาหาร เราพาเขาไปดูแม่ค้าขายขนมให้เขาสาธิตวิธีการทำ แล้วก็ให้ความรู้ไปว่าส่วนผสมแต่ละอย่างให้สารอาหารประเภทไหน แล้วเราพาเขาไปตลาดนัด และให้เขาลองเลือกซื้อ ขนม หรือ อาหาร 1 อย่าง แล้วให้เขามาเปรียบเทียบกัน ว่าอาหารของใคร มีสารอาหารที่มีคุณค่ามากน้อย”

“เราใช้สื่อการสอนที่มีอยู่ใกล้ตัว อย่างห่อขนมที่เขากินกันนี้แหละ เอามาสอนในเรื่องของสารอาหาร หัดให้เขาดูฉลากอาหาร คุณค่าทางโภชนาการอะไรแบบนี้ หรือบางทีเด็กพกครีมมาโรงเรียน เจอก็เอามาสอนเรื่องของผู้บริโภค เรื่องเครื่องสำอาง การเลือกซื้อ เด็ก ๆ ก็สนุกไป มีความเข้าใจในการเลือกซื้อไม่หลงซื้อของมั่ว ๆ ได้ประโยชน์กับตัวเขาเองด้วย”

“โรงเรียนเราอยู่ใกล้สถานีอนามัย เวลาที่ต้องสอนเรื่องโรค หรือการปฐมพยาบาล เราก็พาไปให้หมอเขาสาธิตให้ดู ให้เด็กได้เห็นของจริงไปเลย ยิ่งตอนนี้ อำเภอใกล้ ๆ มีผู้ล้มล้มเสี่ยงสูง เราก็พาไปรับความรู้เรื่องของการดูแลและป้องกันตนเอง จากหมอที่อนามัยเลย เด็กเข้าใจ เห็นภาพชัดเจน และสามารถเอามาปฏิบัติได้อย่างเคร่งครัดเลย อย่างเรื่องใส่แมสเนี่ย ใส่ติดหน้ากันเลย เมื่อก่อนมีอาย ไม่ค่อยใส่กัน”

จากกิจกรรมนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เข้าอบรม มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ตนสอน และสามารถนำสิ่งที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวมาเป็นสื่อในการสอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2564) และ บังอร เสรีรัตน์ (สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2564) และ จินตนา เทียมจิพร (สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์, 2564) กล่าวว่า สื่อที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนไปถึงสมรรถนะที่ต้องการจะต้องเป็นไปในรูปแบบที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติพัฒนา ผู้สอนสามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นหนังสือ ตำรา สื่อออนไลน์ วิทยากร ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแม้แต่สภาพแวดล้อมของชุมชน ตามบริบทของการจัดการเรียนการสอน และให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ

และสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) ที่กล่าวว่า การศึกษาและการเรียนรู้ในโลกยุคปัจจุบันได้พัฒนาภายใต้กระแสแห่งเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการจัดรูปแบบหรือกระบวนการที่เรียกว่า “การศึกษาแห่งเทคโนโลยี” ซึ่งหมายถึงการนำเอาเทคโนโลยีและองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ เข้ามาปรับใช้ในการจัดการศึกษาเรียนรู้อย่างกว้างขวางและแพร่หลายในสังคมโลกปัจจุบัน รูปแบบของการบูรณาการปรับใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเรียนการสอนแบบปกติ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวไกล เกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้เรียกว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานโมดูล (Module) การเรียนการสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เป็นลักษณะของการผสมผสานการเรียนทางไกล (Distance Learning) ผ่านระบบเครือข่าย Online ร่วมกับการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบผสมผสานหรือ Blended Learning เป็นรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจในการเรียนรู้รวมทั้งการฝึกอบรมในยุคแห่งสังคมสารสนเทศในปัจจุบัน ซึ่งเป็นลักษณะการผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้ทั้งในลักษณะเผชิญหน้า (Face-to-face) และการเรียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated) ในการสร้างองค์ความรู้ได้อย่างหลากหลาย การนำเอารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานมาใช้นั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ให้พร้อมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพทางการเรียนให้เกิดขึ้น

5) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้นี้ หลังจากที่วิทยากรให้ความรู้เรื่องการวัดประเมินผลผู้เรียนภายใต้สถานการณ์การแพร่กระจายของเชื้อโรคโคโรนา 2019 แล้วนั้น ได้แนะนำให้ผู้เข้าอบรมทดลองทำแบบทดสอบออนไลน์โดยใช้กูเกิลฟอร์ม หลังจากนั้นให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการที่แต่ละท่านใช้ในการวัดและประเมินผลในปัจจุบัน ผู้เข้าอบรมได้แสดงความคิดเห็นและซักถามในประเด็นต่าง ๆ ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

“ตามปกติ เราใช้การวัดประเมินผลด้วยการสอบ แล้วถ้ามาจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การสอบ จะยังใช้ได้ใช่ไหม”

“ถ้าเราจะให้วัดผลการปฏิบัติของเด็ก เราควรจะต้องดูเวลาเขาทำ แล้วถ้าเราให้ผู้ปกครองเขาช่วยประเมินก็ได้เหมือนกันใช่ไหม”

“ในเรื่องที่เราสอนแต่ละเรื่อง เราสามารถเลือกวิธีการประเมินได้หลายแบบใช้ไหม อย่างเช่น ประเมินจากการสอบ ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน”

“ไม่ว่าเราจะเลือกวิธีการประเมินแบบใด เราก็ต้องเอาจุดประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่เราต้องการให้เกิดกับเด็กนักเรียนเป็นตัวตั้งต้นในการหาวิธีการประเมินใช้ใหม่”

จากการซักถามในกิจกรรมนี้ ทำให้เห็นว่าผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจเรื่องการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมากขึ้น วิธีการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้นั้นจะต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ตั้งแต่เริ่มต้น อาจจะใช้วิธีการที่หลากหลายในการประเมินผลเพื่อให้เห็นถึงความสามารถหรือสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ อาจมีการวัดผลเป็นระยะ หรือวัดผลย่อย จนกระทั่งถึงจุดหมายสุดท้ายซึ่งต้องเห็นสมรรถนะเชิงประจักษ์ จึงควรประเมินตามสภาพจริง จากพฤติกรรมกาปฏิบัติ จากแฟ้มสะสมงานร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2564) และ ทิศนา แคมมณี (สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2564) และ บังอร เสรีรัตน์ (สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2564) และ ชนิดา ไกรเพชร (สัมภาษณ์, 21 กุมภาพันธ์ 2564) และ สอดคล้องกับ Gagné et al. (2005) กล่าวสอดคล้องกันว่าการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อตอบคำถามว่าจะรู้ได้อย่างไร ว่าไปถึงเป้าหมายแล้วขั้นนี้เป็นการประเมินทั้งการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น การประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือการประเมินระหว่างดำเนินการหรือการประเมินความก้าวหน้า(Formative evaluation) และการประเมินผลสรุป (Summative evaluation) คือ การประเมินหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการ การประเมินความก้าวหน้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผลสรุปมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินผลการดำเนินการและตัดสินผลการเรียนรู้ว่าได้บรรลุเป้าหมายอย่างไร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ สมจิต จันทรฉาย (2557), วุฒรา เล่าเรียนดี และคณะ (2560) และ สราวุธ ชัยยานุก (2563) ได้กล่าวถึง การพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลว่า การประเมินความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนในบทเรียนแล้ว จะต้องเป็นการประเมินตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลต้องวัดการปฏิบัติของผู้เรียนได้ และข้อมูลจากการประเมินความก้าวหน้านำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อมูลเหล่านี้ทำให้ทราบอุปสรรคของผู้เรียนที่ประสบในระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนำข้อมูลจากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว ข้อมูลดังกล่าวยังช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมีก่อนเริ่มการเรียนรู้ด้วย ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ พบว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรจारी เกตุมาโร (2555) พบว่า การอบรมเป็นกระบวนการในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติ พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการเสริมสร้างความรู้และการ

ปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะความชำนาญ และความสามารถในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุม การดำเนินการ ตั้งแต่การวางแผน การจัดการเรียนรู้ จนถึงการประเมินผล (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช, 2542) และสอดคล้องกับ ศิรินิรันดร์ ปัญญาพุนตระกูล (2558) ที่กล่าวว่า การอบรม คือ กระบวนการที่ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทักษะของบุคคลให้เป็นในทางที่ดีขึ้น และเพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความชำนาญให้แก่บุคคลขององค์กรในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนุชิต จันทศิลา (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูระดับประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูระดับประถมศึกษา 2) ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสมรรถนะ 3) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และ 4) ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า 1) สมรรถนะด้านความรู้ของครู สมรรถนะด้านทักษะของครู และสมรรถนะด้านคุณลักษณะของครู หลังการฝึกอบรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผล พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการวิเคราะห์หลักสูตร ตัวชี้วัด และสมรรถนะที่สอดคล้องกัน ปรับปรุงการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริงและกระบวนการกลุ่มมากขึ้น เชื่อมโยงสมรรถนะและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เปลี่ยนบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เด็กได้คิด ได้สื่อสาร มีการตรวจสอบว่าทำแล้วเด็กเกิดสมรรถนะหรือไม่ มีการเชื่อมโยงและใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้สมรรถนะที่ต้องการ กระตุ้นให้เด็กได้ใช้สมรรถนะอื่นมากขึ้น และมีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ด้านการประเมินผลตามสมรรถนะ มีการประเมินที่หลากหลายขึ้น โดยมีการประเมินจากผลการปฏิบัติของนักเรียน ประเมินจากผลงานนักเรียน และประเมินจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนมากขึ้น ด้านลักษณะและเทคนิคการสอนที่ครูนำมาใช้ จากการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้และสังเกตการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการปรับกิจกรรมเป็น Active Learning ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีวิธีการและเทคนิคการสอน เช่น ลงมือปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติหน้าชั้นเรียน ลองผิดลองถูก ทดลอง ใช้กระบวนการกลุ่ม ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นนักเรียน ใช้กิจกรรมการเล่น เกม ปริศนา คำทาย คำคล้องจอง ร้องเพลง บทบาทสมมติ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย เช่น ของจริง นิทาน รูปภาพ สื่อจาก You Tube ช่วยในการเรียนรู้ของเด็ก เน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรอบตัว ทักษะปฏิบัติจริง และกระบวนการกลุ่ม

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษาของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติ เท่ากับ 2.22 คะแนน โดยมีการปฏิบัติในระดับพอใช้ (1.76 – 2.50 คะแนน) หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติ เท่ากับ 3.33 คะแนน โดยมีการปฏิบัติ ในระดับดีมาก (3.26 – 4.00 คะแนน)

ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการอบรมส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุขศึกษา วิทยากรมีจุดมุ่งหมายที่ความสามารถในการปฏิบัติได้โดยการ ผสาน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่จำเป็นต่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีการฝึกปฏิบัติใน ทุกหน่วยการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีการฝึกฝนและนำทักษะดังกล่าวไปใช้ในการ ปฏิบัติ นอกจากนี้ วิทยากรได้กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะมาเป็นเป้าหมาย ในทุกแผนการจัดอบรม ดังนี้

“ครูสุขศึกษาสามารถกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สามารถ พัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามคุณภาพผู้เรียนของกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551”

“ครูสุขศึกษาสามารถเลือกหรือกำหนดเนื้อหาที่มีความเชื่อมโยงกัน และสอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด”

“ครูสุขศึกษาออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันและแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้”

“ครูสุขศึกษาสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการจัดการ เรียนรู้ฐานสมรรถนะได้”

“ครูสุขศึกษาสามารถสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะได้”

นอกจากนี้ วิทยากรได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เข้าอบรมได้มีการปฏิบัติหรือลงมือ ทำ ช่วยให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้อย่างตื่นตัว เช่น ให้ผู้เข้าอบรมใช้สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือ คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ในการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อร่วมเล่นเกมสตอบคำถาม และค้นหาคำตอบในการทำ ใบบงานต่าง ๆ และยังได้มีการให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันอภิปรายในการคัดเลือกเนื้อหาต่าง ๆ ในรายวิชาสุข

ศึกษาที่จะนำมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยให้ช่วยกันพิจารณาเนื้อหาที่สอดคล้องกันซึ่งอาจจะอยู่ในหน่วยการเรียนรู้อื่น อีกทั้งยังให้ลองคิดว่าจะสามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดได้บ้าง นอกจากนี้ กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมผู้เข้าอบรมมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ คือ การฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการออกแบบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมใช้ข้อมูลที่ได้จากการร่วมกันอภิปรายมาใช้ในการฝึกการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกเนื้อหาสาระที่ต้องการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีวิทยากรเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันออกแบบและกล่าวถึงการเขียนจุดประสงค์ของกลุ่มตนเอง ดังนี้

1) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในระหว่างที่ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม และปฏิบัติการออกแบบจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงพฤติกรรม ให้ครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย และเขียนลงในกระดาษ โดยมีวิทยากรเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำ ผู้เข้าอบรมมีการให้ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกกลุ่มของตน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 “เราต้องเขียนจุดประสงค์โดยที่ระบุให้เห็นพฤติกรรมที่เด็กจะสามารถทำได้”

กลุ่มที่ 2 “เราต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ครบทั้ง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ”

กลุ่มที่ 3 “เราลองคิดดูก่อนใหม่ว่าท้ายที่สุดแล้วเราต้องการให้เด็กทำอะไร ทำอะไรได้บ้าง แล้วเราค่อย ๆ แยกออกเป็นเรื่องย่อย ๆ ”

กลุ่มที่ 4 “เราต้องมุ่งเน้นให้ไปถึงสิ่งที่เด็กจะนำไปใช้ได้ หรือปฏิบัติได้จริงในชีวิต”

ในการฝึกการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจและได้กล่าวถึงวิธีการกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ว่าการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ต้องเน้นให้เห็นถึงทักษะปฏิบัติที่ผู้เรียนต้องทำได้ ระบุพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้ชัดเจน สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ต้องการระดับสมรรถนะที่ต้องการอย่างเป็นลำดับ โดยใช้ทักษะเป็นตัวนำ โดยอาจกำหนดจุดประสงค์หลักและจุดประสงค์รองให้เห็นว่าผู้เรียนต้องทำอะไรได้ ในระดับใด และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ต่อจากนั้น วิทยากรให้แต่ละกลุ่มเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนเพื่อให้ผู้เรียนไปถึงจุดประสงค์ที่ผู้เข้าอบรมได้วางไว้ แต่ละกลุ่มได้กล่าวถึงเนื้อหาที่เลือกของกลุ่มตนเอง ว่า

กลุ่มที่ 1 “ถ้าเรากำหนดว่าเด็กสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อตนเองได้ เราก็ต้องสอนเรื่อง ธงโภชนาการ แล้วก็ปริมาณสารอาหารที่ร่างกายต้องการ แล้วอะไรอีกดีล่ะ”

กลุ่มที่ 2 “แล้ว ถ้าให้เด็กสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าคุ้มราคา เราจะต้องสอนอะไรบ้าง สารอาหาร ปริมาณอาหาร อาหารหลัก 5 หมู่ เพิ่มเรื่องไขมันด้วยดีไหม”

กลุ่มที่ 3 “เรากำหนดว่า ผู้เรียนสามารถเลือกอาหารให้ตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม อันนี้ ต้องสอนถึงเรื่องภาวะโภชนาการเกิน โรคอ้วน การออกกำลังกายด้วยเลย จะได้นำไปใช้ได้”

กลุ่มที่ 4 “ถ้าเราบอกว่า เด็กสามารถเลือกอาหารในแต่ละมื้อให้เหมาะสมกับคนในครอบครัวได้ ก็จะต้องมีเรื่องของอาหารในแต่ละช่วงวัย ฉลากอาหาร แล้วแบบนี้สอนเรื่องโรคด้วยเลยดีไหม”

แสดงให้เห็นว่า ในการฝึกการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจ และได้กล่าวถึง วิธีการกำหนดจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ว่าการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะนั้น ต้องเน้นให้เห็นถึงทักษะปฏิบัติที่ผู้เรียนต้องทำได้ ระบุพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้ชัดเจน สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ต้องการระบุระดับสมรรถนะที่ต้องการอย่างเป็นลำดับ โดยใช้ทักษะเป็นตัวนำโดยอาจกำหนดจุดประสงค์หลักและจุดประสงค์รองให้เห็นว่าผู้เรียนต้องทำอะไรได้ ในระดับใด และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Smith and Ragan (1999) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนไว้ว่า การวิเคราะห์การเรียนการสอนเพื่อกำหนดเป้าหมายที่จะไปถึงที่ผู้ประเมินควรวิเคราะห์ได้แก่ สภาพแวดล้อมหรือบริบทในการเรียนรู้ (Learning contexts) ตัวผู้เรียน (Learner) และภาระงาน (Learning task) หรือสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้และควรทำได้ และการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อตอบคำถามว่าจะไปถึงเป้าหมายได้อย่างไร ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้ออกแบบการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาถึงสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียน นอกจากนั้น ยังต้องคำนึงถึงการจัดลำดับก่อนหลังของการนำเสนอกิจกรรมและการบริหารชั้นเรียน

2) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้ วิทยากรให้แต่ละกลุ่มเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนเพื่อให้ผู้เรียนไปถึงจุดประสงค์ที่ผู้เข้าอบรมได้วางไว้ แต่ละกลุ่มได้กล่าวถึงเนื้อหาที่เลือกของกลุ่มตนเอง ว่า

กลุ่มที่ 1 “เอาตัวอย่างอาหารหลาย ๆ อย่างมาให้เด็กเรียนเปรียบเทียบกันดีไหมว่า ควรเลือกรับประทานอาหารประเภทไหน สอนวิธีทำอาหารง่าย ๆ แต่ได้รับสารอาหารครบด้วยดีไหม ให้เด็กได้ลงมือทำอาหารเอง”

กลุ่มที่ 2 “เรากำหนดสถานการณ์ใหม่ ว่า ในมือกลางวัน นักเรียนมีเงิน 50 บาทจะเลือกซื้ออาหารอะไรบ้าง ในโรงอาหารของโรงเรียน แล้วให้นักเรียนอธิบายเหตุผลที่เลือกอาหารชนิดนี้”

กลุ่มที่ 3 “ให้นักเรียนลองจัดเมนูอาหารใน 1 วัน ให้กับตนเอง และเพื่อนสนิท พร้อมทั้งให้อธิบายเหตุผล พอได้ไหม”

กลุ่มที่ 4 “ให้นักเรียนสังเกตอาหารที่บ้านในแต่ละมื้อว่ามีอะไรบ้าง และให้ทำวงล้อเมนูอาหาร 3 มื้อ ดีไหม”

การแสดงออกของผู้เข้าอบรม แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่สามารถเลือกเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกันเข้ามาสอนรวมกันได้ โดยการเชื่อมโยงเรื่องที่ง่ายใกล้ตัว ไปสู่เรื่องที่ยาก หรือเข้าใจได้ยากได้ สอดคล้องกับแนวคิด ของ Smith and Ragan (1999), Gagné et al. (2005) และ สราวุธ ชัยยานกร (2563) ในการออกแบบการเรียนการสอนมีหลักการพื้นฐานที่ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึงเพื่อช่วยให้การออกแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพ คือต้องคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ การออกแบบการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้มากกว่ากระบวนการสอน ผู้ออกแบบการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการเลือก กิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ซึ่งกล่าวว่าการตื่นตัวทางสติปัญญา (Intellectually active) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือสมอง ฝึกการใช้ความคิด เป็นการใช้สติปัญญาของตนสร้างความหมาย ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ การให้คิดในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ มีความท้าทายและมีความหมายต่อตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความผูกพันในการคิดและการกระทำ (Engagement) ในเรื่องที่เรียน ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างตื่นตัวได้เคลื่อนไหวทางสมองหรือสติปัญญา (Intellectually active) คือการคิด ผู้เรียนจะตื่นตัวถ้าได้ใช้ความคิด การคิดเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ การคิดในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจในประเด็นที่ท้าทาย ประเด็นที่มีความหมายต่อตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความผูกพันในการคิดและการกระทำ วิธีการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกด้านสติปัญญาได้แก่ การใช้กระบวนการกลุ่ม กรณีศึกษา บทบาทสมมติ ร่วมกันเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เช่น เทคนิคหมวกหกใบ แผนผังความคิด เป็นต้น

3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ วิทยากรให้แต่ละกลุ่มทดลองออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กลุ่มของตนเลือก โดย

ให้ผู้เรียนไปถึงจุดประสงค์ที่ผู้เข้าอบรมได้วางไว้ แต่ละกลุ่มได้กล่าวถึงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มตนเองว่า

กลุ่มที่ 1 “เอาตัวอย่างอาหารหลาย ๆ อย่างมาให้นักเรียนเปรียบเทียบกันดีไหมว่า ควรเลือกรับประทานอาหารประเภทไหน สอนวิธีทำอาหารง่าย ๆ แต่ได้รับสารอาหารครบด้วยดีไหม ให้เด็กได้ลงมือทำอาหารเอง”

กลุ่มที่ 2 “เรากำหนดสถานการณ์ใหม่ ว่า ในมือกลางวัน นักเรียนมีเงิน 50 บาทจะเลือกซื้ออาหารอะไรบ้าง ในโรงอาหารของโรงเรียน แล้วให้เด็กนักเรียนอธิบายเหตุผลที่เลือกอาหารชนิดนี้”

กลุ่มที่ 3 “ให้นักเรียนลองจัดเมนูอาหารใน 1 วัน ให้กับตนเอง และเพื่อนสนิท พร้อมทั้งให้อธิบายเหตุผล พอได้ไหม”

กลุ่มที่ 4 “ให้นักเรียนสังเกตอาหารที่บ้านในแต่ละมื้อว่ามีอะไรบ้าง และให้ทำวงล้อเมนูอาหาร 3 มื้อ ดีไหม”

การแสดงออกของผู้เข้าอบรมในการฝึกการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าอบรมเห็นภาพการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และสามารถระบุกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้เข้าอบรมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และร่วมกันสรุปผล ซึ่งการแสดงออกของผู้เข้าอบรม สอดคล้องกับ แนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ซึ่งกล่าวว่าการตื่นตัวทางสังคม (Socially active) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวทางสังคม หรือมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการขยายขอบเขตการเรียนรู้ของผู้เรียนให้กว้างขึ้น เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีชีวิตชีวา ถ้าผู้เรียนได้มีโอกาสนำเสนอความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ได้รับข้อมูลย้อนกลับ ได้ตรวจสอบความคิดของตนเอง ขยายความคิด และเรียนรู้จากผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว รับรู้ และเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การจัดการเรียนรู้อิงเชิงรุกด้านสังคมนั้นสามารถใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อยโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม บทบาทสมมุติ ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำกลุ่ม ได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ การทำงานร่วมกันเป็นทีม หรือใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การเรียนรู้แบบสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Model) รูปแบบการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning Model)

4) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมเลือกกำหนดสื่อที่ต้องการใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติไปแล้ว ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 – 3 โดยให้มีการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เมื่อเลือกของตนเองได้แล้ว ให้ร่วมกันอภิปรายถึงข้อดี หรือ

ข้อจำกัด และให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอแนวทางในการพัฒนาสื่อที่สมาชิกเลือกมาใช้ แต่กลุ่ม ได้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อประเภทต่าง ๆ ที่สมาชิกเลือกใช้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 “สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีครูหลาย ๆ คนทำลง YouTube ที่ใช้อยู่ ก็ทันสมัยดี เราก็อยากให้เด็กนักเรียนเราได้ดูเหมือนกัน แต่ว่าโรงเรียนของเรามีคอมพิวเตอร์ไม่กี่เครื่อง ไม่พอกับจำนวนเด็กนักเรียน ถ้าจะให้นั่งดูรวมกัน ก็ยากหน่อยช่วงนี้”

กลุ่มที่ 2 “โรงเรียนเราอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งเป็นลักษณะของชุมชนเครือข่าย รอบ ๆ ชุมชน ส่วนใหญ่ทำการเกษตร เราก็ใช้คนชุมชนของเราเป็นแหล่งเรียนรู้ อย่าง เรื่องโภชนาการ เราก็ร่วมกับครูการงานฯ ให้ป้าเขามาสาธิต และสอนการทำอาหารให้เด็ก วัตถุประสงค์ ก็ให้เด็ก ๆ เอามาจากบ้าน เช่น ใครปลูกผักก็เก็บผักมา ใคร เลี้ยงไก่ก็เอาไข่มา บ้านใครทำนา ก็เอาข้าวมาหุง สอนเรื่องวิตามินจากข้าวได้อีก เห็นภาพชัดเจนดี”

กลุ่มที่ 3 “ส่วนใหญ่ ที่โรงเรียนจะใช้สื่อการสอน จากไกลกังวล ซึ่งก็ได้ความรู้ดี น่าสนใจ แต่ว่า ครูโนโทรทัศน์ ได้ตอบกับเด็กไม่ได้ วันไหนจะสอน ต้องดูมาก่อน ทำความเข้าใจมาก่อนเพื่อเวลาเด็กสงสัย จะได้ช่วยกันหาคำตอบ บางครั้งถ้ามีรถมาเกี่ยวข้าวก็ดูไม่รู้เรื่อง เสียมันดั่งมาก”

กลุ่มที่ 4 “ช่วงนี้ ที่โรงเรียนใช้การเรียนการสอนออนไลน์ ก็ใช้แค่ power point กับ ใบงาน ใน Classroom อยากได้สื่อที่น่าสนใจกว่านี้ มีเพื่อนครูคนไหนพอแนะนำได้บ้างไหมคะ ตัวเองก็ไม่ค่อยเก่งเรื่องทำคลิปด้วย หรือมีใครพอจะแบ่งปันคลิปที่ใช้อยู่ให้ได้บ้างไหมคะ”

การแสดงผลของผู้เข้าอบรมแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าอบรมเห็นถึงความสำคัญของการเลือกใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและบริบทของโรงเรียน ชุมชน และข้อจำกัดของตนเองในขณะเดียวกันก็สามารถเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสาระที่เรียน นอกจากนี้ ยังมีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกันในการแบ่งปัน และแนะนำสื่อการสอนที่ใช้อยู่ให้กับเพื่อนผู้เข้าอบรมอีกด้วย แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว โดยที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีการเลือกใช้สื่อที่อยู่รอบ ๆ ตัว ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวทางสังคม (Active participation: social) คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวทางสังคม หรือมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว จะช่วยขยายขอบเขตของการเรียนรู้ของบุคคลให้กว้างขวางขึ้น และการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการที่สนุก มีชีวิตชีวามากขึ้นหากผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ทิตสนา แคมมณี, 2545) และในการเลือกใช้สื่อของครูนั้น ครูคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุนน อมรวิวัฒน์ (2543) ที่กล่าวว่า ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ความ

ต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง และจะละเลยไม่ได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ประไพ ฉลาดคิด (2548) ที่กล่าวว่า บริบทในการเรียนการสอนที่ต้องการให้เกิดผลที่ดีทั้งต่อผู้สอนและผู้เรียน นั้น สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงได้แก่ ความเหมาะสมของสีในห้องเรียน การถ่ายเทของอากาศ ทิศทางลม เสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน เช่น เสียงรถยนต์วิ่งผ่านไปมา กลิ่นเหม็นจากตลาดสด เป็นต้น การเลือกใช้สื่อการสอน ตามบริบทของตนเองนั้น สอดคล้องกับ วีระยุทธ ก้อนกั้น และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สร้างหลักสูตรฝึกอบรมและศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 20 คน ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนหลังการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับดี ด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และในการที่ผู้เข้าอบรม มีการให้คำแนะนำ และช่วยเหลือกัน นั้นเป็นไปตามกระบวนการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับฉวีวรรณ ท่าไม้สุข และประเสริฐ มงคล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ศึกษาความคิดเป็นของครูที่มีต่อการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ประเมินทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน และเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ก่อนและหลังเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ จำนวน 8 คน และนักเรียน จำนวน 291 คน โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครพนม โดยการใช้แผนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับสูง สมรรถนะของครูในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและด้านการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับสูง ครูมีความคิดเห็นต่อการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การออกแบบการวัดประเมินผลการเรียนรู้ วิทยากรให้ผู้เข้าอบรม ร่วมกันอภิปรายและช่วยกันออกแบบการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มตนเอง ซึ่งในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่มนั้น ได้มีการแสดงความคิดเห็น และมีข้อซักถาม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 “เราต้องการประเมินให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เด็กนักเรียนปฏิบัติได้จริง เราจะให้ผู้ปกครองประเมินพฤติกรรมเด็กร่วมกันเราได้ไหม”

กลุ่มที่ 2 “เราสอนออนไลน์ ถ้าเราจะดูว่าเด็กสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ เราจะใช้วิธีประเมินด้วยแฟ้มสะสมผลงาน ร่วมกัน การให้ผู้ปกครองประเมินผลงานของเด็กนักเรียน หรือสัมภาษณ์ผู้ปกครองด้วย ได้หรือไม่”

กลุ่มที่ 3 “เราอยากให้เด็กสามารถเอาความรู้ที่ตัวเองมีไปถ่ายทอดให้คนอื่นต่อไปได้ เราจะประเมินด้วยชิ้นงานจากการทำโครงการของเขาได้ไหม”

กลุ่มที่ 4 “ของกลุ่มเรา เลือกการประเมินหลาย ๆ แบบ ตามจุดประสงค์ และประเมินย่อย ๆ ตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ไหม”

การแสดงออกของผู้เข้าอบรมทำให้เห็นว่า ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงความสำคัญของการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้ผลดีต่อตัวผู้เรียน สอดคล้องกับ แนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ Gagné et al. (2005) กล่าวว่าการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อตอบคำถามว่า จะรู้ได้อย่างไรว่าไปถึงเป้าหมายแล้วขั้นนี้เป็นการประเมินทั้งการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น การประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือการประเมินระหว่างดำเนินการหรือการประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) และการประเมินผลสรุป (Summative evaluation) คือ การประเมินหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการ การประเมินความก้าวหน้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผลสรุปมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินผลการดำเนินการและตัดสินผลการเรียนรู้ว่าได้บรรลุเป้าหมายอย่างไร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ สราวุธ ชัยยานุกร (2563) ที่กล่าวว่า ควรมีการประเมินผลครอบคลุมทั้ง กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียน ทั้งนี้ เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และน่าสนใจมากขึ้น การประเมินผลผู้เรียน ไม่ควรมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรให้ได้ข้อมูลที่นำไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และการประเมินความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนในบทเรียนแล้ว จะต้องเป็นการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลต้องวัดการปฏิบัติของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ที่เสนอว่าในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถะนั้นจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยให้มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) การประเมินผลรวบยอดจะมุ่งวัด

สมรรถนะที่เป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไม่ใช่เวลามากกับการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก 2) วัดจากพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช้องค์กลุ่ม และมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ที่ตรวจสอบได้ 3) ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) การประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) 4) ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น เตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน 5) ประเมินผู้เรียนไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป 6) การรายงานผลโดยการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

นอกจากนี้ พบว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์ (2556) กล่าวไว้ว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) เป็นความร่วมมือร่วมใจของครูและเพื่อนครูเป็นกิจกรรมต่อการฝึกอบรมแต่ละครั้งหรือการร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะประสบผลสำเร็จ เช่น วางแผนการสอนร่วมกัน ร่วมกันพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการหรือขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ฉวีวรรณ ท่าไม้สุข และประเสริฐ มงคล (2560) ได้ศึกษาการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 2) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 3) ประเมินทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนและ 4) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน หลังได้รับการสอนจากครูที่ได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับสูง สมรรถนะของครูในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและด้านการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อยู่ในระดับสูง 2) ครูมีความคิดเห็นต่อการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน 3) ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูง 4)

คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และทศนา แชมมณี (2560) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การพิจารณาหลักสูตร ปัญหาและความต้องการจำเป็นของผู้เรียน กำหนดเนื้อหาและมโนทัศน์ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดยุทธศาสตร์การสอน กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอน และกำหนดการวัดและประเมินผล พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2561) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนต้องคำนึงถึง คือ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ สอดคล้องกับ เฉลิม พิกอ่อน (2552) ที่กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากการสอนจะประสบความสำเร็จด้วยดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ผู้สอนทุกคนจำเป็นต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ครูมองเห็นภาพการพัฒนาผู้เรียนได้ตลอดแนว คือมองเห็นตั้งแต่เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะยืนยันได้ว่า ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สามารถเตรียมความพร้อมของสื่ออุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล และช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ในการจัดอบรม หากมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) วิทยากรควรจัดให้มีกิจกรรมหรือกระบวนการอบรมที่ทำให้ผู้เข้าอบรมเรียนรู้อย่างตื่นตัว ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทั้งทางกาย (physically active) สติปัญญา (intellectually active) สังคม (socially active) และอารมณ์ (emotionally active) เพื่อทำให้ผู้เข้าอบรมได้สัมผัสประสบการณ์จริงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก (active learning) และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

1.2 การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถะนั้น เพื่อให้สะดวกและง่ายในการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ครูผู้สอนควรระบุให้เห็นถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ปลายทาง อาทิเช่น การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สะท้อนว่า

ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ และสะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะที่ครูกำหนดไว้ รวมทั้งครูผู้สอนควรคิดคำนึงว่าในท้ายที่สุดของการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ผู้เรียนจะทำอะไรได้ อย่างไร ในเงื่อนไข ในสถานการณ์ และในเกณฑ์ใด ซึ่งจะทำให้ผู้สอนเห็นภาพของจุดประสงค์รวม และจุดประสงค์ย่อย ๆ ซึ่งจะเป็แนวทางให้ครูผู้สอนสามารถนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือจุดประสงค์เชิงสมรรถนะได้

1.3 ในการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะ ครูผู้สอนควรคัดเลือกสาระการเรียนรู้รวมหลาย ๆ สาระเพื่อออกแบบบูรณาการการเรียนรู้เป็นหน่วยการเรียนรู้เดียวกันที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยหน่วยการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนนำมารวมหรือเชื่อมโยงจากเรื่องที่ง่าย เรื่องใกล้ตัว เรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และมีสมรรถนะในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่จะพบในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้

1.4 การกำหนดจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะนั้น จะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การได้รับการปรึกษา การชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง การมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างดีมาก

1.5 การกำหนดสื่อในการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะนั้น นอกจากครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้และสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนแล้ว ควรเป็นสื่อที่อยู่ใกล้ ๆ ตัว โดยเฉพาะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่จริงในบริบทแวดล้อมของผู้เรียน อาทิเช่น สื่อออนไลน์ วิทยากร ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมของชุมชน ตามบริบทของการจัดการเรียนการสอน และให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระได้มีโอกาสเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะและสมรรถนะในการใช้ชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการสอนสุขศึกษาอีกด้วย

1.6 ในการออกแบบการวัดประเมินผลของครู เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้อาสมรรถนะ ครูควรปรับเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินผลรวบยอดอย่างเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ โดยเลือกใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย มีการวัดผลเป็นระยะหรือวัดผลย่อย จนกระทั่งถึงจุดหมายสุดท้ายซึ่งต้องเห็นสมรรถนะเชิงประจักษ์ จึงควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง เช่น การปฏิบัติจริง แฟ้มสะสมงาน การประเมินโดยเพื่อนหรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลการนำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรอบรมไปใช้จริงของครูสุขศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมลฉัตร กล่อมอิม. (2562). *วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ*. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรวิชัย โสภ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติคอมพิวเตอร์กราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(1), 87-102.
- กิริยา ชันติโกสม. (2561). การใช้วิธีโค้ชและระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาทันตแพทย์ระดับปริญญาตรี คณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 6(2), 29-37.
- กุลิสรา จิตระชาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียง ฐิติจำเริญพร, ชาลินี ตรีวิทย์, และ สรพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2562). การพัฒนากระบวนการนำครูใหม่เข้าสู่วิชาชีพโดยใช้แนวคิดการพัฒนาร่วมกันเป็นฐานร่วมกับการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(1), 21-41.
- เกียรติภูมิ มะแสงสม, วัลลิกา ฉลากบาง, และ ทิพา แจ่มสุข. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคลัสต์ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 9(2), 94-102.
- เกียรติศักดิ์ สังข์ด้วง. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพครูในการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนและชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 13(1), 321-342.
- ขวัญชัย ช้วน, ธาติพย์ ช้วน, และ เลเกีย เขียวดี. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 37(2), 77-96.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562ก). *การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562ข). *คู่มือครูการนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562ค). รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน [เอกสารอัดสำเนา]. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562ง). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. https://www.thaiedreform.org/wp-content/uploads/2019/08/Core_competency_06.pdf
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562จ). รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษาผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (A Commission Report on Education Reform through Competency-Based Curriculum & Instruction). https://www.thaiedreform.org/wp-content/uploads/2019/08/Core_competency_11.pdf
- คุณพร วรรณศิลป์. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยรูปแบบผสมผสาน เรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 13(3), 25-40.
- จันทร์จारी เกตุมาโร. (2555). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างภาวะผู้นำ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จารุวรรณ มโนมัยกิจ, ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์, และ ประยูร บุญใช้. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 6(3), 115-123.
- จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์. (2556). การพัฒนารูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของครูพณิชยกรรม. วารสารศิลปการวิจัย, 5(2), 134-150.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2561). โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ ท่าไม้สุข และ ประเสริฐ มงคล. (2560). การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9(1), 172-186.
- เฉลิม พักอ่อน. (2552). การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐานโดยเทคนิค Backward design ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ประสานมิตร.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2562). หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) กับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารวิชาการ, 22(1), 22-29.

- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ชาลินี เกษรพิกุล. (2555). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูภาษาไทยด้านการสอน
คิดวิเคราะห์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 2(2), 200-208.
- ชูชัย สมितिไกร. (2549). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชาว์ อินใย. (2533). *การประเมินโครงการ*. วี พรินท์ (1991).
- โชติกา กุณสิทธิ์. (2563). *ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์
เรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการใช้สมองเป็นฐานสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฌีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- โชติกา ภาสีผล, ณัฏฐภรณ์ หลาวทอง, และ กมลวรรณ ตั้งธนานนท์. (2558). *การวัดและประเมินผล
การเรียนรู้*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชติกา ภาสีผล. (2563). *การพัฒนาแบบสลับคู่ขนาน: การสร้างและการวิเคราะห์ความเป็นคู่ขนาน.
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *เทคโนโลยีการสอน: การออกแบบและพัฒนา*. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ณพสร สวัสดิบุญญา. (2553). *รูปแบบการฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการ
เรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฌีบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.*
- ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). *ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา: บทบาทของครูกับ Active
Learning*. <http://www.pochanukul.com>
- ดลยา อินจำปา. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
สำหรับผู้ดูแลเด็ก ศูนย์การศึกษาพิเศษ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 14(3),
195-210.
- ดวงหทัย โสมไชยวงศ์. (2557). *การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้
คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู [วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฌีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ดุสิต ขาวเหลือง. (2554). *การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและสมรรถนะ. วารสารการศึกษาและพัฒนา
สังคม*, 7(1), 18-32.
- เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี. (2563). *การฝึกอบรม*.
<https://sites.google.com/site/duanpenporn/training>
- ทิศนา ขัมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิตนา แคมมณี. (2550). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 19). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2562). *รายการผลงาน สื่อ สิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. https://www.thaiedreform.org/wp-content/uploads/2019/08/Core_competency_09.pdf
- นันทวรรณ แก้วโชติ, ธัชชุต เตียมธรรม, และ พิทักษ์ เผือกมี. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ยุคประเทศไทย 4.0. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 8(1), 73-85.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. สุวีริยาสาส์น.
- บุศรินทร์ ใจวังโลก, สุขแก้ว คำสอน, และ เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์. (2561). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 12(2), 470-485.
- บุษราคัม ศรีจันทร์ และ สุเทพ อ่วมเจริญ. (2560). รูปแบบการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริม Metacognition ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 84-99.
- ประคอง กรณสูตร. (2538). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง ยุคะลัง. (2558). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการพูดภาษาอังกฤษของครูผู้สอนที่มีวุฒิไม่ตรงสาขา โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 15(พิเศษ), 45-56.
- ประไพ ฉลาดคิด. (2548). *หลักการสอน*. เกษมศรี ซี.พี.
- ปิติมนัส บรรลือ. (2563). *ขั้นตอนในการเขียนโครงการ เอกสารประกอบการสอน รายวิชา TVB4802 สัมมนาวิทยุโทรทัศน์*. <https://www.teacher.ssru.th/file.php/semina2>

- พัชร ศรีสังข์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครูศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ,
20(1). 122-136.
- พิมพ์พันธ์ เดชคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2561). ทักษะ 7C ของครู 4.0 (พิมพ์ครั้งที่ 4). โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธ ธรรมสุนา. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการออกแบบการเรียนการสอนแบบฐาน
สมรรถนะสำหรับรายวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ไพโรจน์ เนียมนาค. (2554). เทคนิคการจัดสัมมนาและการฝึกอบรม. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มนตรี ศิริจันทร์ชื่น. (2554). การสอนนักศึกษาในกลุ่มใหญ่ในรายวิชา Gsoc 2101 ชุมชนกับการพัฒนา
โดยใช้การสอนแบบ Active Learning และการใช้บทเรียนแบบ e-learning. คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2551). การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. วิ.เจ.พรินติ้ง.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2559). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รัชนิวรรณ ตั้งภักดี. (2561). ผลของการพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อการผลิตสื่อ
โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกับกระบวนการคิดเชิงออกแบบใน
นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(3), 123-137.
- รัตนวรรณ ลิ้มวัฒนาสมุทร และ จำรัส อินทลาภาพร. (2561). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับครูปฐมวัยในเขตพื้นที่ภาค
ตะวันตก: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารวิจัยและ
พัฒนาหลักสูตร, 8(2), 116-128.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546. นานมีบุ๊คส์ จำกัด. กรุงเทพฯ.
- เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2558). กระบวนการเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของ
นักศึกษาปฏิบัติการวิชาชีพครูตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: การวิจัยกรณีศึกษา
[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤทธิ์ชัย อ่อนมิ่ง. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อสร้างความรู้และ
สมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สำหรับนิสิตหลักสูตร

การศึกษำบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ [Paper presentation]. การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอองำนวิจัยระดับชาติและนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15, ประเทศไทย.

ลลิตา ธงภักดี และ สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. (2561). การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมาเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12(1), 139-153.

เลอสันต์ ฤทธิขันธ. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการถ่ายโยงการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี [Paper presentation]. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 2, ประเทศไทย.

วชิรา เครือคำอ้าย และ ขวลิต ขอดศิริ. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 24(1), 121-135.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2561). *รวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผลทางการพลศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง, ธาณี ชูกำเนิด, และ เย็นใจ สุวานิช. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานระดับมัธยมศึกษาของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(1), 205-219.

วัชรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 12). เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2548). *การนิเทศการสอน สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วารุณี ถิ่นนโชคดี. (2560). รูปแบบการพัฒนาครูภาษาไทยโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 13(2), 150-181.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น*. เช่นเตอร์ดิสคัพเวอร์รี่.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สุวีริยาสาส์น.

วิทยา ทศมี. (2560). *ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน สำหรับครูระดับประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุศุภบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วิทยา พัฒนเมธาดา. (2559). *การจัดการเรียนรู้ (Learning Management)*.

<http://www.kansuksa.com/8/>

วิไลวรรณ สิทธิ, ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์, และ พจมาน ชำนาญกิจ. (2560). การพัฒนาหลักสูตร

ฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(4), 168-179.

วีรภัทร ไหมหว. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับ

ประถมศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 4(2), 1-9.

วีระยุทธ ก้อนกั้น และ ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 216-228.

ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). *การจัดการเรียนรู้*. โอเดียนสโตร์.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). การพัฒนาดัชนีวัดคุณภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา.

วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 31(3), 12-29.

ศิรินรินทร์ ปัญญาบุตรระกูล. (2558). *หลักสูตรฝึกอบรม*.

<https://www.gotoknow.org/posts/397821>

เศณี ฤกษ์มงคล. (2559). *การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) วิชานวัตกรรมและ*

เทคโนโลยีการศึกษา [Paper presentation]. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 7 และ การประชุมวิชาการระดับนานาชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 8, ประเทศไทย.

สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). การบริหารการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21. *วารสาร*

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(2), 36-49.

สมจิต จันทรฉาย. (2557). *การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน*. เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.

สมใจ กงเต็ม. (2553). *การศึกษาค้นคว้าความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เพชรบูรณ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

สมใจ เพียรประสิทธิ์. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเดิมเต็มช่องว่าง*

สมรรถนะ หลักสูตรรายวิชาชีพช่างยนต์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สราวุธ ชัยยานุกร. (2563). *ทฤษฎีการเรียนรู้*. <https://sites.google.com/site/bthreiy123/khwam-hmay-khxng-thvsdi-kar-reiyn-ru>.

สาวิตรี สิทธิชัยกานต์, มารุต พัฒนา, วิชัย วงษ์ใหญ่, และ โชติมา หนูพริก. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ บูรณาการธรรมชาติวิทยาศาสตร์ สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2), 76-90.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย*. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา*. 21 เซ็นจูรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก*. 21 เซ็นจูรี.

สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี. (2563). *การเขียนโครงการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ*.

https://www.alro.go.th/alro_th/download/PDF/KM61/61-04.pdf

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

(2557). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. เทียนวัฒนาพร รุ่งตั้ง.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2563). *Competency: เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้*.

<http://readgur.com/doc/2130926/competency.pdf>

สุพิช ชัยมงคล. (2556). *กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2543). *การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ: เอกสารการสอนชุดวิชาการ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1-7*. ป.สัมพันธ์การพิมพ์.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2547). *กัลยาณมิตรนิเทศสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์ในการนิเทศเพื่อสร้างโรงเรียนให้เข้มแข็ง*. ภาพพิมพ์.

สุมาลี เชื้อชัย. (2558). *การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมแบบผสมผสานตามแนวคิดการศึกษาแบบเน้น*

ผลลัพธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของครูประจำการเพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2555). การเรียนรู้แบบผสมผสาน *BLENDED LEARNING*. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ณ สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ วันที่ 14-15 สิงหาคม 2555.

<https://penpakchauypan.files.wordpress.com/2015/05/blended-learning.pdf>

สุสันหา ยิ้มแย้ม. (2558). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารพยาบาลสาร*, 42(ฉบับพิเศษ), 129-140.

อดิศักดิ์ พงษ์พูลผลศักดิ์. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย. ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*.

อนุชิต จันทศิลา. (2559). *ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านภาษาของผู้เรียนสำหรับครูระดับประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.

อนุชิตร์ แท้สูงเนิน. (2554). *สมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในช่วง พ.ศ. 2554-2564. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

อภิชาติ อนุกุลเวช. (2555). *การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)*.

http://www.chontech.ac.th/_abichat/1/index.php?option.html

อรรถกร ชัยมูล. (2561). *ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.

อรุณรุ่ง โยธสิงห์ และ สำราญ กำจัดภัย. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้สอนระดับประถมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 8(2), 270-284.

อัสนี สะอิตี. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีในศตวรรษที่ 21. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 17(2), 37-48.

- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- อุทัย อินทะนาม. (2559). *ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับครูโรงเรียนบ้านพ่อพนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษภีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- เอ็มอัชมา วัฒนาบุรานนท์. (2550). *มาตรฐานวิชาชีพครูสุขศึกษาและพลศึกษา. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 35(4), 57-63.*

ภาษาอังกฤษ

- Allen, I. E., & Seaman, J. (2005). *Growing by Degrees: Online education in the United States, 2005*. The Sloan Consortium. http://www.sloan-c.org/publications/survey/pdf/growing_by_degrees.pdf
- Becker, J. M. (2010). *Peer Coaching for Improvement of Teaching and Learning*. <http://essentialeducator.org/>
- Bernath, R. (2012). *Effectives Approaches to Blended Learning for Independent Schools*. <http://www.testden.com/partner/blended%20learn.html>
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educationalgoals - Handbook I: Cognitive Domain*. McKay.
- Carman, J. M. (2005). *Blended Learning Design: Five Keys Ingredients*. <http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended%20L.pdf>.
- Costa, A. L., & Garmston, R. J. (2002). *Cognitive Coaching Foundation Seminar Learning Guide* (5th ed.). Center for Cognitive Coaching.
- Diaz-Maggioli, G. (2004). *Teacher-Centered Professional Development*. ASCD.
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2005). *The systemic design of Instruction* (8th ed.). Allyn and Bacon.
- Ebel, R. L., & Frisbie, D. A. (1986). *Essentials of educational measurement* (4th ed.). Prentice-Hall.
- Gagné, R. M., Wager, W. W., Golas, K. C., & Keller, J. M. (2005). *Principles of Instructional design* (5th ed.). Thomson Wadsworth.
- Gall, M. D., & Vojtek, R. O. B. (1994). *Planning for Effective Staff Development: Six Research-Based Models*. ERIC.

- Ginns, P., & Ellis, R. (2007). *Quality in Blended Learning: Exploring the Relationship Between Online and Face-to-Face Teaching and Learning*.
<http://www.associatie.kuleuven.be/altus/seminaries/pdf>.
- Glickman, C. D. (2010). *Super Vision and Instructional Leadership: A Developmental Approach* (8th ed.). Allyn and Bacon.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. McGraw-Hill Book.
- Gottesman, B. L. (2000). *Peer Coaching for Educators* (2nd ed.) Scarecrow Press.
- Graham, C. R. (2012). *Introduction to Blended Learning*.
http://www.media.wiley.com/product_data/except/86/C.pdf
- Horn, B. M., & Staker, H. (2011). *The Rise of K-12 Blended Learning*. [Unpublished Paper]. Innosight Institute.
- Issac, S., & Michael, W. B. (1984). *Handbook in Research and Evaluation*. Robert P. Knapp.
- Joyce, B., Weil, M., & Showers, B. (1992). *Model of teaching* (4th ed.). Allyn and Bacon: A Division of Simon & Schuster.
- Koffman, E., Mckeely, S., & Willerman, M. (1991). *Teachers Helping Teachers: Peer Observation and Assistance*. Praeger Publisher.
- Maskey, C. L. (2009). Cognitive coaching has an exciting place in nursing education. *Teaching and Learning in Nursing*, 4, 20.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Morrison, G. R., Ross, S. M., Kalman, H. K., & Kemp, J. E. (2013). *Designing Effective Instruction* (7th ed.). John Wiley & Sons.
- Musset, P. (2010). *Initial Teacher Education and Continuing Training Policies in a Comparative Perspective: Current Practices in OECD Countries and a Literature Review on Potential Effects*. OECD Publishing.
- Reynolds, S. (2007). *Peer Coaching: Building Relationships and Growing Professionally*.
<http://www.iu17.org/393910219133648980/lib/393910219133648980/files/fn07peercoaching.pdf>
- Richey, R. C., Klein, J. D., & Tracy, M. W. (2011). *The instructional Design Knowledge Base*. Taylor & Francis.

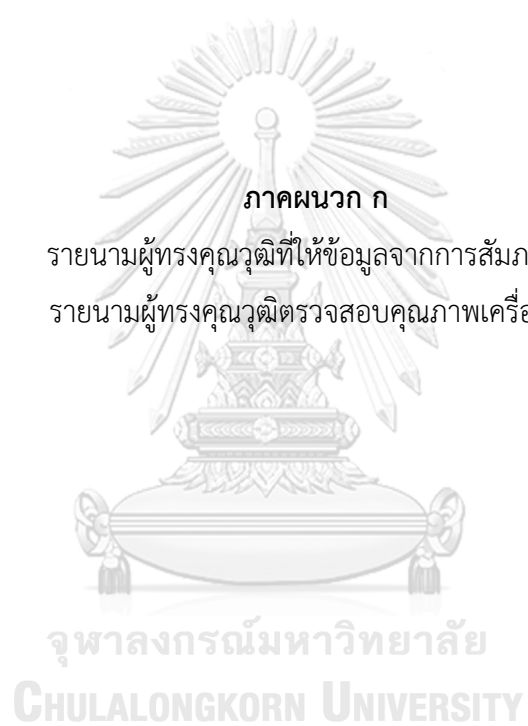
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. Rinehart and Winston.
- Seel, B., & Glasgow, Z. (1990). *Exercise in Instructional Design*. Merrill Publishing Company Bell & Howell Information Company.
- Shambaugh, N. N., & Magliaro, S. G. (1997). *Mastering the Possibilities: A Process Approach to Instructional Design*. Allyn and Bacon.
- Smith, P. L., & Ragan, T. J. (1999). *Instructional design* (2nd ed.). Prentice-Hall.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แหมมณี
ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
2. ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บงอร เสรีรัตน์
รองศาสตราจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินตนา เทียมทิพร
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา ไกรเพชร
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยฯ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบประเมินหลักสูตรอบรม
ส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้
แนวคิดได้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะเคื้อ กุลประสูติติลก
อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินตนา เทียมทิพร
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา ไกรเพชร
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยฯ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรณนะ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ ดร.สรินญา รอดพิพัฒน์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ใบรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2
สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุตที่ 2
 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาคารจามจุรี 1 ชั้น 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
 โทรศัพท์ : 0 2218 3210-11 E-mail: curec2.ch1@chula.ac.th

COA No. 296/2564

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 252/64 การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษาโดยใช้แนวคิดได้ทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ผู้วิจัยหลัก นางสาวฉัตรชนา เพรตพริ้ง

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุตที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดยยึดหลัก ของ Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines และ The international conference on harmonization – Good clinical practice (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ
 (ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)
 ประธานคณะกรรมการ

ลงนาม เนติพร ทรัพย์
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนติพร ทรัพย์)
 กรรมการและเลขานุการ

รูปแบบการพิจารณาทบทวน: แบบลดขั้นตอน

วันที่รับรอง: 2 ธันวาคม 2564

วันหมดอายุ: 1 ธันวาคม 2565

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

1. ข้อเสนอโครงการวิจัย
2. ประวัติและผลงานของผู้วิจัย
3. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
4. หนังสือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย
5. แบบสอบ แบบประเมิน และหลักสูตรฝึกอบรม

เลขที่โครงการ 252 / 64
 วันที่รับรอง - 2 ธ.ค. 2564
 วันหมดอายุ - 1 ธ.ค. 2565

เงื่อนไข

1. ผู้วิจัยรับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-13) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักฐานในการปิดโครงการ
8. โครงการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติโครงการโดยการพิจารณาทบทวนแบบกรณีเว้น (Exemption review) ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อ 1.6 และ 7 เท่านั้น

Office of the Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Subjects:
The Second Allied Academic Group in Social Sciences, Humanities and Fine and Applied Arts
Chamchuri 1 Building, Room 114, Phayathai Road, Wang Mai Sub-district,
Pathum Wan District, Bangkok 10330
Telephone number 0 2218 3210-11 E-mail curec2.ch1@chula.ac.th

COA No. 296/2564

Certificate of Research Approval

Research Project Number 252/64 DEVELOPMENT OF CURRICULUM TO ENHANCE THE ABILITY OF COMPETENCY-BASED LEARNING MANAGEMENT DESIGN FOR HEALTH EDUCATION TEACHERS BY USING PEER COGNITIVE COACHING WITH BLENDED LEARNING MANAGEMENT APPROACHES

Principal Researcher Miss Chatchana Phroedphring

Affiliation Faculty of Education, Chulalongkorn University

The Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Subjects: The Second Allied Academic Group in Social Sciences, Humanities and Fine and Applied Arts at Chulalongkorn University, based on Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines and the Principle of the international conference on harmonization – Good clinical practice (ICH-GCP) has approved the execution of the aforementioned research project.

Signature Theraphan Luangthongkum
(Theraphan Luangthongkum, Ph.D.)

Chair

Signature Nunghatai Rangponsumrit
(Nunghatai Rangponsumrit, Ph.D.)

Secretary

Research Project Review Category: Expedited Review

Date of approval: 2 December 2021

Expiry date: 1 December 2022

Documents approved by the Committee

1. The research proposal
2. The researcher CV
3. The information sheet for research participants
4. The informed consent form
5. The test, evaluation form and training curriculum

Protocol No.	252 / 64
Date of Approval	- 2 DEC 2021
Approval Expiry Date	- 1 DEC 2022

Conditions

1. The researcher has acknowledged that it is unethical if he/she collects information for the research before the application for an ethics review has been approved by the Research Ethics Review Committee.
2. If the certificate of the research project expires, the research execution must come to a halt. If the researcher wishes to reapply for approval, he/she has to submit an application for a new certificate at least one month in advance, together with a research progress report.
3. The researcher must conduct the research strictly in accordance with what is specified in the research project.
4. The researcher must only use documents that provide information for the research sampling population participants, their letters of consent and the letters inviting them to take part in the research if any that have been endorsed with the seal of the Committee.
5. If any seriously unoward incident happens in the place where the research information, which has requested the approval of the Committee, is kept, the researcher must report this to the Committee within five working days.
6. If there is any change in the research procedure, the researcher must submit the change for review by the Committee before he/she can continue with his/her research.
7. For a research project of less than one year the researcher must submit a report of research termination (AF 03-13), and an abstract of the research outcome within thirty days of the research being completed. For a research project which is a thesis, the researcher must submit an abstract of the research outcome within thirty days of the research being completed. This is to be used as evidence of the termination of the project.
8. A research project which has passed the Exemption Review, must observe only the conditions in 1, 6 and 7.

หลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ของครูผู้ศึกษาโดยใช้แนวคิดได้ทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการ จัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

1. หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรอบรม

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมเพื่อสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเยาวชนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามมาตรา 22 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562 : ออนไลน์) ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การออกแบบการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 –2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งเป็นแผนแม่บทของการจัดการศึกษาฉบับปัจจุบัน ได้วางกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางสภาพการณ์และบริบทแวดล้อมที่ล้วนมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและโลก ตลอดจนทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกคน (Learner Aspirations) มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย ทักษะ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) และทักษะ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างภาษาชนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงาน

วันหมดอายุ

1.ค. 65

เป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) ดังนั้น การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พลิกผันและคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว จึงเป็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องสามารถปรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ (วิจารณ์ พานิช, 2555; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจุบันผู้เรียนยังขาดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ตามที่พึงประสงค์ ดังตัวอย่าง ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) และนานาชาติ (PISA) (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลายประการ เช่น มีความรู้แต่ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิต เรียนรู้โดยจดจำความรู้จึงเข้าใจในระดับผิวเผิน ไม่รู้จักจริง ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักสภาพและความถนัดของตน ไม่เห็นคุณค่าของการเรียน และการเรียนไม่มีความหมายต่อตนเองและชีวิตของตน นอกจากนี้ การศึกษาข้อมูลหลักฐานและงานวิจัยต่าง ๆ ของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ยังพบว่าปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญมาจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลของครู ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากกรอบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจำนวนมากที่อิงสาระการเรียนรู้ รวมทั้งการกำหนดให้ครูต้องประเมินผลผู้เรียนตามตัวชี้วัด ทำให้ครูมุ่งออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสาระการเรียนรู้เป็นสำคัญและต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งครูผู้สอนจำนวนหนึ่งอาจยังไม่สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้แต่ขาดสมรรถนะในการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ สมรรถนะ พบว่า ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในการวิจัยของ นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด คือ ศาสตราจารย์ เดวิด แมคเคลแลน (McClelland, 1973) ซึ่งนำรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) ไปใช้เป็นครั้งแรก ในงานด้านต่างประเทศของ States Department ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงต้นปี ค.ศ. 1970 แมคเคลแลนได้แสดงแนวคิดไว้ในบทความชื่อ "Testing for Competence Rather than Intelligence" ว่า IQ หรือ Intelligence Quotient ประกอบด้วยความถนัดหรือความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ความรู้ และความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ซึ่งไม่ใช่

เลขที่โครงการ	252/64
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

ตัวชี้วัดที่ดีของผลงานและความสำเร็จโดยรวม แต่สมรรถนะสามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการทำงานได้ดีกว่า สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ทำงานเก่งมิได้หมายถึงผู้ที่เรียนเก่ง แต่ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการทำงานต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการ หรือวิชาการที่มีอยู่ในตัวเอชนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ในงานที่ตนทำ จึงจะกล่าวได้ว่าบุคคลนั้นมีสมรรถนะ (สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ, 2563) ในส่วนของความหมายของ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหรือการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้น คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562) ได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันไว้ว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้ในการดำรงชีวิตในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจึงเน้น “การปฏิบัติ” โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ ทำให้สามารถลดเวลาเรียนสวาระการเรียนรู้จำนวนมากที่ไม่จำเป็น เอื้อให้ผู้เรียนมีเวลาในการเรียนรู้เนื้อหาที่จำเป็นในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และมีโอกาสได้ฝึกฝนการใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในระดับชำนาญหรือเชี่ยวชาญ

เมื่อวิเคราะห์ความหมายของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะดังกล่าวข้างต้น พบว่า สอดคล้องกับหลักการสำคัญและจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวว่า กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สามารถตอบสนองให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ หลักการสำคัญดังกล่าว (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2561) ได้แก่ 1) ครูผู้สอนควรพยายามให้ผู้เรียนเข้าถึงวิชาสู่ศตวรรษที่ 21 ด้านของการปฏิบัติให้มากกว่า-ในด้านของวิชาการเพราะสุขภาพของคนเราย่อมได้มาจากการปฏิบัติหรือการลงมือกระทำด้วยตนเองมากกว่าการมีแต่ความรู้ 2) บทบาทเบื้องต้นที่สำคัญของครู คือ กระตุ้นและแนะนำผู้เรียนให้มีทัศนคติและค่านิยมที่ดี การสอนต้องช่วยให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาสติปัญญาของตนเอง บทบาทที่สำคัญของครู คือ ช่วยให้ผู้เรียนทำทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาสามารถจะทำได้ และทำได้อย่างดีด้วย 3) การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ตนนั้น ครูควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในบทเรียน (Participation) กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนควรจะต้องมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในชีวิตจริงของผู้เรียนเสมอ กิจกรรมหลาย ๆ อย่างที่ครูนำมาใช้ควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ด้วย จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น 4) ประสบการณ์ในการเรียนรู้จะได้ผลดีที่สุดก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มองเห็นว่า ประสบการณ์ที่เขาได้รับนั้นมีความสัมพันธ์หรือเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์โดยทั่วไปทั้งหมดที่พบในชีวิตของเขาเพราะเรื่องที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ตั้นนั้น ควรจะต้องมีความหมายหรือความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน และเรื่องนั้น ๆ จะต้องมิลักษณะเป็นรูปธรรม

เลขที่โครงการ 25263
วันที่รับเรื่อง 1 ก.ค. 65
วันหมดอายุ 1 ก.ค. 65

มากกว่ามาตรฐาน ผู้เรียนจึงจะมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนกับการนำไปใช้ได้ง่ายขึ้น และ 5) ครูควรช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักสรุปหลักเกณฑ์ และสามารถนำเอาหลักเกณฑ์เหล่านั้นไปใช้กับประสบการณ์ใหม่ในด้านต่าง ๆ ของชีวิตประจำวันได้ จากหลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้สู่ศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่ มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ

การพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครู จะช่วยให้ครูมองเห็นภาพการพัฒนาผู้เรียนได้ตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ มองเห็นตั้งแต่วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรม การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ในการประเมินครูผู้สอนว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังช่วยให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สามารถเตรียมความพร้อมของสื่ออุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น (จินตนา สราวุธพิทักษ์, 2561; Morrison, Ross, & Kemp, 2013) การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Morrison, Ross, & Kemp, 2013; เรวณี ชัยเขาวรัตน์, 2558; ทิศนา แคมมณี, 2560; วิทยา พัฒนเมธาดา, 2563) พบว่า องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ผู้เรียน 2) การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3) การคัดเลือกและการกำหนดเนื้อหา 4) การกำหนดยุทธศาสตร์และกิจกรรมการเรียนการสอน 5) การกำหนดและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ 6) การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (ท่านที่ 1 รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แคมมณี ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ท่านที่ 2 ดร.สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ท่านที่ 3 รองศาสตราจารย์ ดร.บงอร เสรีรัตน์ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ท่านที่ 4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินตนา เทียมทิพร คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ และ ท่านที่ 5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา ไกรเพชร รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ มีส่วนสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การกำหนดและการเลือกเนื้อหา 3) การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 4) การเลือกใช้สื่อการสอน และ 5) การวัดประเมินผลจัดการเรียนรู้

สำหรับการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่นิยม

เลขที่เอกสาร 252/84
วันที่รับรอง 2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ 1 ธ.ค. 65

ไข่มุกที่สุด (สมาลี เชื้อชัย, 2558; อรุณรุ่ง โยอินสิงห์, 2559; วีระยุทธ ก้อนกัน และภูมิพงศ์ จอมหงส์ พิพัฒน์, 2560; สถิตา ธงักดิ์ และสิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์, 2561; รัตนวรรณ สิมวัฒนาสมุทร และจรัส อินทลาภาพร, 2561; เกรียง ฐิติจำเริญพร, ชาลินี ศรีวีรณู และสรวิพันธุ์ สุวรรณมรรคา, 2562) คือแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา และแบบทดสอบความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

การสร้างเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญของครูผู้สอน โดยเฉพาะครูสุศึกษา เพราะเป็นบุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในการดูแลสุขภาพให้มีร่างกายแข็งแรงนำมาซึ่งการมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม ตลอดจนการเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2561) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของครูสุศึกษาด้านความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้ครูมองเห็นภาพการพัฒนาผู้เรียนได้ตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ มองเห็นตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรม การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะเป็ตัวบ่งชี้ในการประเมินครูผู้สอนว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับ บุชรินทร์ ใจวังโลก, สุขแก้ว คำสอน และเกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์ (2561) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกันมากที่สุด รองลงมาครูต้องการวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพร้อมแนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น และครูยังต้องการพัฒนาความสามารถของตนในด้านการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า แนวทางในการสร้างเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูนั้น ส่วนใหญ่ใช้กระบวนการฝึกอบรม เพราะการฝึกอบรมช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม การฝึกอบรมยังมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะและเจตคติของครู และเป็นการพัฒนาความชำนาญในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่บุคคลพึงมีต่อหน่วยงาน (ดุสิต ชาวเหลื่อง, 2554; ยุทธ โกยวรรณ, 2559) สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (สมาลี เชื้อชัย, 2558; จารุวรรณ มโนมัยกิจ ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ และประยูร บุญใช้, 2559; อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง, 2559; วิไลวรรณ สิทธิ, 2560;

เลขที่โครงการ 252/84
วันที่รับรอง 2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ 1 ธ.ค. 65

เกียรติภูมิ มะแสงสม, วลัยกา ฉลากบาง และทิวาแจ้งสุข, 2562; นันทวัน แก้วโชติ, อัฐฤต เทียมธรรมและพิทักษ์ เผือกมี, 2562; วชิรภัทร เตชะวัฒน์ศิริดำรง, ธาณี ชูกำเนิด และเย็นใจ สุวานิช, 2562) พบว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีการพัฒนาหลักสูตรอบรมหรือโปรแกรมอบรมซึ่งนอกจากจะได้หลักสูตรอบรมที่มีประสิทธิภาพแล้ว ผลที่ได้จากการอบรมส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพราะการฝึกอบรมช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม การฝึกอบรมยังมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงความรู้อาทิ และเจตคติของครู และเป็นการพัฒนาความชำนาญในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่บุคคลพึงมีต่อหน่วยงาน นอกจากนี้ Musset (2010) พบว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่นิยมใช้อยู่ในประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ฟินแลนด์ สิงคโปร์ หรือญี่ปุ่น ที่ไม่เพียงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นการเตรียมความรู้และทักษะการสอนก่อนเข้าเป็นครู แต่ยังเน้นการฝึกอบรมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังเข้าสู่อาชีพครูแล้วด้วย โดยเป็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติจริงและเป็นการเรียนรู้เพื่อปรับใช้ความรู้และทักษะให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตามยุคสมัยของผู้เรียน

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของครูจำนวน 5 แหล่งข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาสมรรถนะของครูในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องที่ 1 ประคอง ยุคลัง (2558) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการพูดภาษาอังกฤษของครูผู้สอนที่มีวุฒิไม่ตรงสาขาโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้กระบวนการพัฒนาเป็น 3 กระบวนการ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการสอนงานระบบพี่เลี้ยง พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกโรงเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ย สมรรถนะด้านความรู้เพิ่มขึ้น มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับดี เรื่องที่ 2 วิไลวรรณ สิทธิ, ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์, พงมาน ชำนาญกิจ (2560) ได้ทำการศึกษการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยเนื้อหาที่ใช้ในการอบรมได้แก่ แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ การออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และการนำแผนสู่การปฏิบัติ เรื่องที่ 3 นันทวัน แก้วโชติ, อัฐฤต เทียมธรรมและพิทักษ์ เผือกมี (2562) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ยุคประเทศไทย 4.0 โดยมีรูปแบบการฝึกอบรมเน้นการปฏิบัติที่มีครูสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นตัวนำ

วันพฤหัสบดี 1 ส.ค. 65

Learning Community: PLC) เรื่องที่ 4 วีระยุทธ ก้อนก้น และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2560) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เนื้อหาการอบรมเป็นการเสริมสร้างทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และ เรื่องที่ 5 ชวัญชัย ช้วนา ชารทิพย์ ช้วนาและ เลเกีย เขียวดี (2561) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื้อหาการอบรมมุ่งเน้นพัฒนาทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้และทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ยังไม่พบการศึกษาแนวทางส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษาที่ผ่านมา โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะกับครูผู้ศึกษาที่เป็นครูประจำการ

สำหรับการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่ใช้ส่วนใหญ่ (วิไลวรรณ สิทธิ, 2560; อัสนี สะอิตี, 2560; ตลยา อินจำปา, 2561; โชติกา กุณสิทธิ์, 2563) พบว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรอบรมนั้น ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรอบรม ซึ่งประกอบด้วย 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานหรือศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม 1.2 การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม 1.3 การประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม 2. การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 2.1 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง 2.2 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม 2.3 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แบบแผนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมล้วนใช้เป็นแบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน-หลัง (One Group Pretest-Posttest Design) เพื่อให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตรอบรม 8 องค์ประกอบ (ชาลิณี เกสรพิกุล, 2555; อรุณรุ่ง โยธาสีงห์, 2559; อนุชิต จันทศิลา, 2559; อุทัย อินทะนาม, 2559; เกียรติศักดิ์ สังข์ด้วง, 2560; พิชรี ศรีสังข์, 2560; วิไลวรรณ สิทธิ, 2560; วิทยา ทัตมี, 2560; วีระยุทธ ก้อนก้น, 2560; สาวิตรี สิทธิชัยกานต์, 2560; อัสนี สะอิตี, 2560; อรรถกร ชัยมูล, 2561; โชติกา กุณสิทธิ์, 2563) ได้แก่ 1) หลักการและความเป็นมา 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม 3) โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ 4) กิจกรรมในหลักสูตรอบรม 5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม 6) สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ 7) กำหนดการของหลักสูตรอบรม และ 8) การวัดและประเมินผลของหลักสูตรอบรม

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบหลักสูตรอบรม พบว่า แนวคิดการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Reynolds, 2007; Backer, 2010; วัชรานาเมืองดี, 2553) สามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาวิชาชีพโดยการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู มีการปฏิบัติที่ต่อเนื่องและยอมรับการพึ่งพากันและกันโดยตลอดรูปแบบการโค้ชเน้นความร่วมมือร่วมใจของเพื่อนครูตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่าในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในประเด็นหรือปัญหา

เลขที่โครงการ	252/84
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องเดียวกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสะท้อนผล และร่วมกันปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (จิตมรงค์ เอี่ยมสำอางค์, 2556; ดวงหทัย โสมไชยวงศ์, 2557; บุษราคัม ศรีจันทร์และสุเทพ อ่วมเจริญ, 2560; จีวีวรรณ ท่าไม้สุข, 2560; กิรณา ขันดีโกสม, 2561; วารุณี ลักกันโชคคี, 2560; วชิรา เครือคำอ้าย, 2562) พบว่า การโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังได้รับการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางด้านต่างๆ อยู่ในระดับสูง สมรรถนะของครูในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ในระดับสูง

นอกจากนี้ ยังพบว่าแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ผู้เรียนผู้สอนไม่เผชิญหน้ากัน หรือการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลาย กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเกิดขึ้นจากยุทธวิธี ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญ และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน (ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง, 2558; สุสันtha ยิ้มแย้ม, 2558; อรุณรุ่ง โยธาสังห์, 2559; เสงวี ฤกษ์มงคล, 2559; กรวิชัย โสภา, 2561; เลอสันต์ ฤทธิจันทร์, 2561; คุณพร วรรณศิลป์, 2562) พบว่า ผลของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในการฝึกอบรมนั้น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียนรู้สูงขึ้น มีสมรรถนะในด้านที่ต้องการส่งเสริมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าใจสิ่งที่ศึกษาอย่างเป็นองค์รวม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ในการพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และวอร์มกรรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นแนวคิดเหมาะสมที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา และสรุปได้ว่าการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 2) การคัดเลือกและการกำหนดเนื้อหา 3) กิจกรรมการเรียนการสอน 4) การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ และ 5) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์และสังเคราะห์ดังกล่าว มาใช้ในการร่างหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

เลขที่โครงการ	252/84
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

1. หลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน หมายถึง การปรับปรุงกระบวนการโดยใช้การโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูสุศึกษาที่เข้ารับการอบรมได้รับการเสริมสร้างความรู้ เจตคติและทักษะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมี ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และ 2) ประเมินประสิทธิผลการใช้หลักสูตร

2. หลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1) หลักการและความเป็นมาของหลักสูตรฝึกอบรม 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ปลายทาง 3) หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรอบรม 4) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 5) ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม 6) สื่อที่ใช้ในหลักสูตรอบรม 7) การประเมินผลหลักสูตรอบรม และ 8) แผนการอบรมแต่ละหน่วยของการอบรม ประกอบด้วย 8.1) สารสำคัญ 8.2) วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์นำทางที่แสดงถึงพฤติกรรมของผู้เข้าฝึกอบรมในแต่ละหน่วยอบรม 8.3) เนื้อหาสาระ 8.4) กิจกรรมการเรียนรู้ 8.5) สื่อประกอบการอบรม และ 8.6) วิธีการวัดประเมินผล

3. การจัดทำร่างหลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ดำเนินการโดยนำข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวข้องมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างหลักสูตรอบรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ดำเนินการโดยศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ผลการศึกษาได้แนวคิดการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และวิเคราะห์สังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ขั้นที่ 3 การสร้างหลักสูตรอบรมโดยนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาและจากการ

วันหมดอายุ 1 ธ.ค. 65

สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการโดยนำผลการวิเคราะห์สังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในขั้นที่ 2 และข้อมูลแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษา ซึ่งเป็นผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นที่ 1 รวมทั้งข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดทำหลักสูตรรอบรวมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษา

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรรอบรวมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อาจารย์ของครูผู้ศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. การสังเคราะห์กิจกรรมแนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความสามารถ จาก 7 แหล่งที่มาของข้อมูล ได้เสนอแนะกิจกรรมไว้ 7 กิจกรรม ได้แก่ 1. วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน 2. สังเกตการสอนร่วมกัน 3. ปฏิบัติงานร่วมกัน 4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 5. ให้ความรู้เพิ่มเติม 6. ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และแนะนำ และ 7. ร่วมกันสรุป ประเมินผล โดยกิจกรรมให้คำปรึกษา ชี้แนะ และแนะนำ เป็นกิจกรรมที่ถูกใช้มากที่สุด จำนวน 6 แหล่งข้อมูล รองลงไปคือ กิจกรรมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน จำนวน 5 แหล่งข้อมูล กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จำนวน 4 แหล่งข้อมูล และ กิจกรรมร่วมกันสรุป ประเมินผล จำนวน 3 แหล่งข้อมูล

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมคำปรึกษา ชี้แนะ และแนะนำ กิจกรรมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ไปใช้ในหลักสูตรรอบรวมด้วย

4. การสังเคราะห์กิจกรรมแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จาก 7 แหล่งข้อมูล มีจำนวน 9 กิจกรรม ได้แก่ 1. เรียนในห้องเรียนปกติ (บรรยาย โครงการ สถานการณ์จริง / จำลอง) 2. เรียนออนไลน์ 3. เรียนในแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 4. เรียนจากบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) 5. ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) 6. ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) 7. ใช้สื่อมัลติมีเดีย (VDO สไลด์) 8. นำเสนองาน และ 9. ใช้การสื่อสารออนไลน์ โดยกิจกรรมเรียนออนไลน์ เป็นกิจกรรมที่ถูกใช้มากที่สุด จำนวน 7 แหล่งข้อมูล รองลงไปคือ กิจกรรมเรียนในห้องเรียนปกติ (บรรยาย โครงการ สถานการณ์จริง/จำลอง) จำนวน 6 แหล่งข้อมูล และเมื่อนำมาสังเคราะห์ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1. การสอนในห้องเรียน เช่น การสอนแบบบรรยาย สไลด์ โครงการ สถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง การนำเสนอ และ 2. การสอนออนไลน์ โดยการใช้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) รวมทั้งสื่อมัลติมีเดีย (VDO สไลด์)

เลขที่โครงการ	252/84
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมเรียนออนไลน์ และกิจกรรมเรียนในห้องเรียนปกติ ไปใช้ในหลักสูตรอบรมด้วย

5. การสังเคราะห์องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน พบว่าการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมีส่วนสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การเลือกเนื้อหาสาระ 3) การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 4) การเลือกใช้สื่อการสอน และ 5) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปพัฒนาหลักสูตรอบรมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ครูสุศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นสำคัญ

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรมซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ปลายทาง

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม
- 2) การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้
- 3) การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
- 4) การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 5) การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรอบรมการส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูสุศึกษา โดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน กำหนดเนื้อหาและเวลาไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	ระยะเวลาที่ใช้
1	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ - ลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม - องค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม - วิธีเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	3 ชั่วโมง
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 20px;"> <p>คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 มนุษยศาสตร์ และ ศิลปกรรมศาสตร์</p> </div> <div> <p>เลขที่ตรวจ วันที่รับรอง วันหมดอายุ</p> </div> <div> <p>องค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 1 ธ.ค. 65</p> </div> </div>		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	ระยะเวลาที่ใช้
2	การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้ - คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ต้องรู้และควรรู้ของกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา - การคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	1.30 ชั่วโมง
3	การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ - หลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ - แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ - การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) - กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	3 ชั่วโมง
4	การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ - การใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน - หลักการเลือกสื่อการสอนและการใช้สื่อการสอน - เทคนิคและขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน อย่างเป็นระบบ - การประเมินผลการใช้สื่อการสอน	3 ชั่วโมง
5	การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ - ความหมายและความสำคัญของการวัดและ ประเมินผล - จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย) - วิธีประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูป การศึกษาเน้นการประเมินตามสภาพจริง - การสร้างแบบประเมินออนไลน์	3 ชั่วโมง

หมายเหตุ : จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็น “การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้”
พบว่า สามารถใช้ได้ทุกเนื้อหาที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้เข้าอบรมเป็นครูสอนสุขศึกษาอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึง
กำหนดเวลาให้หัวข้ออบรมนั้นน้อยกว่าหัวข้ออื่น

เลขที่โครงการ	252/84
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

4. ระยะเวลาของหลักสูตรอบรม

1. ก่อนการฝึกอบรม ดำเนินการประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม พร้อมทั้งชี้แจงบทบาทหน้าที่และมอบหมายงานที่รับผิดชอบให้แก่แต่ละฝ่าย เพื่อเตรียมการในด้านต่างๆ เช่น การเตรียมเอกสารและเครื่องมือที่ใช้ในการอบรม การจัดการด้านอุปกรณ์และสถานที่ เป็นต้น

2. กิจกรรมการฝึกอบรม ใช้เวลา 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ ประกอบด้วยการบรรยาย และการฝึกปฏิบัติ เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ เนื้อหา รวมทั้งได้รับการฝึกทักษะเชิงปฏิบัติการที่ถูกต้อง โดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และมีกระบวนการในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยใช้กิจกรรมการโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้แก่ การให้คำปรึกษา ชี้แนะและแนะนำ กิจกรรมวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ หลังการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ วิทยากรจะสรุปประเด็น เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทบทวนและทำความเข้าใจ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถามข้อสงสัย

3. กิจกรรมทบทวนและให้คำแนะนำ หลังสิ้นสุดกิจกรรมอบรม ใช้เวลา 1 ชั่วโมง เพื่อทบทวนและให้คำแนะนำผู้เข้าอบรมว่าได้นำกิจกรรมที่ได้รับในการอบรมไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรและมีข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรฝึกอบรมอย่างไร

4. กิจกรรมหลังสิ้นสุดกิจกรรมทบทวนและให้คำแนะนำ ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนความรู้ในเรื่องการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และค่าเฉลี่ยของคะแนนปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติ t-test

5. ระยะเวลาของหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรม ใช้เวลา 3 วัน ดังตารางฝึกอบรม ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางฝึกอบรม

วันที่	เวลา	หัวข้อการฝึกอบรม
1	08.00-08.30 น.	ลงทะเบียน รับเอกสาร
	08.30-08.45 น.	พิธีเปิดฝึกอบรม
วันพฤหัสบดี		1 ธ.ค. 65

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วันที่	เวลา	หัวข้อการฝึกอบรม
	10.30 - 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	10.45 - 12.15 น.	กิจกรรมที่ 3 (ต่อ) ฝึกปฏิบัติ กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
	12.15 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.00 - 14.30 น.	กิจกรรมที่ 4 สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อ "การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้" วิทยากรบรรยาย ให้ความรู้ เรื่อง การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ - การใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน - หลักการเลือกสื่อการสอนและการใช้สื่อการสอน - เทคนิคและขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ - การประเมินผลการใช้สื่อการสอน
	14.30 - 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	14.45 - 16.30 น.	กิจกรรมที่ 4 (ต่อ) ฝึกปฏิบัติ การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้
3	08.30 - 09.00 น.	ลงทะเบียน
	09.00 - 10.30 น.	กิจกรรมที่ 5 สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อ "การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้" วิทยากรบรรยาย ให้ความรู้ เรื่อง การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ - ความหมายและความสำคัญของการวัดและประเมินผล - จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ (พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย) - วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษานี้ การประเมินตามสภาพจริงและการสร้างแบบประเมินออนไลน์ - การสร้างแบบประเมินออนไลน์
	10.30 - 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	10.45 - 12.15 น.	กิจกรรมที่ 5 (ต่อ) การฝึกปฏิบัติ การออกแบบการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้
	12.15 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.00 - 14.30 น.	ทดสอบความรู้และการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
	14.30 - 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	14.45 - 16.30 น.	วิจัยระดมคิด

รับหมดอายุ 1 ธ.ค. 65

6. สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

1. สื่อการนำเสนอของผู้สอน ประกอบด้วย เอกสารประกอบการบรรยาย และ Power Point
2. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่
 - 2.1 คอมพิวเตอร์
 - 2.2 โปรเจคเตอร์
 - 2.3 เครื่องเสียง ไมค์ ลำโพง
 - 2.4 สมาร์ทโฟน
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม ได้แก่
 - 3.1 อุปกรณ์สำนักงาน ได้แก่ กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี กระดาษแข็ง กระดาษ A4 ปากกา ดินสอ เป็นต้น
 - 3.2 เครื่องมีอวัดและแบบทดสอบประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม
 - 3.3 ของรางวัลสำหรับแจกในกิจกรรม

7. กำหนดการของหลักสูตรอบรม ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2. การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้	1.30 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3. การกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4. การเลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5. การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

สาระสำคัญ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอน ที่ได้แนวทางมาจากความคิดรวบยอดการเรียนการสอน ดังนั้นจุดประสงค์การเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ที่ผู้สอนทุกคนควรตระหนัก เพราะเป็นส่วนกำหนดทิศทางของการจัดการเรียนการสอนและเป็นเครื่องชี้แนะว่าจะต้องทำอะไร ดังนั้นก่อนที่จะทำการสอนทุกครั้งจะต้องกำหนดจุดประสงค์การสอนที่ชัดเจนเอาไว้ก่อนล่วงหน้า เพื่อเป็นหลักในการเตรียมบทเรียน

การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ คือการนำเสนอข้อความที่แสดงว่าผู้เรียนต้องรู้อะไร ต้องทำอะไรได้ ในรูปของการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ จึงเรียกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เขียนในลักษณะนี้ว่าจุดประสงค์เชิงปฏิบัติ (performance-objective) หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavior objective) จุดประสงค์การเรียนรู้ (instructional objective) ต้องเป็น

เลขที่โครงการ	252/64
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

ข้อความที่ระบุชัดเจน เฉพาะเจาะจงว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ภายหลังการเรียนการสอนเสร็จสมบูรณ์ และใช้จุดประสงค์นี้เป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้เข้าใจตรงกันว่า เป้าหมายของการเรียนการสอนคืออะไร สุดท้ายผู้เรียนต้องบรรลุผลการเรียนรู้อะไรซึ่ง การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนการสอนพบว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้แบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ จุดประสงค์ปลายทาง (terminal objective) และจุดประสงค์นำทาง (subordinate objectives) จุดประสงค์ปลายทางเป็นจุดประสงค์ที่กำหนดจากผลการเรียนรู้เพื่ออธิบายว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้หรือบทเรียนที่สอน จาก การวิเคราะห์งานในบริบทหรือในสถานการณ์การเรียนรู้พบว่าผู้เรียนจะบรรลุผลการเรียนรู้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีทักษะย่อย (subordinate skills) ที่วิเคราะห์ได้จากการปฏิบัติงานจึงจะสามารถ บรรลุผล การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องนำทักษะย่อยเหล่านี้มาเขียนเป็นจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม ให้เห็นประกอบกันไปด้วย เรียกว่าจุดประสงค์นำทาง อาจกล่าวได้ว่าจุดประสงค์นำทางเป็น ตัวต่อที่ ประกอบกันเป็นจุดประสงค์ปลายทาง ซึ่งจุดประสงค์นำทางนี้รวมเอาทักษะที่ผู้เรียนต้องมี มา ก่อนในการเรียนรู้ทักษะใหม่ แม้ว่าในบางครั้งครูไม่จำเป็นต้องสอนเพราะตรวจสอบแล้วพบว่าผู้เรียน มี อยู่แล้ว แต่หากว่าผู้เรียนไม่มีทักษะที่ควรมีมาก่อน ผู้สอนก็จำเป็นต้องปูพื้นฐานทักษะนี้ให้กับผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูผู้ศึกษาสามารถกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สามารถ พัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามคุณภาพผู้เรียน ของกลุ่มสาระศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. เพื่อให้ครูผู้ศึกษาสามารถกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่สามารถ ออกแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมที่คาดหวังของผู้เรียนได้

ระยะเวลา

3 ชั่วโมง

สาระเนื้อหา

1. จุดประสงค์ทั่วไป

2. จุดประสงค์เฉพาะ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.1 ลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.2 องค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.3 วิธีเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เลขที่โครงการ	252/84
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. วิทยากรนำเข้าสู่กิจกรรมโดยใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และกระตุ้นการคิดเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
2. วิทยากรให้ผู้เข้าอบรม ร่วมกันพิจารณา คุณภาพผู้เรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พร้อมทั้งยกตัวอย่าง และแจกใบความรู้เรื่องลำดับขั้นพฤติกรรมการเรียนรู้และตัวอย่างคำกริยาที่ใช้เพื่อให้ผู้เข้าอบรมกำหนดเป็นจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
3. วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม และปฏิบัติการออกแบบจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงพฤติกรรม ให้ครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย และเขียนลงในกระดาษ โดยมีคณะวิทยากรเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำ
4. วิทยากรให้ผู้รับการอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการดำเนินงานในข้อ 3 โดยให้ผู้เข้าอบรมกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแนะนำ อย่างเป็นกัลยาณมิตร
5. วิทยากร สรุปความรู้เกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และข้อเสนอให้ผู้เข้าอบรมได้ร่วมกันอภิปราย

สื่อ

1. Power Point ประกอบการบรรยาย
2. กระดาษฟลิปชาร์ต
3. กระดาษ A4
4. ปากกาเคมี
5. ใบความรู้เรื่องลำดับขั้นพฤติกรรมการเรียนรู้และตัวอย่างคำกริยาที่ใช้
6. ตัวอย่างจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

วิธีวัดประเมินผล

ประเมินจากชิ้นงานการเขียนวัตถุประสงค์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric score

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การกำหนดและคัดเลือกสาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ

การคัดเลือกและกำหนดสาระการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ควร

การเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้น สามารถเลือกสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพื่อนำมาออกแบบการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่

เลขที่โครงการ	252/84
วันที่รับรอง	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 65

ตารางกิจกรรมหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษา
ระยะเวลา 3 วัน ณ ห้องประชุมอาคารนันทนาการ มหาวิทยาลัยการศึกษากีฬามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดังกล่าว

ตารางที่ 3 กิจกรรมหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษา

เวลา วัน	08.00 - 08.30 น.	08.30 - 08.45 น.	08.45 - 10.15 น.	10.15 - 10.30 น.	10.30 - 10.45 น.	10.45 - 12.15 น.	12.15 - 13.00 น.	13.00 - 14.30 น.	14.30 - 14.45 น.	14.45 - 16.30 น.
วันที่ 1	ลง ทะเบียน รับ เอกสาร	พิธีเปิด การอบรม	ทดสอบความรู้ และการปฏิบัติ ในการจัดทำ แผนการเรียน จัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	พัก รับประทานอาหารว่าง	กิจกรรมเชื่อม ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้เข้า อบรมด้วยกันและ ผู้เข้ารับการอบรม กับผู้อื่น	กิจกรรมที่ 1 การ สนทนาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในหัวข้อ “การ กำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ในการ จัดการเรียนรู้ฐาน สมรรถนะ” “การ กำหนดและคัดเลือก สาระการเรียนรู้”	พัก รับประทานอาหาร กลางวัน	กิจกรรมที่ 1 (ต่อ)ฝึกปฏิบัติ การกำหนด จุดประสงค์การ เรียนรู้ในการ จัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะ	พัก รับประทานอาหาร ว่าง	กิจกรรมที่ 2 การสนทนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ในหัวข้อ “การกำหนด และคัดเลือก สาระการ เรียนรู้”

เลขที่โครงการ	25284
วันที่เริ่มโครงการ	2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ	1 ธ.ค. 85

ตารางกิจกรรม หลักสูตรอบรมส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้อาสาสมัครของศูนย์ศึกษา
ระยะเวลา 3 วัน ณ ห้องประชุมอาคารนันทนาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เวลา วัน	08.30 – 09.00 น.	09.00 – 10.30 น.	10.30 -10.45 น.	10.45 – 12.15 น.	12.15 – 13.00 น.	13.00 – 14.30 น.	14.30 – 14.45 น.	14.45 – 16.30 น.
วันที่ 2	ลงทะเบียน	กิจกรรมที่ 3 การสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อ "การ กำหนดกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้"	พักรับประทาน อาหารว่าง	กิจกรรมที่ 3 (ต่อ) ฝึกปฏิบัติ กำหนด กิจกรรมการจัดการ เรียนรู้	พักรับประทาน อาหารกลางวัน	กิจกรรมที่ 4 การสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อ "การ เลือกใช้สื่อและ แหล่งการเรียนรู้"	พักรับประทาน อาหารว่าง	กิจกรรมที่ 4 (ต่อ) ฝึกปฏิบัติ การ เลือกใช้สื่อและ แหล่งการเรียนรู้
วันที่ 3	ลงทะเบียน	กิจกรรมที่ 5 การสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อ "การ ออกแบบการวัด และประเมินผล"	พักรับประทาน อาหารว่าง	กิจกรรมที่ 5 (ต่อ) การฝึกปฏิบัติ การ ออกแบบการวัด และการประเมินผล การเรียนรู้	พักรับประทาน อาหารกลางวัน	ทดสอบความรู้และ การปฏิบัติในการ จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ด้าน สมรรถนะ	พักรับประทาน อาหารว่าง	รับประกาศนียบัตร

เลขที่โครงการ	25284
วันที่รับรอง	23.ค. 64
วันหมดอายุ	13.ค. 65

แบบสอบวัดความรู้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
ของครูผู้ศึกษาในการอบรมอบรมหลักสูตรส่งเสริมความสามารถด้านการออกแบบการจัดการ
เรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูผู้ศึกษาโดยใช้แนวคิดเชิงทฤษฎีแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับ
แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

แบบวัดความรู้ชุดที่ 1	แบบวัดความรู้ชุดที่ 2
<p>1. องค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่คาดหวัง <u>ไม่ควรเขียนในลักษณะใด</u> (เข้าใจ)</p> <p>ก. คำที่มีความหมายแคบและคำนั้นต้องสังเกตได้ชัดได้</p> <p>ข. คำที่นำมาใช้เขียนเป็นพฤติกรรมที่คาดหวังจึงเป็นคำที่แสดงการกระทำ</p> <p>ค. คำที่มีความหมายกว้าง มีหลากหลายความหมาย ความหมายไม่ชัดเจน และไม่เป็นรูปธรรม</p> <p>ง. เป็นคำที่แสดงพฤติกรรมให้เห็นเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้</p>	<p>1. องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมคือข้อใด (เข้าใจ)</p> <p>ก. เกณฑ์ เป็นข้อความที่กำหนดว่าผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังได้ในระดับใด จึงจะยอมรับได้ว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์นั้นแล้ว</p> <p>ข. เงื่อนไขหรือสถานการณ์ เป็นข้อความที่กำหนดเงื่อนไขหรือ สถานการณ์ หรือสิ่งไรที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่คาดหวัง</p> <p>ค. จุดประสงค์ทั่วไปที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับผลจากการศึกษาโดยกล่าวไว้อย่างเฉพาะเจาะจง</p> <p>ง. พฤติกรรมที่คาดหวัง เป็นข้อความระบุพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียนโดยครูสามารถสังเกตพฤติกรรมนั้นได้ในระหว่างการเรียนรู้หรือหลังสิ้นสุดการเรียนรู้แล้ว</p>
<p>2. ข้อใดที่<u>ไม่ใช่</u>ลักษณะของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (วิเคราะห์)</p> <p>ก. บวกลบเลขคู่และเลขคี่ได้</p> <p>ข. อธิบายได้ว่าเลขคู่และเลขคี่ต่างกันอย่างไร</p> <p>ค. ทำแบบฝึกหัดว่าด้วยเรื่องเลขคู่และเลขคี่ได้</p> <p>ง. เข้าใจในความแตกต่างของเลขคู่และเลขคี่</p>	<p>2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม คือจุดมุ่งหมายที่มีลักษณะอย่างไร (วิเคราะห์)</p> <p>ก. ระบุว่านักเรียนรู้อะไรบ้าง</p> <p>ข. ระบุว่าพฤติกรรมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร</p> <p>ค. ระบุว่านักเรียนจะมีเจตคติที่มีต่อวิชาที่สอน</p> <p>ง. ระบุพฤติกรรมที่สังเกตและวัดได้ของนักเรียน</p>
<p>3. ในกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างมากคือจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยเฉพาะการสอนแต่ละครั้ง</p> <p>เหตุใดครูผู้สอนจึงจะต้องกำหนดจุดประสงค์เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้เสมอ (นำไปใช้)</p> <p>ก. เพราะการกำหนดจุดประสงค์ไว้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p>	<p>3. เพราะเหตุใดครูผู้สอน จึงกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (นำไปใช้)</p> <p>ก. เพราะกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้เพื่อกำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนด้านความรู้ในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ</p>

เลขที่โครงการ 252/84
วันที่ให้ซอง 2-3-64
วันหมดอายุ 1 ธ.ค. 65

แบบวัดความรู้ชุดที่ 1	แบบวัดความรู้ชุดที่ 2
<p>ข. เพราะการกำหนดจุดประสงค์เป็นส่วนกำหนดทิศทางของการจัดการเรียนรู้</p> <p>ค. เพราะเป็นการกำหนดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในแนวทางที่พึงประสงค์โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนด้านความรู้</p> <p>ง. เพราะการกำหนดจุดประสงค์เป็นการกำหนดขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนให้ประสานสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา</p>	<p>ข. เพราะกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้เพื่อกำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>ค. เพราะการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้เพื่อกำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ</p> <p>ง. เพราะการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับผลจากการศึกษาโดยกล่าวไว้อย่างรวม ๆ ไม่ระบุถึงพฤติกรรมที่ชัดเจน</p>
<p>4. การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ข้อใดเหมาะสมที่สุด (วิเคราะห์)</p> <p>ก. CONSTRUCT</p> <p>ข. INTERACTION</p> <p>ค. PHYSICALPARTICIPATION</p> <p>ง. APPLICATION</p>	<p>4. การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองโดยกระบวนการแสวงหาความรู้ แสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล</p> <p>ก. CONSTRUCT</p> <p>ข. INTERACTION</p> <p>ค. PHYSICALPARTICIPATION</p> <p>ง. APPLICATION</p>
<p>5. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญของการกำหนดเนื้อหาเพื่อนำมาสร้างบทเรียน (ความเข้าใจ)</p> <p>ก. ความสะดวกของครู</p> <p>ข. วัย/ช่วงชั้นของผู้เรียน</p> <p>ค. คะแนนการสอบ</p> <p>ง. ความสามารถของครู</p>	<p>5. ผู้เรียนจะสนใจและอยากเรียนมากขึ้นในเมื่อสิ่งที่เรียนนั้นเป็นอย่างไร (ความเข้าใจ)</p> <p>ก. มีความสวยงาม</p> <p>ข. เคลื่อนไหวได้</p> <p>ค. ผู้เรียนเคยพบเห็นมาแล้ว</p> <p>ง. มีความหมายต่อผู้เรียน</p>
<p>6. การกำหนดสาระและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมด้านใด ในระดับใด เป็นขั้นตอนใดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (ควรนำไปใช้)</p> <p>ก. ขั้นที่ 1 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด/การวัด/ประเมินผล</p>	<p>6. การกำหนดสาระและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนรู้และผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นขั้นตอนใดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (การนำไปใช้)</p> <p>ก. ขั้นที่ 1 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้</p>

เลขที่โครงการ 252/84
วันที่รับส่ง 2 ธ.ค. 84
วันหมดอายุ 1 ธ.ค. 85

แบบประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษา

แบบประเมินการปฏิบัติในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษา เป็นเครื่องมือในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ครูสุขศึกษาดำเนินการขึ้นจากการเข้ารับหลักสูตรอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในวิชาสุขศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดโค้ชทางปัญญาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนการประเมินที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

องค์ประกอบ ในการประเมิน	ระดับคุณภาพ (คะแนน)			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การกำหนด จุดประสงค์การ เรียนรู้ฐาน สมรรถนะ	☐ ระบุ จุดประสงค์การ เรียนรู้ที่เน้นฐาน สมรรถนะอย่าง ชัดเจน มีการ กำหนดเงื่อนไข เกณฑ์ หรือ ระดับการปฏิบัติ ของผู้เรียน	☐ ระบุ จุดประสงค์การ เรียนรู้ที่เน้นฐาน สมรรถนะอย่าง ชัดเจน แต่ยังไม่ ขาดการกำหนด เกณฑ์ หรือ ระดับการปฏิบัติ ของผู้เรียน	☐ ระบุ จุดประสงค์การ เรียนรู้ตาม ตัวชี้วัดแต่ยังไม่ ระบุสิ่งที่ผู้เรียน ต้องปฏิบัติได้ อย่างชัดเจน	☐ ระบุ จุดประสงค์การ เรียนรู้ทั่วไปที่ไม่ เน้นฐาน สมรรถนะ
2. การกำหนด สาระการเรียนรู้	☐ ระบุสาระ การเรียนรู้ สัมพันธ์กับ จุดประสงค์การ เรียนรู้ที่เน้นฐาน สมรรถนะอย่าง ครบถ้วน	☐ ระบุสาระ การเรียนรู้ สัมพันธ์กับ จุดประสงค์การ เรียนรู้ที่เน้นฐาน สมรรถนะแต่ไม่ ครบถ้วน	☐ ระบุสาระ การเรียนรู้ ครบถ้วนแต่ไม่ สัมพันธ์กับ จุดประสงค์การ เรียนรู้ที่เน้นฐาน สมรรถนะ	☐ ระบุสาระ การเรียนรู้ไม่ ครบถ้วน และไม่ สัมพันธ์กับ จุดประสงค์การ เรียนรู้ที่เน้นฐาน สมรรถนะ

เลขที่โครงการ 252/๒1
วันที่รับรอง 2 ธ.ค. 64
วันหมดอายุ 1 ธ.ค. 65

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวฉัตรชนา เพร็ดพริ้ง
วัน เดือน ปี เกิด	30 ธันวาคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ) พลศึกษา สาขาวิชาเอกสันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อ พ.ศ. 2539 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2556 ศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2561 สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง เลขที่ 39 หมู่ 8 ต.ไชยภูมิ อ.ไชโย จ.อ่างทอง 14140
ที่อยู่ปัจจุบัน	